

πολιτικής, κοινωνικής και βιομηχανικής καταστάσεως της Αγγλίας κατά τὰ μέσα τῆς παραύσης ἑκατονταετηρίδος, ἐν ἣ ἀπαντᾶται σημεῖωσις, εὐνομος μὲν ἀλλ' ἀκριβεστάτη τῶν φόρων ὅσοι ἐπληρώθησαν ἀπὸ τοῦ 1815 μέχρι τοῦ 1850 ἔτους κατὰ τὸ βασιλεῖον ἐκεῖνο. Ἡ σημεῖωσις αὕτη ἔχει τι διδακτικώτατον δι' ἡμᾶς· διότι, καταδεικνύουσα δι' ἀριθμῶν τὰς ἀνευδότης καὶ διηκεῖς προσπάθειάς τὰς ὁποίας κα-ἀβλάλει ἡ Βρετανικὴ κυβέρνησις εἰς τὸ νὰ ἐλαττώσῃ τοὺς φόρους διὰ τὰ ἀνακουφίσῃ τοὺς πένητας, μᾶς προτρέπει, οὕτως εἰπεῖν, εἰς τὸ νὰ παραδειγματισθῶμεν ἐκ συστήματος, τὸ ὁποῖον κύριον καὶ μόνον σκοπὸν ἔχει τὴν βελτιώσιν τῆς καταστάσεως τῆς ἐνδυστέρως ταξέως τῆς κοινωνίας. Εἰς τὰς μαθηματικὰς ἀποδείξεις τῆς σημεῖωσεως ταύτης ἐν τι μόνον ἔχομεν νὰ προσθέσωμεν, ὅτι ἡ κατάργησις τῶν τελωνικῶν φόρων τῶν ἐπιβαλλομένων ἐπὶ τῶν πρώτων ἐφοδίων τοῦ ζῆν, ἀντὶ ἐλαττώσεως αὐξήσιν ἐπιφέρει εἰς τὰς δημοσίας προσόδους, ὡς ταῦτο ἀπεδείχθη, δι' ἀριθμῶν ἐπίσης, ἀφότου ὁ μεγαλεπήβολος Ἐρβέρτος Πήλ, ἀνατρίψας τὸ ἀπαγορευτικὸν σύστημα τῆς πατρίδος του, κατέστησεν ἀντ' αὐτοῦ ἄλλο εὐεργετικώτατον, τὸ ἐπιτρέπον τὴν ἐλευθερίαν τῆς ἐμπορίας; Ἡ τάξις ἡ ὑπὲρ πάντων ἄλλη ἐχούσα ἀνάγκη τῶν μεριμνῶν τῆς ἐξουσίας, εἶναι ἡ τῶν ἐνδεῶν κατηγορήθη ποτὲ κυβερνήσις ὡς πράξασα πολλὰ ὑπὲρ αὐτῆς. Ἐξ ἐναντίας, καὶ ὡς παράδειγμα ἄς μᾶς χρησιμεύσῃ καὶ πάλιν αὕτη ἡ Αγγλία, ὅσω καὶ ἂν ἐφρόντισεν, ὅσω καὶ ἂν ἐμόχθησεν, ὅσω καὶ ἂν ἐθυσίαςεν ὑπὲρ αὐτῆς, πάλιν διεσῆθη ὡς παραμελοῦσα ἢ καὶ καταπιέουσα αὐτήν.

Ἴδου τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος ἀπόσπασμα

Ἀπὸ τοῦ 1830 ἔτους, πρώτιστη μέρμνα τοῦ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργείου εἶναι, τὸ πῶς νὰ ἐλαττωθῶσιν οἱ βαρύνοντες τὸν λαὸν φόροι. Ἀπὸ τῆς εἰρήνης τοῦ 1815, ἐξαιρουμένου ὁμοῦ τοῦ ἔτους τοῦτου, μέχρι τοῦ 1846, κατηργήσαμεν φόρους χορηγούντας ἐνιαυσίως εἰς τὸ δημόσιον καμῆλον ὑπὲρ τὰ 1.500.000.000 δραχμῶν, ἐνῷ οἱ ἐπιβληθέντες μόλις ἀναβαίνουσι μέχρι 400.000.000, ὡς ὁ λαὸς ἐπλήρωσε περὶ τὰ 1.100.000.000 δρ. ὀλιγώτερον. Ἀπὸ τοῦ 1830 μέχρι τοῦ 1850, κατηργήθησαν 600.000.000 δρ. φόροι, καὶ ἐπεβλήθησαν 240.000.000 περίπου, ἤτοι ὁ λαὸς ἐπλήρωσε 350.000.000 ὀλιγώτερον. Ἄλλ' οἱ ἀριθμοὶ αὗτοι, καὶ τοὶ ἀποδεικνύοντες πόσον ἀνεκουφίσθη ὁ τόπος, δὲν μᾶς πληροφοροῦσι καὶ κατὰ πόσον μετέσχε τῆς ἀνακουφίσεως ταύτης ἡ ἐργατικὴ τάξις. Ἐκ τῶν εἰσπραχθέντων ἀπὸ τοῦ 1830 φόρων ἐκ 240.000.000 δρ. τὰ 150.000.000 ἐπληρώθησαν ἐκ τῶν ὑπαγομένων εἰς τὸ τέλος τὸ καλούμενον income tax, τὸ ἑποῖον δὲν ἐπιβάλλεται ἐπὶ τῶν πτωχῶν. Τὸ 1830 ἐφορολογοῦντο εἰς αἱ ἀκατέργαστοι ὕλαι τῆς ἡμετέρας βιομηχανίας, σήμερον ὁμοῦ δὲν ὑπόκεινται εἰς κἀνένα φόρον. Τὸ 1830 οἱ ξένοι δημοκρατικοὶ καρποὶ καὶ τὰ ξένα τρόφιμα καθυπεβάλλοντο εἰς ἀπαγορεύσεις καὶ εἰς βαρῦτάτα τέλη· ἀλλὰ σήμερον καὶ τὰ σιτηρὰ εἰσάγονται ἐλευθέρως, καὶ τὰ κρέατα ὁμοῦ, καὶ ὁ καφὲς καὶ ἡ ζάχαρις τέλω

νοῦνται πολὺ ὀλιγώτερον ἢ ἄλλοτε. Τὸ 1830 τὸ ταχυδρομικὸν τέλος μιᾶς ἐπιστολῆς ἦτο ὑπέρογκον, ἐνῷ σήμερον μία ἐπιστολή, πληρόνουςα μόνον δέκα λεπτά, φθάνει ἀσφαλῶς καὶ εἰς τὰ ἀπώτερα μέρη τῆς νήσου. Ἐν γένει δὲ, ἐξαιρουμένου μόνου τοῦ σακωνίου, οὐδεὶς φόρος ἐπιβάλλεται ἐπ' οὐδενὸς τῶν πρὸς τὸ ζῆν ἀναγκαίων· ὥστε, ἐὰν ὁ ἐργάτης περιορισθῇ εἰς ταῦτα καὶ μόνον, δὲν θίλει ὑποβληθῆναι πώποτε εἰς φόρον. Ἐὰν δὲ ποτε συνεισφέρῃ εἰς τὸ δημόσιον, ἢ συνιστορὰ του εἶναι πάντοτε ἐκούσια. Ἐὰν περιορισθῇ εἰς μόνον τὰ ἀναγκαῖα, δηλαδή, εἰς τὸ νὰ τρέφεται καὶ νὰ ἐνδύεται ἀνευ στενοχωρίας καὶ ἐν ἀνέσει, ἐὰν ἀρκεσθῇ, ὡς πολλοὶ τῶν πρὸ αὐτοῦ ὑπαρχόντων καλητέρων, φρονιμωτέρων, εὐρωστοτέρων, καὶ μακροβιωτέρων, εἰς τὸ νὰ τρώγῃ ἄρτον, κρέας, γάλα καὶ βοῦτυρον, καὶ νὰ πίνῃ ὕδωρ, νὰ ἐνδύεται μὲ ὑφάσματα μαλλωτά, λινα καὶ βαμβάκερά, νὰ παραιτήσῃ τὴν καλυτέλειαν τῆς ζωῆς, τοῦ καφέ καὶ τοῦ τείου, καὶ ν' ἀποφύγῃ τὰ ἐπιβλαβῆ ποτὰ, ὡς τὸν οἶνον τὸν ζῦθον καὶ τὰ λοιπὰ πνευματώδη, καλῶς καὶ τὸν καπνόν, δύναται νὰ διαύσῃ δλόκληρον τὸ σταδίον τοῦ βίου του, χωρὶς νὰ πληρώσῃ οὐδεμίαν δραχμὴν φόρου, πλὴν τοῦ τέλους τοῦ σακωνίου τὸ ὁποῖον καὶ αὐτὸ θίλει βεβαίως καταργηθῆ. Δύναται ἄλλος τόπος τῆς οἰκουμένης; νὰ καυχῆθῃ ἐπὶ τοιαύτῃ νομοθεσίᾳ;»

N. A.

ΥΠΕΝΟΥΜΗΣΙΣ

ΑΣΜΑΤΙΟΝ.

Τῆ Κ. Ε.

Ὅταν σ' εἶδον κατὰ πρόωτον, Ἡ ἀγγελικὴ μορφή σου
 Ἐλκὼν ἦτον τῶν ἐρώτων, Καὶ ἡ κόμη ἡ λυτὴ σου
 Ὡς χρυσοῦν ἐρεῖτα ρεῦμα· Κ' ἐντὸς μ' ἔδεσεν ἀλύσιον
 Ἐν σου μόνον, ἐν σου νεῦμα, Μόν' ἡ μουτικὴ μολπή σου.

Ῥόδα εἰς τὰς παρειάς σου, Ῥόδον ἐπὶ κεφαλῆς σου,
 Ῥοδὸν ἦτον κ' ἡ χροιά σου, Γαλανοὶ δ' οἱ ὀφθαλμοὶ σου.
 Ἐπνεες δὲ εὐωδίας, Ἐστάν σου ἡ ναρκίσσου,
 Καὶ, ὁπότεν ἐμειδίᾳς, Ἐπαίξε τὸ πᾶν μαζὶ σου.

Μὲ ὄδλς τῶν ἀηδόνων Ἐταυτοῦτε ἡ φωνὴ σου
 Ἐν τῷ μέσῳ τῶν ροδῶνων, Καὶ οἱ θεοὶ δάκτυλοὶ σου
 Ἐκιδάριζον ἠδέως, Καὶ ἐν πᾶτ' ἦτο ἐξίσου
 Καθῶς ἄγγελοι ὠραῖος, Καθῶς νύμφη παραδείσου.

Πλέον τῶρα, κόρη φίλη, Πλέον τῶρα ἐνθυμήσου,
 Ποῖα τὰ γλυκὰ σου χεῖλη Ἐφυγεν ἐπόσχεσίς σου.
 Ἀπὸ τὴν ψυχρότητα σου Τῶρα πλέον παραιτήσου
 Καὶ, ὡμὰ τὰ θέληγχερά σου! Ἄς μαλακυνθῇ ἡ ψυχὴ σου.

Τ' ἀνθη ταῦτα τὰ ὄχρα μου Ἐδμενῶν, νὰ δεγθῆς πείσου
 Πρὸς τ' αὐθάδς ἐνεῖρά μου Μὴ, ὦ φίλη, παραρτίσου
 Παραπαί' ἡ ἐμὴ λύρα, Ἐπαίνετις ἀσελῆς σου
 Μ' ἀθινητὴν κερρῶ χεῖρα, Ἄλλ' οἱ τόν' ἐν' ἐδικοί σου.
 Σ. Α. Β.

Ἡ ΠΑΝΔΡΑ.

ΑΝΔΡΙΑΝΑ.

Α'.

Ἐπὶ τοῦ αἰγιαλοῦ τῆς Βρετανίας, μεταξύ τῆς πόλεως Ἁγίου Βριεύκου καὶ τοῦ χωρίου Βιγγίν, ὑψοῦται εἶδος κατοικητηρίου ὅπερ ἐν παντὶ καιρῷ καθωραῖταν αἱ ἐν τῇ χώρᾳ διὰ τῆς δυναστείας τοῦ φρουρίου ἐκ τοῦ ὀδοντωτοῦ βεβαίως πύργου τοῦ καταπιέζοντος διὰ τοῦ σκοτεινοῦ ὄγκου του τὸ ἐπίλοιπον τῆς οἰκοδομῆς· εἶναι δὲ βέβαιον ὅτι πρὶν τῆς μεταπολιτεῦσεως τοῦ 89 τὸ Κοστ-δὸρ ἦν ἡ κατοικία τῶν ἀρχόντων τοῦ τόπου· ἀλλ' ἀφοῦ ἐγένετο ἰδιοκτησία ἐθνικὴ αἱ γλαῦκες ἔτρεπον ἐν αὐτῷ ἡσύχως τὰ νεογνά των ἄχρι τοῦ 1815, ὅτε ἡ οἰκογένεια Λεγὸρ τὸ ἠγόρασε καὶ ἀποκατέστη ἐν αὐτῷ ἡ ὄψις του εἶναι πένθημος καὶ αἱ

προβάσεις του ἱερμαῖαι ἀφ' ἐνὸς μέρους ὁ Ὠκεανὸς καὶ ἀφ' ἑτέρου πεδίαδες εἰς αἰθρίας καὶ ἐρίκης καθ' ὅσον ἐξικνεῖται ἡ δρᾶσις μεταξύ τῶν δύο τούτων θαλασσῶν ἐφ' ὧν κείται ὡς ἀκρωτήριον τὸ φρούριον φαίνεται σκυθρωπὸν καὶ μονήρες καὶ ὁ πύργος αὐτοῦ ἴσταται ὡς φάρος.
 Κατὰ τινὰ ἐσπέραν τοῦ χειμῶνος τοῦ ἔτους 1836 οἱ τρεῖς ἀδελφοὶ Λεγὸρ ἦσαν συνηγμένοι εἰς δωμάτιον κατώγειον ὅπερ μετεχειρίζοντο συνήθως ὡς αἴθουσαν· ἦν δὲ τοῦτο αἴθουσα παριστώσα παράδοξον σύγγραμμα πολυτελείας, κομψότητος καὶ χωρικῆς ἀπλότητος. ἐν τῷ πλοῦσιος τάτης ἐπεδείκνυν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἀνθη κεποικιλμένα διὰ τῶν ζωηροτέρων χρωμάτων, ἡ δροφὴ ἐξέτεινεν ἀνοθεν τὰς ὑπὸ τοῦ χρένου καὶ τοῦ καπνοῦ μελανθείσας δοκούς της. οἱ τοῖχοι ἦσαν μὲν ἀπλῶς ἀσβεσταλειμένοι, ἀλλ' ἕκαστον τῶν παραθύρων εἶχε διπλῆ παραπετάσματα ἐκ μετᾶξής λευκῆς καὶ δαμνηνοῦ ἐρυθροῦ. σκίμποδες τινὲς ἐξ ἀχύρου ἀκατεργάστου συνώδιον ταπεινῶς θρανίον μεγαλαυρεπὲς ἐξ

δλοσηρικού έκπληττόμενον διότι εύρίσκειτο μεταξύ τόσον κακής συνόδου· μία καρδίνα, ξίφη, μάχαιραι, πελέκεις έμβολής, πυροβόλα κυνηγετικά περικελευσμένα εις τας δερματίνας θήκας των περιεκόμενον τό έμπροσθεν της έστίας, κύμβαλον εξ έβένου έχον εγκολλημένα χαλκά σημάτια έκκειτο εις τό βάθος του δωματίου ού ό κυριώτερος καλλωπισμός ήταν οι τρεις αδελφοί Λεγόφ.

Ο εβειδέστερος των -ριών ήν και ούτος δυσαιδέστατος, εάν υποτεθής ότι ή γλυκεία, νοήμων και άρωσιωμένη μορφή του αδελφου Ίωσήφ εδύνατο να θεωρηθής ως δυσειδής· εκ του νοσηρού και σκεπτικού ήθους του προκαταλαμβάνοντο εδύς· κατά πρώτον οι όρῶντες, και τέλος πάντων εφαινετο ώραιότατος· μέ τόν μακρόν, φαιόχρου του επενδύτην κομωμένον μέχρι του πώγωνος, μέ την κόμην του την ξανθήν και χωρικομένην κατά τό μέσον του μετώπου και πίπτουσαν άμελώς επί του τραχήλου και των ώμων του ώμοιάζεν ως εις των δοκίμων εκείνων οιτινες εις τας εδσεβεις των μελέτας έμίγνυον ένίοτε και τας σεμνάς εμπνεύσεις της μούτης· οι δύο άλλοι, δια να είπωμεν την άλήθειαν, ήταν άπαράλλακτοι άρκοι. ό Χριστόφορος εφέρει, υποκάτωθεν πάγου εξ αιγίων δερματιών, στολήν ναύτου του καιρού της αυτοκρατορίας, είχε κήμας βραχείας, κοιλίαν μεγάλην, γένειον άπεριποίητο, όφρυς δασείας, κόμην μέλαιναν και κεφαλήν υπέρροχον· θά εφόνευε τόν Ίωσήφ δι' ένός σκινθαρισμού και βούν διά της πυγμής· ό Ίωάννης ό πρωτότοκος της οικογενείας ήν ως τεσσαράκοντα πέντε ή πενήτηκοντα έτών την ηλικίαν. ήν δε ούτος ύψηλός και ίσχυρός, και πλησίον του Χριστόφορου ώμοιάζεν άρκετά τόν Δόν Κισσότιν πλησίον του Σάγγα Πάσσα, είχε μύστακας ερυθρούς, ώρθωμένους και άπειλητικούς ως τά κέντρα του ακανθοχοίρου. τό επιφανέστερον μέρος της ένδυματίας του ήν επενδύτης λευκόχαιος δν εφέρει κατά τόν τρόπον του Αυτοκράτορος· οι τρεις ούτοι αδελφοί είχαν εις τούς πόδας χονδρά κρούπεξα πιέζοντα άδιαφόρως χιλίων ταλλήρων τάπητα.

Καθήμενοι περί την έστία, εφαινοντο και οι τρεις παραδεδομένοι εις σφοδράν άνησυχίαν ήν εξέφραζον διαφόρως έκαστος κατά τόν χαρακτήρα του. ό Ίωάννης και ό Χριστόφορος έδλασθήμουν, ό δε Ίωσήφ προσήυχτε δι' ύρειμένης φωνής, ακολουθών δια βλέμματος προκατειλημένου τας αναδόσεις της εκ της άνημμένης πτελέας εμπνευομένης ύποκυάνου φλογός· τότε και τότε ό Χριστόφορος ή ό Ίωάννης άμοιβαδόν ήγειρετο, έμισοάνοιγε τό παραπέτασμα ένός παραθύρου, έπειτα, άφ' ού έμενε παρατηρών όλίγως στιγμάς, έπίστρεφεν εις την θέσιν του τεταραγμένος, ό δε Ίωσήφ δέν διέκοπτε τας προσευχάς του ειμή δια να συμβουλεύσθ ή τόν γνύμονα ένός εκείνων των χωρικών ώρολογίων όπερ κοινώς άνομαζέτο κοΰκος και έμίγνυεν τό μονότονον άσμα του μετά των φωνών του γρύλλου και των συριγγών του βορέως. άν και ή έσπέρα ήν όλίγον προχωρημένη, ήν νός σκοτεινή, τό δωματίον εφωτισέτο μόνον ύπό της λάμψεως της έστίας· ό δε κλόδων έπνεεν έξω.

Τό ώρολόγιον εσήμανεν έπτά ώρας, εις την τελευ-

ταίαν ό Χριστόφορος και ό Ίωάννης ήγήθησαν μεθ' όρμης και περιήρχοντο την αίθουσαν κατά μήκος και κατά πλάτος και μεγάλη άγωνία έξωγραφίζετο εις τό πρόσωπόν των· ό δε Ίωσήφ άκίνητος εις τόν τόπον του έδιπλασίασε την ζέσιν των προσευχών του· ήκούετο έν τούτοις ή κρούσις της βροχής μαστιζούτης τούς ύέλους των παραθύρων, και ό τρομερός βρόμος του ώκεανού του συντριβομένου κατά των βράχειων της παραλίας.

— Κακός καιρός! είπεν ό Ίωάννης.

— Όλεθρία έπέτειος μνήμη! είπεν ό Χριστόφορος, ίδου δέκα έννέα έτη άφ' ότου εις παρομοίαν ήμέραν και δια παρομοίου καιρού ό γέρον πατήρ μας και ό νέος αδελφός μας άπωλέστησαν εις τά κύματα.

— Ό θεός να παραλάβη την ψυχήν των! έψιθύρουν ό Ίωσήφ, σταυριωνόμενος.

— Και ίδου ήμέρα παρ' ήμέραν και ώραν δεκαεπτά έτη άφ' ότου ό Ιερόνυμος απέθανεν, άνέκραζεν ό Ίωάννης κινών την κεφαλήν.

— Ναι, είπεν ό Χριστόφορος μετά αισθήματος θρησκευτικού τρόμου.

— Οιέ μου! έκραζεν ό Ίωσήφ μετά κατανύξεως, ευδόκησον αύτη ή όλεθρία ήμέρα να μη μάς φέρη νέον δυστύχημα!

Κατά την στιγμήν ταύτην ή θύρα της αίθούσης ήνεώχθη, και τις ύπηρέτης εφάνη εις τό κατώφλιον· τό ύδωρ έβρεε ποταμηδόν διά της κόμης του και διά των ένδυμάτων του.

— Λοιπόν! Ύδωρ, τί νέα; ήρώτησαν ένταυτώ και οι τρεις αδελφοί.

— Αύθένται μου, ούδέν νέον, άπεκρίθη ό Ύδων τεταραγμένος· ήκολούθησαμεν την παραλίαν από τού Βιγνίκ μέχρι της Χριστιέρας, και εκεί έχάταμεν τό ίγνη της νεάς κυρίας μας, σήμερα τό πρωί, εις Βιγνία την είδαν διερχομένην έφιππον, φαίνεται ότι μετξύ των δύο χωρίων έβρίθθη εις τό ένδότερον της ηφράς, ειμή μόνον άν ώφελουμένη εκ της άμπώτιδος, αφήκε τό, αιγιαλόν και έπορεύθη διά των ύφάλων.

— Τούτου του έσχάτου δοθέντος, έχάθημεν έλοι, άνέκραζεν ό Χριστόφορος μετ' άκελπισίας.

— Είναι πιθανώτερον, επανέλαθεν ό Ύδων, κατασχεθεΐσα ύπό του ύμβρου να κατέφυγεν ύπό τινε στέγγη των πέριξ.

— Όχι, είπεν ό Ίωάννης· δέν φεύγει εκείνη τόν κίνδυνόν, άν ζή, είναι έφικπος και έρχεται δραμαίως πρός ήμάς.

Πνεύμα βίαιον άνέμου διέσεισε τας θύρας και τά παραθύρα, και ήκούοντο αι κεραμίδες καταπετώσαι από της στέγης.

— Ό θεός να την βοηθήτη! έκραζεν ό Ίωσήφ γονυπετών.

Άφ' ού ό Ύδων άνεχώρησε, διένειξ άρκετά σφοδρά έξεβράγη μεταξύ των αδελφών, του Ίωάννου και του Χριστόφορου, κατ' άρχάς έκατηγορούντο άμοιβαίως περί τού παραδόξου τρόπου δι' ού άνετράφη ή Ίωάννα, και επί τέλους άνεγνώρισαν ότι ούτε ό εις ούτε ό άλλος δέν ήταν άξιοκατηγορήτοι κατά τούτο, και ότι έλος ό έλεγχος έπιπτε δικαιωματικώς κατά

του Ίωσήφ, τούτου άπαξ άποφασισθέντος, εφάνη πραγματοποιημένος ό μύθος του λυκού και του έρνίου πινόντων συνάμα εις βεύμα καθαρού ύδατος, επί της μόνης διαφοράς ότι ήδη άντι ένός λυκού εύρίσκοντο δύο.

— Τό βλέπεις, δυστυχή! έκραζεν ό Ίωάννης, ρίπτων τόν κεραυνόν του βλέμματός του επί του Ίωσήφ, ίδου τό άποτελέσμα της καλής άνατροφής ήν έδωκες εις αύτην την παιδα· ίδου ό καρπός των σφιδανών σου συγκαταβάσεων και της τυφλής σου αγάπης!

— Άλλά, αδελφέ Ίωάννη, άπεκρίθη δειλώς ό Ίωσήφ . . .

— Άποκρίσου, έκραζεν ό Ίωάννης, εις ποίαν άλλην οικογένειαν έκτός της ήμετέρας κοράτια δεκαέξ έτών φεύγουν μόνα τό πρωί έφιππα, τρέχουν τούς άγρους άπως τύχη, και δέν έπιστρέφουσιν εις την οικίαν μέχρι του έσπέρας;

— Είδε να επιστρέψη! είπεν ό Ίωσήφ· αλλά, αδελφέ μου Ίωάννη, τόν έππον δν ή Ίωάννα δοκιμάζει σήμεραν ού τη τόν έδωκες άπ' εναντίας της θελήσεώς μου.

— Ά! να πάρη ό διάβολος! τό ελησμόνητα, έκραζεν ό Ίωάννης τυπτων τό μέτωπόν του. ζών έλω νέον, θερμουρόν, φαντασιώδες, μόλις έσχάτως δαμασθέν! άν πάρη τι ή κόρη, σε, κακούργε, θά αίτιώμαι.

— Θά αποκριθής δι' αύτην διά της κεφαλής σου, επρόσθετεν ό Χριστόφορος, τινάτσων τόν βραχιόνά του

— Θά έδιδον ευχάριστως έλον τό αίμά μου δια να σάς την διαφυλάξω, είπεν ό Ίωσήφ, αλλά, αδελφέ μου Χριστόφορε, λησμονείς ότι ού έχάρισες εις την Ίωάνναν την ήν μεταχειρίζεται σήμεραν άμαζόναν. δέν είται ού ώταύτως, Χριστόφορε, δστις τη έχάρισες έν Άγγλικόν έφιππειον;

— Ναι, άχρεϊ! άνέκραζεν ό Χριστόφορος, αλλά ού είται δστις τη έχάρισες τά ελαττώματα και τας όσας άμαυρώνουν τά προτερήματά της ατελείας. ού την ενειθάρρυνες εις έλας της τας παρεκτροπές, εις σε, εις την δουλοπρέπειαν των φροντίδων σου, εις την χαμέρπειαν των συγκαταβάσεων σου έρείλωμεν τό να την έλέπομεν τοιαύτην, ιδιότροπον, δύσκολον και άνάγωγον.

— Μη φέρουσιν σίβας πρός ήμάς, είπεν ό Ίωάννης.

— Διάγουςαν κατά την φαντασίαν της, επανέλαθεν ό Χριστόφορος.

— Εμπαιζούσαν άνηλεώς τό φίλτρον μας και την ήσυχίαν μας.

— Ένα διάβολον, τέλος πάντων!

— Έν τέρας! είπεν ό Ίωάννης, βυθίζων άποφασιστικώς τας χείρας εις τούς κόλπους του.

— Βλέπεις λοιπόν, κακούργε, άνέκραζεν ό Χριστόφορος, ότι άν τη συμβή τι δυστύχημα, σε πρέπει να αίτιώμεθα.

— Ό Ίωσήφ υπέμεινε την διπλήν ταύτην πυροσκότησιν δι' άποσιώσεως μάρτυρος.

— Άδελφοί μου, άπεκρίθη δειλώς, δέν θέλω να έξετάσω κατά πόσον εις άς μοι έλέγγετε άδυναμίας έϊσθαι συνένοχοι. Έπιτρέψατέ μοι άλλ' έμως να σας

ένθυμήσω ότι άν ένίοτε φωνή τις έγείρεται ένταύθα δια να συμβουλεύσθ, να διευθύνη και να έλέγξη μάλιστα τό υποκείμενον της αγάπης μας, ή φωνή αύτη ούδέποτε ήν άλλη ειμή ή εμή· άν έξητείτο ή συμβουλή μου, άν με άφηναν έλευθερον, ή Ίωάννα δέν θα ήν ούτι είναι σήμεραν, ούδε ταύτην την ώραν θα έτρέμα-

μεν δια μίαν τόσον άγαπητήν ύπαρξιν. Ένθυμήθητε, αδελφοί μου, ότι πάντοτε έμίμψθην την δρεξιν των βιαιών γυμνάσεων ήν εψηρεστήθητε να άναπτύξετε έν αύτη· ποσάκις, θελήσας να την άποτρέψω άπ' αύτών, δέν έδοκίμασα τόν θυμόν σας! θά με έτερπε να βλέπω εις την έστίαν μας κόρην ευπεθή και σεμνήν, φύλλακα της οικίας και άφωτισωμένην εις την λατρείαν των οικιακών άρετών. άν έσφάλην εις την έλπίδα μου, ό θεός γνωσκει ότι δέν είναι σφάλμα μου, δέν είσθε σεις αδελφοί μου, οιτινες την άνεθρέψατε ως νέαν πολυμίτριον; εγώ την έδίδαξα άλλο ειμή τόν έρωτα των τεχνών και τόν πόθον των Ιερών γνώσεων;

— Δηλαδή, κύριε ψευδοευλαβή, άνέκραζεν ό Ίωάννης έγείρων τούς ώμους, άν σε άφηνάμεν να κάμης όπως ήθελες, θά είχομεν εις την οικίαν μας μίαν σεμνότυπον, ζυωμένην με την ελόθειαν και ήτις θά μάς έξάλιζεν από προίτας μέχρι έσπέρας δια των διδασχών της και των Κύριε έλέησον της.

— Άδελφέ μου, άπεκρίθη ό Ίωσήφ, στοχαζέσκει ότι είναι προκριώτερον να τρέμωμεν άπαύστως δια τό αγαπητότερον μέρος ήμών αυτών;

— Καλόν, κελόν, είπεν ό Χριστόφορος, δια τόνου έξουσίας άγροίκου. ως τόσον, έλον αυτό θά μεταβλήθη· άπείκαμον να βλέπω μίαν παιδίσκην να δίδη ένταύθα νόμους και να μάς σύρη από του άκρου της βινός. άναλαμβάνω εγώ να την έμιλήσω μετ' αύτην πρότητος.

— Και εγώ, είπεν ό Ίωάννης, να τη δώσω δρου διαγωγής όλίγον διαρορετικής της μέχρι τοϋδε.

— Ακούσατε! άνέκραζεν ό Ίωσήφ, έγερθείς μετ' όρμητικώς κινήσεως τρόμου.

Ο κλόδων ήν δστις διπλασίως έμείνετο· τά κύματα κατεδύοντο μετά τρομερού κρότου εις τας ύφρους και εις τας κοιλότητας των παρ' τόν αιγιαλόν βράχων. άν και κατά Φεβρουάριον, αι βρονται έκρότουν, και δια της λάμψεως των άστραπών ή θάλασσα εφαινετο κυλιούσα δρη· οι τρεις Λεγόφ έμεναν άνήνοτοι εκ τρόμου· τό ώρολόγιον εσήμανεν έκτώ ώρας.

— Άδελφοί μου, είπεν ό Ίωσήφ, πολύν καιρόν έχονομεν εις λέξεις· άς άνάψουν δάδας και έλοι, οι ύπηρέται μας άς έλθουν μετ' ήμών να αναζητήσουν τόν αιγιαλόν και τά πέριξ.

Έν τώ ήτοιμάζοντο να έξέλθωσι, κρούσις ερότρου σφοδρά διέσεισε την πύλην του φρουρίου, και ταυτόχροτως σχεδόν τό έδαφος της αύλής ήχησεν ύπό τά βήματα ίππων, και όλόκληρος ή οικία άντήχησεν εκ κραυγών χαρμωσύνων.

— Δεδοξασμένον τό άγιον βνομα του θεού, άνέκραζεν ό Ίωσήφ έν εϋσεβεί συγκινήσει χαράς και έγνωμοσύνης.

— Ό Ίωάννης και ό Χριστόφορος έπνιξαν την όρμην της καρδίας των, και ήτοιμάζοντο να διχθώσι την

νέαν κόρη κατὰ τὴν ἀξίαν τῆς ἐντρομὸς ἐκ τῆς ἐκφράσεως τῆς κατακτοκαζούσης τὰ πρόσωπά των αὐστηράτητος.

— Ἀδελφοί μου, εἶπεν ὁ Ἰωσήφ, ἄς φανώμεν συγκαταβατικοὶ ἀκόμι μίαν φοράν. ἄς μὴ μεταχειρισθώμεν αὐτὸ τὸ κοράσιον μετὰ τραχύτητος εἰς τὴν δὲν δὲν εὐνοεῖσθε. ἡ ψυχὴ αὐτῆ εἶναι εὐαίσθητος καὶ τρυφερὰ ἦν πρέπει νὰ φοβώμεθα νὰ ἐξαγριώσωμεν.

— Ὡς εἶπεν ὁ Χριστόφορος πρὸς τὸν Ἰωάννην αὐτὸν τὸν σκυλακώδη νὰ λείψῃ τοὺς πόδας τῆς. Ὁ Ἰωσήφ ἠθέλησε νὰ ἐπιμείνῃ. ἀλλ' ἐν τῷ ἄματι δύο μεγάλοι κύνας λαγωνικοὶ ὤρμησαν εἰς τὴν αἶθουσαν, ἐπήδησαν ἐπὶ τῶν ἐπίπλων, ἐκυλίσθησαν ἐπὶ τοῦ ταπητος, ἔπειτα ἔφυγον ὀρμητικῶς καὶ ἐπανήλθον σχεδὸν εὐθύς, συνοδεύοντες διὰ τῶν διασκευισμῶν των τὴν εἴσοδον τῆς νέας κυρίας των.

Εἰσῆλθεν ἐκείνη. ἤσυχος καὶ μειδιώσα καὶ ἔχουσα τὸ μεστίγιον εἰς τὴν πυγμῆν.

Ἦν ἐκείνη κόρη μεγάλη καὶ εὐειδής, ἔχουσα βλέμμα ὑπερήφανον, ἀνάστημα ὑψηλόν, δέρμα μελάγχρουν, λεπτὸν καὶ διαφανές. δὲν εἶχε τὴν εὐθραυστον ἀδρότητα ἐκείνων τῶν ἀνθῶν τῆς αἰθούσης ἄπερ πρέπει νὰ φυλάττωμεν μετὰ προσοχῆς ἀπὸ τῶν φιλημάτων τοῦ ἡλίου καὶ ἀπὸ τῶν ἐπαφῶν τῆς αὔρας. μᾶλλον δὲ ἔδυνάτο νὰ θεωρηθῆ ὡς ἐξ ἐκείνων τῶν ἀγρίων καὶ ζωτικῶν φυτῶν τῶν ἀγαπῶντων τὸν μέγαν ἀέρα καὶ ἀναπτυσσομένων εἰς τὸν πλήρη ἄνεμον. ἐν αὐτῇ δὲ ἡ ἀρμὴ δὲν ἀπέκλειε τὴν χάριν καὶ τὸ ὀλίγον μετὰ τῶν θελημάτων τῆς μιγνύμενον ἄββωπὸν ἐμετριάζετο ἐκ τῆς γλυκείας λάμψεως τῆς ἐπὶ τοῦ μετώπου καὶ τοῦ προσώπου τῆς ἀκτινοβολούσης νεότητος. Ἔως ὑπεφαίνετο ἤδη εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς ἀντοχῆς καὶ σκεπτικότης, πρώτη ταραχὴ τῆς ψυχῆς καὶ τῶν εἰσέτι ἀγνοουστῶν ἐκείνης αἰσθητικῶν ἀλλ' εἶχεν ἔτι τὸ βροδύχρουν καὶ ἀνάγωγον σόμα παιδίου ἰδιοτρόφου καὶ δυσπειθοῦς ἢ μελαίνα κόρη τῆς ἀνελιχθεῖσα ἐκ τῆς βροχῆς, ἐκρέματο κατὰ σπειρας ὑγρὰς ἐπὶ τῶν παρειῶν τῆς ἔφερον ἐπὶ τῆς κεφαλῆς σκιάδιον ἐξ ὀλοσθητικοῦ (κατῆρ), καὶ ἐσθῆς ἀμαζονικῆς περιετύλιξεν αὐστηρῶς ὀλόκληρον τὸ χαιρίεν, κομψὸν καὶ ἐδύγιστον σῶμά τῆς.

Ἐπορεύθη κατ' εὐθείαν πρὸς τὸν Ἰωάννην τὸν ἠσπασθῆ, λέγουσα: Καλὴ ἔσπερα, θεε μου Ἰωάννην' ἔπειτα ἠσπασθῆ τὸν Χριστόφορον, λέγουσα: καλὴ ἔσπερα, θεε μου Χριστόφορε· τέλος ἠσπασθῆ καὶ τὸν Ἰωσήφ, λέγουσα: Καλὴ ἔσπερα, θεε μου Ἰωσήφ. Μετὰ τοῦτο ἐπλησίασεν εἰς τὴν ἐστίαν, καὶ προτείνουσα τὸν ἕνα μετὰ τὸν ἄλλον τοὺς δύο μικροὺς τῆς πόδας εἰς τὴν φλόγα.

— Τί τρέχει λοιπόν, θεοί μου; ἠρώτησεν ἡ Ἰωάννα λέγουσα ὅτι ἦσαν ἀνήσυχοι διὰ τὴν ἀνεψίαν σας. εἰς Βιγνίκα ὄλοι ὀμιλοῦν περὶ τῆς ταραχῆς ἣν ἡ ἀπουσία μου ἐπροξένησεν εἰς τὴν οἰκίαν σας.

— Αὐτὸς ὁ ἀνακτόρος Ἰωσήφ, εἶπεν ὁ Ἰωάννης, φέρει πάντοτε εἰς τὸν νοῦν του ἀνοήτους ἰδέας, ἐφαντάσθη ὅτι ἐξ αἰτίας τοῦ κλύδωνος ὁ αἰγιαλὸς δὲν ἦν ἀσφαλῆς καὶ ὅτι ἐκινδύνευεν ἡ ζωὴ σου.

— Ὁ κλύδων! ἀνέκραξεν ἡ νέα κόρη ὁ καιρὸς εἶναι ὠρατός, Ἰωσήφ.

— Αὐτὸ ἔλεγον καὶ ἐγώ, ἀπεκρίθη ὁ Χριστόφορος· ἀλλὰ τὸν γνωρίζεις, εἶναι ἀτρόμητος ὡς δατύπους, καὶ ἀνδρείος ὡς ὄρνις. ὀλίγος ἄνεμος ἂν ἀκούσῃ νὰ ὑποπνέῃ, νομίζει ὅτι εἶναι τὸ τέλος τοῦ κόσμου, καὶ ἔπειτα ἐτρόμαξε καὶ διὰ τοῦτον τὸν ἵππον ὃν σήμερον κατὰ πρῶτον ἐπέβαινες.

— Αὐτοὶ εἶναι ἀρνίον, ἀπεκρίθη ἡ Ἰωάννα.

— Αὐτὸ τοῦτο καὶ ἐγώ ἔλεγον, ἐκραξεν ὁ Ἰωάννης, ἀρνίον, πτωχὸν πρόβατον χαλινωμένον! ἀλλ' ἀφ' οὗτος ὄνος τρέχων δρομαίως τὸν ἔβρισε κατὰ γῆς, ὁ Κύριος Ἰωσήφ συνέλαβε μίσην ἀπιονδὸν κατὰ τῶν ἵππων.

— Ἀγαπητὴ κόρη, εἶπεν ὁ Ἰωσήφ, εἶναι ἀληθές. μᾶς ἐπροξένησες μεγάλην ταραχὴν καὶ ἀνησυχίαν ἂν μᾶς ἀγαπᾷς, φιλότατη Ἰωάννα, εἰς τὸ ἐξῆς πρέπει νὰ λαμβάνῃς περισσότερην φροντίδα περὶ τῆς εὐτυχίας μας.

— Νὰ πάρῃ ὁ διάβολος τὸν βλάκα! ἀνέκραξεν ὁ Χριστόφορος μετὰ θυμοῦ. θέλει λοιπὸν νὰ κατηχητῇ αὐτὸ τὸ κοράσιον; ἀλλὰ εἰς ὅποιαν κοτάστασιν εἶσαι Ἰωάννα μου! ἐπρόσθεσεν αὐτὸς, ἀναστηκῶν τὰ ἐκ τῆς βροχῆς βεβαρυμένα διπλώματα τῆς ἀμαζονικῆς ἐσθῆτος τῆς.

— Αἱ χεῖρες σου εἶναι παγωμέναι, εἶπεν ὁ Ἰωάννης. οἱ πόδες σου ἀχνίζουσι ὡς ἐν καιρῷ θέρους οἱ ἀγροὶ κατὰ τὴν ἀνατολὴν τοῦ ἡλίου. ἀλλὰ, Ἰωάννα, μόλις κρατεῖσαι, ἐπρόσθεσεν αὐτὸς μετὰ φρίκης. Ὁ χριστὸς, τὸ γόνάτά σου κάμπτονται. Βλέπεις, εἶπεν ἠποτεινόμενος πρὸς τὸν Ἰωσήφ, τὸ ἀποτελεσμα τῶν ἀγροίκων σου ἐπιπλήξω.

Ὁ Χριστόφορος ἔφερε πλησίον τὸ μόνον θρανίον τῆς αἰθούσης· ὁ Ἰωάννης ἐκαθίσεν εἰς αὐτὸ τὴν νέαν κόρην· ἔπειτα ἀμφοτέρω, ὁ Χριστόφορος καὶ ὁ Ἰωάννης ἀνεχώρησαν, ἕκαστος πρὸς τὸ μέρος του, καὶ ἀφῆκαν τὴν Ἰωάνναν μόνην μετὰ τοῦ Ἰωσήφ.

— Δὲν εἶναι τίποτε, καλέ μου Ἰωσήφ· εἶπεν αὐτῇ, τείνουσα πρὸς ἐκείνον τὴν χεῖρα. ἡ ταραχὴ τοῦ δρόμου, ἰδοὺ τὸ πᾶν. ἐκεῖνος ὁ ἵππος τῷ ὄντι ἔτρεχεν ὡς κεραυνός! καὶ διὰ νὰ εἰπῶ τὴν ἀλήθειαν καλὸς ἄνεμος πνέει παρὰ τὸν αἰγιαλόν.

— Ἀσπλαγγε κόρη! εἶπεν ὁ Ἰωσήφ μετὰ τὸνον εὐμενοῦς ἐπιπλήξεις, φίλων περιπαθῶς τοὺς δακτύλους τῆς. δὲν ἠθελον νὰ σε βλέπω ταιαύτην, φιλότατη μου Ἰωάννα.

— Τί θέλεις, Ἰωσήφ; ἀνέκραξεν ἐκείνη μετὰ τινος χειρονομίας ἀνυπομονησίας. ἀπὸ τινος καιροῦ ἄγνοῦ τί συμβαίνει ἐν ἐμοί. δύνασαι νὰ με εἰπῇς τίς δαίμων με ὠθεῖ καὶ με ταραττεῖ; πόθεν προέρχεται οὗτος ὁ καταβιβρώσκων με πυρετός, αὕτη ἡ καταναλισκουσά με ἀνάγκη τῆς κινήσεως, αὕτη ἡ μέχρι τοῦδε ἄγνωστος θερμότης ἣτις με κινεῖ εἰς τὸ νὰ ζήτῶ τὸν κίνδυνον; σήμερον, παραδείγματος χάριν, σήμερον ἤμην παράφρων. πῶς εἰκόσας δὲν συνετρέθη ἡ κεφαλὴ μου; βεβαίως διότι προσήγαγον ὑπὲρ ἐμοῦ· καὶ τοῦτο δὲν ἀρκεῖ· ἔρχονται στιγμαὶ καθ' ἃς θλίβομαι, χωρὶς νὰ γνωρίζω διατί, καὶ ἄλλαι, τὸ πιστεύεις; καθ' ἃς κλαίω ἐξαίφνης, χωρὶς νὰ δυνήθω νὰ ἐνοήσω τὸ αἴτιον τῶν δακρύων μου. ἀκουστον, πτωχέ μου

Ἰωσήφ, νομίζω ὅτι ἀνιῶμαι, μὴ με ἐπιπλήττης· ὅ,τι δύνασαι νὰ μοὶ εἰπῇς περὶ τούτου τὸ εἶπον ἐγώ θ' ἴδω εἰς ἐμαυτὴν. με ἀγαπᾶτε, εἰσθε καλοὶ καὶ οἱ τρεῖς. ἡ μόνη φροντίς σας εἶναι τὸ νὰ με εὐχαριστήσατε· τὸ πρῶτ' ἀμιλλᾶσθε μετὰς σας διὰ τὸ πρῶτον μου βλέμμα. καὶ τὸ ἔσπερας διὰ τὸ ἔσχατόν μου μειδίωμα· προλαμβάνετε τὰς παραλογίας μου· ἰχνηλατεῖτε τὰς ἰδιοτροπίας μου διὰ νὰ τὰς εὐχαριστήσατε· τέλος με ἀγαπᾶτε τόσο ὥστε, αἰσχύνομαι νὰ τὸ εἰπῶ, ποτὲ δὲν μοὶ συνέθε νὰ κλαύω τὴν μητέρα μου τὴν ὁποίαν δὲν ἐγνωρίσα. καὶ μ' ὄλα τὰτα ἀνιῶμαι, Ἰωσήφ. εἶμαι ἀγνώμων. τὸ γνωρίζω, τὸ αἰσθάνομαι· ἀλλ' ἀνιῶμαι· καὶ τοῦτο ἰσχύει μᾶλλον ἐμοῦ αὐτῆς.

— Ἰωάννα, Ἰωάννα, πόσον μετεβλήθη; ἀνέκραξεν ὁ Ἰωσήφ, ἀναστεναζών. τί ἔγινεν ὁ καιρὸς καθ' ὃν ἡ σπουδῆ ἐπλήρου τὰς ἡμέρας σου! τί ἔκαμες τὰς εὐτυχεῖς ἐκεῖνας ἡμέρας καθ' ἃς ἡ ἀνάγνωσις ἀγαπητοῦ τινὸς βιβλίου ἤρκει εἰς τὰς ἀνάγκας τῆς καρδίας σου καὶ τοῦ πνεύματός σου;

— Ἀνάθεμα εἰς τὰ ἀγαπητὰ βιβλία! ἀνέκραξεν ἡ νέα κόρη μετὰ τινος κινήματος θυμοῦ. διατί τὰ ἀρῆκας νὰ εἰσχωρήσουν ὑπὸ τὴν στέγην μας; ἐκεῖνα με ἔμαθον ὅτι ὁ κόσμος δὲν τελειώνει εἰς τὸν δρίζοντό μας, ὅτι ὁ ἥλιος δὲν ἐδημιουργήθη μόνον διὰ νὰ φωτίξῃ τὸ Βιγνίκα, καὶ τέλος ὅτι ὑπάρχει καὶ τι πέραν αὐτῆς τῆς θαλάσσης καὶ πέραν των ἀγρῶν τούτων τῶν περιελειπόντων ἡμᾶς πανταχόθεν.

— Παιδίον, σιωπα! εἶπεν ὁ Ἰωσήφ. πρόσθε μὴν ἐκφοβῆσθαι τὸ φίλτρον τοῦ Χριστοφόρου καὶ τοῦ Ἰωάννου. οἰκονόμει τὰς δύο ἐκεῖνας καρδίας, ἀρκεῖ ὅτι ἐτάραξες τὴν ἐμὴν.

— Ὁ Χριστόφορος καὶ ὁ Ἰωάννης δὲν θὰ με ἐννοῦν· ἐγώ ἢ ἴδια δὲν ἐνοῶ ἐμαυτὴν. ἂν ταραττω τὴν καρδίαν σου, τοῦτο προέρχεται ἐκ τοῦ ὅτι ἡ καρδία σου εἶναι ἡ μόνη ἣν δύναμαι νὰ συμβουλευθῶ. εἰς τὸν ὄρυθον τῶν ὧν με πολιτοκοῦσιν ἰδεῶν καὶ αἰσθημάτων εἰς τίνα δύναμαι νὰ ἀποταθῶ εἰμὴ εἰς σέ, τὸν ὀδηγόν μου, τὸν σύμβουλόν μου, τὸν διδάσκαλόν μου εἰς πάντα, τὸν λάσαντά με ὅλα εἶμαι; ἐνόμισα ὅτι σὺ ὄστις γνωρίζεις τὰ πάντα ἐδύνασο νὰ μοὶ ἐξηγήσῃς τὴν κατάστασιν τῆς ψυχῆς μου· διατί εἶμαι εἰς αὐτὴν τὴν κατάστασιν, Ἰωσήφ; ἰδοὺ, παραδείγματος χάριν, ἐγείρομαι πᾶσαν πρωΐαν πλήρης θερμότητος καὶ ἐλπίδος· τί ἐλπίζω τὸ ἀγνοῶ, ἀλλὰ αἰσθάνομαι τὴν ζωὴν πλημμυροῦσαν ἐν ἐμοί· νομίζω ὅτι ἡ ἀρχομένη ἡμέρα θὰ μοὶ ἀνακαλύψῃ δὲν ἤξεύρω τί ἀγνωστον ἔπειρα περιμένω. αἱ ὦραι παρέρχονται εἰς αὐτὴν τὴν προσδοκίαν, καὶ φθάνω εἰς τὸ ἔσπερας τεθλιμμένη, ἀθυμος καὶ παρωργισμένη διότι βλέπω ὅτι ἡ πρὸ μικροῦ παρελθούσα ἡμέρα οὐδὲν μοὶ ἔφερε νέον, καὶ ὅτι παρελθὼν ἀπαρράλλατος ὡς καὶ ἡ προλαβοῦσα· οὐδενὸς στεροῦμαι· οὐδὲ καιρὸν μοὶ δίδετε μάλιστα οὐδὲν νὰ ἐπιθυμήσω· ἡ θέλησίς μου εἶναι ὁ νόμος σας· ὕπνηρξε ποτὲ παιδίον πλέον μαμμύθρεπτον ἐμοῦ εἰς τὸν ὕψηλον; ἐρωτᾷ ἐνίοτε ἐν ἐμαυτῇ ἂν δὲν κρατήθη εἰς χεῖράς σας τὴν γεγονητευμένην βᾶδδον τῆς φανταστικῆς ἐκείνης ὑμφορῆς ἣς μοὶ ἐδηγείσο τὴν ἐστορίαν διὰ νὰ με ἀποκοιμίσης, ὅταν ἤμην εἰς τὸ λι-

κνον. λέγε μοι λοιπόν, Ἰωσήφ, πόθεν προέρχεται, πόθεν δύναται νὰ προέρχεται αὕτη ἡ ἀόριστος προσδοκία ἀγαθοῦ ὅπερ δὲν γνωρίζω; αὕτη ἡ μυστηριώδης καὶ ἀσκοπος ἐλπίς ἣ πάντοτε ἐξαπαιτούμενη καὶ πάντοτε ἀνανεουμένη;

Λέγουσα τὰτα, ἡ νέα κόρη προσήλωσεν ἐπὶ τοῦ Ἰωσήφ βλέμμα ἀνήσυγον καὶ περιέργον· ἀλλ' ὁ Ἰωσήφ οὐδὲν ἀπεκρίθη· εἶμεινε σιωπηλός, ἔχον τοὺς πόδας ἐπὶ τῶν πυριστατῶν καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐστρηγυνοὺς ἐπὶ τῆς ἀνθρακίης.

Ὁ Χριστόφορος καὶ ὁ Ἰωάννης εἰσῆλθον μετ' ὀλίγον εἰς τὴν αἶθουσαν. ὁ Ἰωάννης ἔφερε σοβαρῶς ἕνα δίσκον ἔχοντα ἐπ' αὐτοῦ ποτήριον χρυσάλλινον καὶ βωκάλιον περιέχον οἶνον τῆς Ἰσπανίας. ὁ Χριστόφορος ἐκράτει διὰ τοῦ ἄκρου τῶν δακτύλων του δύο ἐμβάδας ἐκ μέλανος ὀλοσθητικοῦ ἐγαῦσας ὑπερβαρμένον πῆλον κύκνου. ὁ Ἰωσήφ ἔλαβε τὸν δίσκον ἀπὸ τῶν χεῖρῶν τοῦ ἀδελφοῦ του· καὶ ἐν ὧ ἡ Ἰωάννα ἔκρινε εἰς μικρὰς δόσεις τὸ εὐώδες ὕγρον, ὁ Χριστόφορος καὶ ὁ Ἰωάννης γονατίσαντες ἐμπροσθέν τῆς, ἐξέπορπον τοὺς ἐμβάδας τῆς καὶ τὴν ἐβόθθον εἰς τὸ νὰ ἐνδῶσθαι τοὺς ἀπαλούς καὶ εὐλυγίστους πόδας τῆς εἰς τὸ λευκὸν καὶ μεταξῶδες πῆλον. ἀποπερατωθείσης τῆς ἐργασίας ταύτης, εἶμειναν εἰς τὴν αὐτὴν θέσιν, ἔχοντες τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐστραμμένους πρὸς τὸ εἰδωλόν των, καὶ ὁμοιάζοντες πολὺ δύο κύνας οἵτινες ἀνακαθήμενοι, ἐξαιτουῦνται ἐν βλέμμα τοῦ κυρίου των. ὁ γονιρὸς Χριστόφορος μετὰ τῆς ὑπερέρχου του κεφαλῆς, ὁ ὕψηλός καὶ λεπτός Ἰωάννης μετὰ τοῦ ὀρθωμένου του μύστακος ὁμοιάζον ὁ μὲν σφαιρικὸν κύνα, ὁ δὲ τὸν γρύφωνα τῆς Ἀγγλίας.

Ἐκ τοῦ τρόπου καθ' ὃν ἡ νέα κόρη ἐδίεχοτο αὐτὰς τὰ εὐποκλήσεις ἐνοεῖτο εὐχόλιως ὅτι πρὸ πολλοῦ ἦν συνειδημένη εἰς αὐτὰς ἀφ' οὗ ἐθέρμανεν ἀρκετὰ τοὺς πόδας τῆς καὶ τὰς χεῖράς τῆς εἰς τὴν φλόγα, ἡ Ἰωάννα ἀπεσύρθη εἰς τὸ οἰκίμα τῆς καὶ ἐπανήλθε μετὰ τινος στιγμῆς, φοροῦσα κατακοιτίδιον ἱμάτιον ἐξ Ἰνδικοῦ σαλίου συσειγόμενον περὶ τὴν μέσην τῆς διὰ στρεπτοῦ μεταξωτοῦ.

Οἱ τρεῖς ἀδελφοὶ μετεχειρίσθησαν τὸ διάστημα τῆς ἀπουσίας τῆς εἰς τὸ νὰ ἐτοιμάσωσι πλησίον τοῦ πυρός τὸ δεῖπνον τῆς κόρης· ἐκάθησεν ἐκείνη εἰς τὴν τράπεζαν καὶ ἤρχισε νὰ τρώγῃ μετὰ μεγάλης ὀρέξεως, οἱ δὲ τρεῖς θεοὶ τὴν ἐθεώρουν θαυμάζοντες, καὶ οἱ δύο κύνες ἀνεπήδησαν περὶ αὐτὴν, διὰ νὰ ἀρπάξωσι τὰ ψυχία τοῦ γεύματος, πότε καὶ πότε ἀπέτεινεν ἐκείνη πρὸς τοὺς μὲν λέξεις τινὰς εὐνοϊκάς, καὶ ἔρριπτεν εἰς τοὺς δὲ ὀστᾶ τινὰ κέρδικος.

— Δὲν καπνίζετε, θεοί μου; ἠρώτησεν ἐκείνη τὸν Ἰωάννην καὶ τὸν Χριστόφορον.

— Δὲν ἔχω καπνόν, εἶπεν ὁ Ἰωάννης.

— Συνέτριψα τὸν καπνοσύριγγά μου, εἶπεν ὁ Χριστόφορος.

Ἡ νέα κόρη ἐξέβαλε τοῦ κόλπου τῆς οὐγγίαν τινὰς καπνοῦ τετυλιγμένου εἰς χαρτίον λευκόφαιον ὅπερ ἔδωκε τῷ Ἰωάννῃ, ἔπειτα ἕνα καπνοσύριγγα πῆλινον περιεκλεισμένον εἰς θήκην ξυλίνην ἣν προσέφερε τῷ Χριστόφορῳ.

— Σά; ένθυμούμεθα, είπεν εκείνη μειδιῶσα. διαβαίνουσα διά του Βιγνίκ, ένθυμήθην ὅτι ὁ θεὸς μου Χριστόφορος εἶχε συντρέψῃ τὸν καπνοσύριγγά του, καὶ ὅτι ὁ θεὸς μου Ἰωάννης ἐπλησίαζεν εἰς τὸ τέλος τῆς προμηθείας του· διὸ καὶ ἐκράτησα τὸν ἵππον μου ἐμπροσθεν τῆς θύρας τοῦ καπνοπωλείου. εἰς τὸ ἐντός εἶχον γάμον καὶ συμπόσιον ἢ πωλήτρια εἶχε συζεύξῃ τὸ πρῶτὴν θυγατέρα τῆς Ὑβόννης μετὰ τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀλιεῶς Θωμᾶ. μὲ ἐγνώρισε, καὶ ἐβίασθην νὰ ἀριπύσω, διὰ νὰ συγκρατῶ τοὺς νυμφίους· ἀμφοτέροι εἶσι νέοι καὶ εὐειδεῖς· καθήμενοι πλησίον ἀλλήλων, καὶ ἔχοντες τὰς χεῖράς των συμπλεγμένας, οὐδεμίαν προέφερν λέξιν μετὰ τῶν, ἀλλ' ἀμφοτέροι ἐφαίνοντο τόσον εὐτυχεῖς, ὥστε ἀνεχώρησα ἀπ' αὐτῶν, ἔχουσα, ἄγνωστὸν διατί, τὴν καρδίαν ὅλως τεταραγμένην.

Εἰς αὐτὰς τὰς λέξεις, οἱ τρεῖς ἀδελφοὶ ἐβρίψαν βλέμματα λαθραία πρὸς ἀλλήλους.

— Δὲν ἀγαπᾷ τοὺς νυμφευμένους ἀνθρώπους, εἶπεν ὁ Χριστόφορος, συσπῶν τὰς ἀφρῦς.

— Διατί λοιπόν, θεῖε μου, δὲν τοὺς ἀγαπᾷ; ἤρωτησεν ἡ Ἰωάννα μετὰ περιεργείας.

— Διατί... διατί... ἐφέλλισεν ὁ Χριστόφορος στενωγοῦμένως.

— Ὁ λόγος εἶναι ἀπλοῦστατος, ἀνέκραξεν ὁ Ἰωάννης, ἐκπέμπων νέφος καπνοῦ. Διότι ἡ νύμφεὺς εἶναι θεσμοθεσία ἀντιθιτικὴ.

— Ἀντιθιτικὴ! ἀπεκρίθη ἡ Ἰωάννα, ἡ νύμφεὺς θεσμοθεσία ἀντιθιτικὴ! τοῦτο δὲν εἶναι ὅπερ μετέδιδασκεν ὁ Ἰωσήφ.

— Ὁ Ἰωσήφ, ἀπεκρίθη ὁ Ἰωάννης, εἶναι βλάξ, πλήρης προλήψεων βλαθερῶν.

— Ἄλλ' οὔτε ὁ ἐφημέριος τοῦ Βιγνίκ λέγει τοῦτο εἰς τὴν διδασχὴν του, κατ' αὐτὸν ἡ νύμφεὺς εἶναι θεία θεσμοθεσία.

— Οἱ ἐφημέριοι λέγουσιν ὅλοι τὸ αὐτὸ πρᾶγμα, ἀπεκρίθη ὁ Χριστόφορος· ἀλλ' ἡ ἀπόδειξις ἐστὶ διόλου δὲν φρονοῦσι τὸ ὅπερ λέγουσιν εἶναι ὅτι οὐδεὶς αὐτῶν νυμφεύεται.

— Καὶ τίς νυμφεύεται; ἀνέκραξεν ὁ Ἰωάννης. οὐδεὶς. ἐνομφύθημεν ἡμεῖς; καὶ ὅμως ἐδυναμέθημεν νὰ τὸ κάμωμεν, νομίζω ὅπως οὖν εὐαρέστως. εἴμεθα πλούσιοι· πρὸ οὗ πολλοῦ ἡμεῖθα εἰσέτι, ὁ Χριστόφορος καὶ ἐγὼ οὐκ ὀλίγον χαρίεντες, εἰς τὸ διάστημα τῆς ζωῆς μου μοὶ ἔτυχον πολλὰ ὄρατα ἐπιθυμήσασαι, τολμῶ νὰ τὸ δηλολογήσω, τὴν καρδίαν μου καὶ τὴν χεῖρα μου ὁ Χριστόφορος, οὐδ' αὐτὸς ἔμεινε στερημένος τοιούτων συναντήσεων. ἡμεῖθα καὶ οἱ δύο γεννάδα! ἀλλ' ἔνοήσαμεν ἐκ πρώτης ἀρχῆς ὅτι ἡ ἀγαμία εἶναι ἡ φυσικὴ κατάστασις τοῦ ἀνδρὸς καὶ τῆς γυναίκος.

— Ἄλλ' ὁ πατὴρ μου ἐνομφύθη, εἶπεν ἡ Ἰωάννα.

— Καὶ τοῦτο δὲν εἶναι τὸ καλῆτερον ἀπ' ὅσα ἔκαμεν, ἀπεκρίθη ὁ Χριστόφορος.

— Ὅπερ ἐστὶ, θεῖε μου, ἐγὼ εἶμαι βῆρας εἰς τὴν οἰκίαν σας, ἐπρόσθεσον ἢ νέα κόρη, ἐγειρομένη ἀπὸ τῆς τραπέζης μετὰ δακρύων εἰς τοὺς ὀφθαλμούς.

Ἄμα ἐπρόφερν ἐκείνη αὐτὰς τὰς λέξεις, τὴν περιεκύκλωσαν, ἔλαβον τὰς χεῖράς της, τὰς κατεφίλησαν, τὴν ἐθεώρουν ὡς εὐεργέτημα

καὶ ὡς ἐδολογίαν τοῦ οὐρανοῦ. ὁ Χριστόφορος μανιακῶς καθ' ἑαυτοῦ, ἔσπα τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς του καὶ ὠμολόγει ὅτι ἦν φονεὺς ἀνάξιος πάσης εὐπλαγχίας. ἡ Ἰωάννα ἐβίασθην νὰ τὸν κραύνη, καὶ τὸν ἠσπάσθη μετὰ θιαστικῆς χάριτος.

— Πῶς δὲν ἐνόησας, εἶπεν ὁ Ἰωσήφ, ὅτι οἱ θεοὶ ἠστίζοντο, καὶ ἤθελον μόνον νὰ σοὶ δεῖξωσιν ὅτι εἶσαι ἀκόμη πολὺ νεία ὥστε νὰ καταγίνεσαι εἰς αὐτὰ τὰ πράγματα.

— Ποῦλὸ νέα! ἀνέκραξεν ἡ Ἰωάννα. ἡ Ὑβόννη ἦεν ὑπανδρεύθη σήμερον εἶναι δεκαεξέ εἰτῶν καὶ ἐγὼ τὴν ἀνοίξιν θά εἶμαι δεκά ἐπτά.

— Ναι, ἀπεκρίθη ὁ Ἰωάννης, ἀλλ' αἱ καλοκαυθευμέναι κόραι δὲν ὑπανδρεύονται ποτὲ πρὶν τοῦ τριακοστού ἐτους.

— Καὶ εἶμαι ἐγὼ καλοκαυθευμένη; ἠρώτησεν ἡ ἀπλαγχνὸς κόρη.

— Ἡ μήτηρ σου, εἶπεν ὁ Ἰωσήφ, ἦν τριάκοντα δύο ἐτῶν, ὅταν συνεζεύχθη μετὰ τοῦ Ἰερωνύμου.

Ἡ συνομιλία διεκόπη ἐκ σφοδρῆς ἐκρόχης κεραυνοῦ ἧτις ἔστεισεν ὅλας τὰς ὑέλους τῆς οἰκίας. ὁ κλύδων ἐξηκολούθει μετ' ἀπαρραδειγματίτου μανίας.

— Βεβῆτως, εἶπεν ἡ νέα κόρη, ἰδοὺ κακὸς καιρὸς διὰ τοὺς δυστυχεῖς τοὺς ἐνριτικομένους εἰς τὴν θάλασσαν.

Ἐν αὐτῇ στιγμῇ ὑπηρετὰς τὶς εἰσῆλθε καὶ εἶπεν ὅτι ἐνόμισεν νὰ ἀκούσῃ, πρὸ ἐνός περιόπου τεταρτου ὄρας ἐκπυροσφορήσεις τηλεθόλων προεργουμένων ἀναμφίβολως ἀπὸ τινος πλοίου ἐν ναυαγίῳ. ἡ Ἰωάννα καὶ οἱ τρεῖς ἀδελφοὶ προσεῖχον νὰ ἀκούσωσιν, ἀλλὰ δὴν ἤκουον ἄλλο εἰμὴ τὸν κρότον τῶν βραντῶν καὶ τὸν ἤχον τῶν κυμάτων, ἅπερ ἐφαίνοντο τῷ ὄντι ὡς ὑπόκωφοι ἐκπυροσφορήσεις. ὁ Χριστόφορος διέταξε νὰ ἀνάψωσι τὸν φανὸν τοῦ πύργου.

Ἡ Ἰωάννα ἦν προφανῶς προκατελιγμένη. οἱ θεοὶ τῆς τῆν παρετήρουν μετ' ἀγωνίας, ἐν τῷ λεπτῷ της διοργανισμῷ εἴτε ὑποφέρουσα ἐκ τῆς θυελλώδους ἐπιπόσης τοῦ καιροῦ, εἴτε προαισθανομένη ἐν ἀγνοίᾳ καὶ αὐτῆς τῆς ἰδίας παραδόξου τι μέλλον μετ' ὀλίγον νὰ φανερωθῆ τὴν τύχην της, ἦν ἀνήσυχος καὶ συγκινημένη. ἐκάθησεν εἰς τὸ κύμαλόν της· περιέριε τοὺς δακτύλους της ἐπὶ τοῦ πληκτροσφόρου, καὶ εὐθὺς πάλιν ἐγερθεῖσα, ἐπλησίασεν εἰς ἄν παραθύρον ὅπου ἀπ' οὗ εἶμενεν ὀλίγας στιγμάς, ἔχουσα τὸ μέτωπον κολλημένον ἐπὶ τοῦ ὑέλου καὶ θεωροῦσα τὰς διασχίζουσας τὸν ἐπενδύτην τῆς νυκτὸς ἀστράπας, ἐπέστρεψεν εἰς τὸ κύμαλόν της, ἰδοκίμασε νὰ τραγωδήσῃ συνοδευομένη ὑπὸ τοῦ ὄργανου, ἔπαυσε διὰ μιᾶς μετὰ τινος τόνους, καὶ ἔμεινε αὐπηγὴ, ἔχουσα τὴν κεφαλὴν ἐρειδομένην ἐπὶ τῆς χεῖρός της.

Ὅρθιοι παρὰ τὴν ἐστίαν, οἱ τρεῖς ἀδελφοὶ εἶχον τὰ βλέμματα των προσηλωμένα ἐπ' ἐκείνην.

— Κακὰ τρέχει, κακὰ τρέχει! εἶπεν ὁ Ἰωάννης μυστηριωδῶς, κλίνων πρὸς τὸ οὖς τοῦ Χριστοφόρου.

— Εἶναι ἀκόμη παιδίον, εἶπεν ὁ Χριστόφορος. θεδοκίμασωμεν νὰ τὴν διασκηδάσωμεν, καὶ νὰ ἀλλάξωμεν τὸν δρομον τῶν ἰδεῶν της.

Ἐπορεύθησαν καὶ οἱ τρεῖς πλησίον τῆς Ἰωάννης

καὶ συνετάθησαν περὶ ἐκείνην, χωρὶς ἐκείνη νὰ φαίνεται ὅτι τοὺς παρατηρεῖ.

— Εἶσαι μελαγχολικὴ, φιλάττη μου Ἰωάννα; εἶπεν ὁ Ἰωσήφ, θέτων ἐλαφρὰ τὴν χεῖρα του ἐπὶ τοῦ ὤμου της.

— Μελαγχολικὴ! ἐγὼ, ἐκράξεν ἐκείνη, ἀνεχεῖρατα τὴν κεφαλὴν. διατί νὰ εἶμαι μελαγχολικὴ; δὲν εἶμαι μελαγχολικὴ, Ἰωσήφ.

— Ἰωάννα, ἤξεύρεις, εἶπεν ὁ Χριστόφορος ὅτι πρὸ πολλοῦ δὲν ἐφαρεύσαμεν;

— Βαρύνομαι τὸ ψάρευμα, εἶπεν ἐκείνη.

— Καὶ τὸ κυνήγιον; ἠρώτησεν ὁ Ἰωάννης. πότε θὰ κυνηγήσωμεν ὁμοῦ εἰς τοὺς ἀγρούς μας;

— Βαρύνομαι τὸ κυνήγιον, εἶπεν ἡ Ἰωάννα.

— Σήμερον τὸ πρῶτὸ μετὰ τὴν ἀναχώρησίν σου ἐλάβομεν, ἐπρόσθεσεν ὁ Ἰωσήφ, ἕνα φακέλλον βιβλίων καὶ τραγῳδίων.

— Τὸ κυνήγιον, τὸ ψάρευμα, τὰ βιβλία καὶ τὰ τραγῳδία, ὅλα αὐτὰ τὰ θαρύνομαι, ἐπανέλαβεν ἡ Ἰωάννα.

Οἱ τρεῖς ἀδελφοὶ ἐβρίψαν ὁ εἰς ἐπὶ τοῦ ἄλλου βλέμματα ἀθυρίας.

— Ἄς ἴδωμεν, εἶπεν ὁ Χριστόφορος, ἔχεις κάμμιαν ἐπιθυμίαν τὴν ὁποίαν νὰ μὴν παρετήρησαμεν; κάμμιαν θέλωσιν τὴν ὁποίαν νὰ ἠμελήσαμεν νὰ εὐχαριστήσωμεν, κάμμιαν ἰδιαιότητιαν τὴν ὁποίαν νὰ μὴν ἐνόησαμεν;

— Ἰσως, ἐπανέλαβεν ὁ Ἰωάννης, δὲν σὲ εὐχαριστοῦσι τὰ τελευταῖα ἐκ Παρισίων ἐλθόντα κοσμήματα;

Ἄν τὸ ἐκ λευκοκίτιδος περιγείριόν σου σὲ δυσαρίστη, πρέπει νὰ μᾶς τὸ φανερώσῃς.

— Ἐγὼ στοιχηματίζω, ἐκράξεν ὁ Ἰωάννης, τρίβων τὰς χεῖρας του, ὅτι ἐπιθυμῶ ἐν νέον σάλιον τῆς Καχεμῆρας.

— Ἐνα ἵππον Ἀραβικόν; εἶπεν ὁ Χριστόφορος.

— Ἐν διπλοῦν πυροβόλον, ἠρώτησεν ὁ Ἰωάννης.

— Ἐν ζευγάριον πιστολιῶν;

Εἰς ἑκάστην τῶν ἐρωτήσεων τούτων ἡ Ἰωάννα ἔσειε τὴν κεφαλὴν ὡς περιφρονούσα καὶ δυσχεραίνουσα. — Λοιπὸν, διὰ ὄνομα θεοῦ! ἀνέκραξεν ὁ Χριστόφορος ἐν ἀπέλπισιά τί σὲ χροιάζεται; τί ἐπιθυμεῖς; ἐστὶ καὶ ἂν ἦναι ὑπόσχομαι νὰ σοὶ τὸ δώσω, καὶ ἂν χρεώσθῃ νὰ ἐπιβῶ καὶ πάλιν τὸ βρῆκιον τῆν Ἀνδριάναν καὶ μόνος ἐγὼ νὰ πολεμήσω καθ' ὀλοκλήρου τοῦ κόσμου! ἠμίλησε, διόρισε, πρόσταξε. θέλεις νὰ φέρω βούλους τοὺς θησαυροὺς τῶν Ἰνδιῶν εἰς τοὺς πόδας σου;

— Ἐπιθυμῶ ἐν ἄστρον τοῦ στερέωματος; ἐκράξεν ὁ Ἰωάννης ὅστις δὲν ἤθελε νὰ φανῇ ὑποδέσποτος κατὰ τὴν γενναϊότητα. θὰ ὑπάγω νὰ τὸ ζητήσω παρὰ τοῦ αἰωνίου Πατρός, καὶ ἂν τὸ ἀποποιήθῃ, θὰ τὸ ἐκπάσω διὰ τοῦ ἄχρου τοῦ ξίφους μου καὶ θὰ ἐπανέλθω νὰ τὸ θέσω εἰς τὸ μέτωπόν σου.

Ὁ Ἰωσήφ ἐγκλίνων καὶ οὗτος πρὸς τὸν Ἰωάννην, εἶπεν.

— Ἄν ἐπιθυμῆς νὰ θέσῃς εἰς τὴν ζώνην σου ἕν τῶν ἐπὶ τῆς κορυφῆς τῶν Ἄλπεων φουμένων φυτῶν, θὰ ὑπάγω, κόρη, νὰ τὸ ζητήσω.

Εἰς ὅλας αὐτὰς τὰς ἐρωτήσεις ἡ νέα κόρη εἶχε μείνῃ ἀφωνος καὶ δὲν ἐφαίνετο διατεθειμένη εἰς τὸ νὰ ἀποκριθῇ, ὅταν αἶφνης ἠγέρθη, ἔχουσα τὴν δψιν ὠχρὰν καὶ τὸ ὄμμα σπινθηροβόλον.

— Ἀκούετε! ἀκούετε! ἐκράξεν ἐκείνη.

Ἐδραμεν, ἤνοιξεν ἐν παραθύρον βλέπον πρὸς τὴν θάλασσαν, καὶ οἱ τέσσαρες ἔμειναν ἀκίνητοι, ἔχοντες τὸ βλέμμα βυθισμένον εἰς τὴν ἄβυσσον.

Μετά τινος στιγμῆς πειθίμου σιωπῆς, λάμψις ὠχρὰ ἐλεύκανε τὴν ἐπιφάνειαν τῶν κυμάτων καὶ σχεδὸν ταυτόχρονως ἤχητε πυροσφορῆσεις τηλεθόλου.

B.

Πρὶν γίνωσιν ὅπερ εἶσι σήμερον, ἄρχοντες τοῦ Κοῦστ-Ἄδρ, ἐν Βρετανικῇ χώρᾳ οἱ Λεγὸφ ἦσαν πτωχὴ οἰκογένεια ἀλιεῶν, ζῶσα ἐπὶ τοῦ αἰγιαλοῦ ὅπου ἐδύνατο. Κατὰ τὸ ἔτος 1806 ἡ οἰκογένεια αὕτη συνέκειτο ἐκ τοῦ πατρὸς Λεγὸφ, τῆς γυναίκος του καὶ τεσσάρων υἱῶν ἡρακλεοσώμων, ὑγεῖων καὶ πάντοτε πεινῶντων, πλὴν τοῦ νεωτάτου, ὃς εἶχεν ὡς ἐκ τῆς μητρός του κρᾶσιν λεπτήν ἦν οἱ ἄλλοι τρεῖς ἔσωκωπτον εὐχαρίτως· καὶ οἱ τρεῖς ὅμως τὸν ἠγάπων καὶ ἂν ἐνεπαίζον τὴν ἀδυναμίαν τοῦ νέου ἀδελφοῦ των, τὴν ὑπερασπίζοντο χρεῖας τυχεύτης, καὶ οἱ παῖδες τοῦ χωρίου δὲν ἐτόλμων νὰ ἐγγίσωσι τὸν μικρὸν Λεγὸφ ὅστις εἶχε πάντοτε εἰς ὑπεράσπισίν του τρεῖς βωμαλάιους ὧν οἱ βραχίονες δὲν ἔπαιζον. Κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας τοῦ 1806 ὁ πρωτότοκος ἀνεχώρησε διὰ τὸν στρατόν. καὶ κατὰ τὸν Νοέμβριον τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἐφάνη τὸ ψέγισμα τοῦ χειρῶν ἀποκλεισμοῦ χρονολογημένον ἀπὸ τοῦ αυτοκρατορικοῦ στρατοπέδου τοῦ Βερολίνου· ἅμα διεδόθη ἡ εἰδησις αὕτη.

ὁ ἀρχηγὸς τῆς οἰκογενείας συνεκινήθη ἦν ἐκεῖνος ἀνδρείος, ἐπιχειρηματίας καὶ ἐξοικειωμένος μετὰ τῆς θαλάσσης· οἱ δύο μόνοντες πρὸ αὐτῶν υἱοὶ, (εἰς οὐδὲν ἐλογίζετο τὸν τελευταῖον,) εἶχον τὴν τυχοδιωκτικὴν θερμότητα τῆς ἡλικίας των· βοθηθόμενος ὑπὸ τινος ἐροπλιστοῦ τοῦ ἁγίου Βρεῖκου, κατάρθρωσε νὰ λάβῃ ἐγγραφοὺς ἀδειῶν θαλασσοπολέας, ἐνώπιον τὸ πειρατικὸν πλοῖον τὴν Ἀνδριάναν καὶ ἤρξατο νὰ διατρέχῃ τὸν Ἰκεάνον, συνοδευόμενος ὑπὸ τῶν δύο τοῦ υἱῶν καὶ τινῶν ἀνθρώπων καλῆς διαθέσεως ὅς· συνέλεξε ἀπὸ τοῦ Βιγνίκ καὶ τῶν περίεξ· ἡ τέχνη ἦν καλὴ· οἱ Λεγὸφ τὴν μετῆλθεν ἐν συνειδήσει, δηλαδή ἀνυπόδικα μίαν συνειδήσεως· ἐνθυμοῦνται ἀκόμη εἰς τὸν τόπον ἐν δυστυχῆς δανικῶν βρῆκιον ὅπερ ἐκείνοι οἱ λυσσώδεις συνέλαβον καὶ ἐκέρυσαν νόμιμον λείαν ἐπὶ προφάσει ὅτι εὐρίσκατον ἐν αὐτῷ ἐν ἄκρᾳ ἀθωότητι δώδεκα ἐξ Ἁγγλικῶν ἀργίλου πινάκια· ἀλλὰ τότε δὲν ἐθεώρουν τὰ πράγματα τότεν ἐκ ταῦ πλησίον, ἢ μάλλον τὰ ἐθεώρουν ἐκ τοῦ πολλὰ πλησίον.

Ἐκ τῆς εὐσυνειδήτου τιμιότητος τῆς διαγωγῆς των οἱ Λεγὸφ εἰς ὀλίγους μῆνας ἀπεχωρίσθησαν ἀπὸ τοῦ ἐροπλιστοῦ τοῦ ἁγίου Βρεῖκου καὶ ἐπειράτευσαν ἀπ' ἐαυτῶν. Ἐν τούτοις ὁ μικρὸς Λεγὸφ ὅστις ἐκαλεῖτο Ἰωσήφ ἤξανε πλησίον τῆς μητρός του, γυναίκος εὐσεπτοῦς, πνεύματος ἀπλοῦ καὶ καρδίας τιμίας ἧτις τὸν

ἀνέτρεφεν εἰς τὴν ἀγάπην τοῦ θεοῦ καὶ τὰ ἔθιμα τῆς ἐκκλησίας. ἄφ' ἑτέρου μέρους ὁ ἐφημέριος τοῦ Βιγνίκου ὅστις ὑπεραγάπησε τὸν Ἰωσήφ διὰ τὸ γλυκὺ καὶ εὐάγωγον ἦθος τοῦ ἡγάπησεν ἐπὶ τὴν ἐφημερίαν, καὶ νὰ ἀναπτύσῃ ὡς παρετήρησεν ἐν αὐτῷ φυσικὰς ιδιότητας. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ὁ μικρὸς Αὐγὼφ ἔγινεν ὁ φοῖνιξ τοῦ τόπου του· οὐ μόνον ἔμαθε νὰ ἀναγινώσκῃ, νὰ γράφῃ καὶ νὰ ἀριθμῇ, ἀλλ' ἔτι ἤξευρε καὶ ὀλίγα λατινικὰ, ἐσπούδαζε τὰ γράμματα καὶ κατέγινετο εἰς τὴν θεολογίαν ἐψηλλεν εἰς τὸ ἀναλόγιον, καὶ ἔλεγον εἰς τὸ Βιγνίκον οἱ εἶχε μέρος εἰς ὅσα καλὰ πράγματα ὁ ἐφημέριος ἐδίδασκε τὴν κυριακὴν ἢ μυστικὴν ἐπιθυμία τῆς μητρὸς του ἦν νὰ γίνῃ ἱερεὺς, καὶ μάλιστα ἀνέφερε καὶ τι περὶ τούτου εἰς τὸν ἄνδρα τῆς· ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ πατὴρ Λεγόφ ὅς καὶ τοὶ Βρετανὸς εἶχε πάντοτε τάσις τινὰς βολταιρικὰς ἀπεφάνθη ἀποτόμως ὅτι δὲν ἤθελε πηλιδεῖν εἰς τὴν οἰκογενεϊάν του, ἢ καλὴ γυνὴ ἡγαχάσθη νὰ παραι-ῆθῃ τῆς φιλότατης τῶν φιλοτιμιῶν τῆς.

(ἔκολουθεῖ).

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ

ΠΑΡΑ ΤΟΙΣ ΑΡΧΑΙΟΙΣ ΒΑΛΛΗΣΙΝ.

(Ἐκ τῆς ὑπὸ P. van Limburg Brouwer συγγραφείσης Ἱστορίας τοῦ ἠθικοῦ καὶ θρησκευτικοῦ πολιτισμοῦ τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων.)

(Ἐν ἑξέσει, Ἰδε φυλλάδιον 35.)

Αἱ γυναῖκες ἦσαν κατάλειστοι ἐν ταῖς οἰκίαις αὐτῶν καὶ πάσης ἐλευθέρως μετὰ τοῦ ἄλλου φύλου κοινωνίας ἀποκεκαλυμμένοι. Εἶναι ἀληθὲς ὅτι τὰ λεγόμενα περὶ τοῦ περιορισμοῦ τῶν γυναικῶν ἐν τῇ ἀρχαίᾳ Ἑλλάδι καὶ μάλιστα ἐν Ἀθήναις (διότι ὁ περιορισμὸς οὗτος δὲν ἦτο παντοῦ ἐξίσου ἀσθηρὸς, ὡς θέλομεν μετ' ὀλίγον ἰδεῖν) δὲν ἐφαρμόζονται εἰμῆεις τὰς γυναῖκας ὅσαι ἔζων με ἄνεσις τινὰ, διότι αἱ ἦσαν εὐρύχωροι καὶ ἦσαν ἀναπαυτικὰ κατοικίαι, ἔτι δὲ καὶ αἱ ἀπαραίτητοι τῶν γυναικῶν τοῦ πλήθους ἀσχολίαι παρεπέβαλλον καλύματα ἀνυπερέβλητα εἰς τὸν τοιοῦτον τῶν δύο φύλων χωρισμὸν καὶ εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἀναγκαστικῶν διατάξεων ὅσας ἠδύνατο ἐνίοτε νὰ ἐπιβάλλωσιν οἱ σύζυγοι τῆς ἀνωτέρας τάξεως, διὰ νὰ προφυλάττωσιν ἀπὸ πάσης προσβολῆς τὴν ἀρετὴν καὶ τὴν ὑπόληψιν τῶν γυναικῶν αὐτῶν. Ἐντεῦθεν ὁ Ἀριστοτέλης λέγει, ὅτι γυναικονόμος δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ ἐν δημοκρατίᾳ, διότι ἀδύνατον εἶναι νὰ ἀπαγορευθῇ εἰς τὰς γυναῖκας τῶν πενήτων ἢ ἀπὸ τῆς οἰκίας ἐξόδος· ἐν Ἀθήναις δὲ, ὁ νόμος ῥητῶς ἀπηγόρευε τοῦ νὰ θεωρῆται ὡς μοιχὸς ὁ εὐρεθείς μετὰ γυναικὸς κωλοῦσης ἐμπορεύματα ἐν τῇ ἀγορᾷ. Καὶ εἰς μίαν τῶν ἐπιστολῶν τοῦ Ἀλκιφρώνος, αἰτίνες περιστάσει ἀκριβῶς τὰ ἦθη τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, εὐρίσκωμεν χωρικῶν

προσκαλοῦντα γείτονα νὰ ἔλθῃ νὰ συνορτάτῃ μετ' αὐτοῦ ἀγροτικὴν τινα ἐορτὴν μετὰ τῆς γυναικὸς καὶ τῶν τέκνων. Ἐλευταίον, διὰ νὰ πεισθῶμεν, ὅτι αἱ νέαι τῆς Ἑλλάδος χωρικαὶ παντάπασι δὲν ἦσαν περιωρισμένα, ἀρκεῖ νὰ ἀναγνώσωμεν εἰς τὸν Ἀθηναίων τὴν περιφήμον ἐκείνην μεταξὺ δύο ἀδελφῶν φιλονεικίαν, περὶ τοῦ ποτέρου ἐξ αὐτῶν εἶχεν ὠραιότερον μέρος τοῦ σώματος, τὸ ὁποῖον ἡ εὐτρημοσύνη δὲν ἐπιτρέπει νὰ ὀνομάσωμεν αἱ δύο ἀδελφαὶ ἐπικαλοῦνται ἐπὶ τέλους τὴν κρίσιν τῶν διαβατῶν, ὅπερ οὐδεὶς βεβαίως τῶν σημερινῶν πατέρων ἤθελεν ἐπιτρέψει εἰς τὰς κόρας αὐτοῦ.

Ἀλλ' ὅλα ταῦτα εἶναι ἐξαιρέσεις, ὁ καὶ ὡν ἦτο οἱ αἱ γυναῖκες, καὶ μάλιστα αἱ νέαι κόραι, αἱ παῖδες, ἦσαν ὅλως κατάλειστοι. Γνωστὴ εἶναι ἡ διαίρεσις τῆς οἰκίας εἰς δύο μέρη, ὧν τὸ ἐν ἦτο προξενισμῶν διὰ τὰς γυναῖκας, τὸ δὲ διὰ τοὺς ἄνδρας. Ὁ Λυσίας τὴν περιγράφει ἀκριβέστατα εἰς ἓνα τῶν λόγων αὐτοῦ, περιέχοντα καὶ ἄλλας ἀξιολόγους, περὶ τοῦ οἰκικοῦ τῶν Ἀθηναίων βίου, εἰδήσεις. Εἰς ἄλλον δὲ λόγον, ὁ αὐτὸς ῥητῶς ἐμιλεῖ περὶ κορῶν, αἰτίνες ἔζων τσοῦτον μεμονωμένοι, ὡς τε ἀπέφυγον καὶ αὐτῶν τῶν πλησιεστέρων συγγενῶν τὴν κοινωνίαν. Τὸ εἰσελθεῖν εἰς τὸ ὑπὸ τῶν παρθένων κατεχόμενον μέρος τῆς οἰκίας ἐθεωρεῖτο ἢ ἀναιδεστάτη τῶν πράξεων· καὶ πολλάκις αὐταὶ ἐθαλαμύεοντο αὐτόθι (ἡλαθὴ ἐκλήθητο κεκλεισμέναι εἰς τοὺς θαλάμους αὐτῶν), φρουρούμεναι, κατασκοπεύμεναι καὶ μάλιστα ἐκ διαλειμάτων, ὑπὸ φύλαξιν, προκύπτουσαι τῆς οἰκίας.

Αἱ πρεσβύτεραι κόραι καὶ αἱ ἐγγαμοὶ κυραὶ ἦσαν ὁπωσοῦν μᾶλλον ἐλεύθεραι, ὡς θέλομεν ἰδεῖν μετ' ὀλίγον. Ναί μὲν πολλαχοῦ οἱ νόμοι περιορίζον καὶ ταῦτας, ἀλλ' αὐτοὶ οὗτοι οἱ νόμοι μαρτυροῦσιν, ὅτι ἡ ἐλευθερία αὐτῶν δὲν ἦτο μικρά. Ὁ Σέλιων ὠρῶσι τὸν ἀριθμὸν τῶν ἰνδουμάτων καὶ τὸ ποσὸν τῶν τροφίμων τὰ ὅποια ἡ γυνὴ ὄρειλε νὰ παραλαμβάνῃ μετ' ἑσότης ἐξερχομένη, ἀπηγόρευε δὲ εἰς αὐτὰς νὰ ἐξέρχωνται διὰ νυκτὸς, ἄλλως εἰμῆ ἐν συνοδίᾳ δαυλοῦ, φέροντος φανό. Αἱ γυναῖκες δὲν ἦσαν λοιπὸν πολλὰ περιορισμέναι εἰς τὰς ἐπισκέψεις αὐτῶν, ἀφοῦ τοιοῦτος νόμος ἐθεωρήθη ἀναγκαῖος, ὁ δὲ ἕρος αὐτοῦ ὁ ἐπιτρέπων εἰς αὐτὰς νὰ συμπαραλαμβάνωσιν ἰνδουμάτα καὶ τροφήν, ὑποδεικνύει σαφῶς, ὅτι προέκειτο λόγος περὶ ὁδοιπορίας, ἢ τοῦλάχιστον περὶ ὑποσίας τινὸς ἐκ τῆς πόλεως. Ὁ Ζήλευκος μάλιστα ἡγακάσθη νὰ ἀπαγορευθῇ εἰς τὰς συμπολιτίδας αὐτοῦ τοῦ νὰ ἐξέρχωνται τῆς πόλεως πεζοὶ διὰ νυκτὸς. Ὁ δὲ Φύλαρχος ἀναφέρει νόμον τῶν Συρακουσίων, κατ' ὃν ἀπηγόρευετο εἰς τὰς γυναῖκας νὰ ἐξέρχωνται μετὰ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου, καὶ ἐν ἡμέρᾳ μάλιστα, ἄνευ τῆς ἀδείας τῶν ἀρχόντων.

Ἡ κοινὴ γνώμη ἦτο κατ' ὅλα σύμφωνος μετὰ τὰς νομοθετικὰς ταύτας διατάξεις. Ἡ αὐλὸς Οὐρα, λέγεται ἐν τινι τῶν τοῦ Μενάνδρου κωμωδιῶν, θεωρεῖται ὡς τὸ πέραν τὸ ὅποιον γυνὴ ἐλευθέρη, ἦται χρηστὴ, δὲν πρέπει νὰ ὑπερβαίῃ. Πυθαγορεῖς δὲ τις γυνὴ, περὶ σφραγισμένης ὁμιλοῦσα, συμβουλεύει ὡς

πρέπον εἰς τὰς γυναῖκας νὰ μὴ ἐξέρχωνται εἰμῆ ἐν ἡμέρᾳ καθαρᾷ, καὶ τοῦτο ἐπὶ τῷ ῥητῷ μὲν σκοπῷ τοῦ ν' ἀγορεύωσι τι ἢ νὰ μεταβῶσιν εἰς τόπον ὠρισμένον, ἐν συνουσίᾳ δὲ μιᾶς ἢ δύο θεραπαινίδων. Τῶνόντι, φαίνεται, ὅτι πᾶσα κυρία, κηδομένη ὁπωσοῦν περὶ τῆς ὑπολήψεως αὐτῆς, ὑπεβάλλετο ἐκουσίως εἰς τινὰς κανόνας περὶ τὸν χρόνον καὶ τὸν τόπον τῶν περιδιαβάσεων αὐτῆς, διὰ νὰ μὴ συγγέται μετὰ αἰτχροβίων γυναικῶν. Διὰ τὸν αὐτὸν δὲ λόγον, ἀπέφυγον πᾶσαν ἰπιτετηθευμένην διακόσμησιν καὶ κατεδίβαζον τὸ κάλυμμα αὐτῶν, ἅμα κατενόουν, ὅτι ἐπέστησαν τὰ βλέμματα ἢ ὅτι παρετηροῦντο μετὰ πολλῆς προσοχῆς. Κατ' ἕσον ὁμοῦ ἀφορᾷ τὸ κάλυμμα, τὸ ἔθος τοῦ νὰ σκεπάζωνται δι' αὐτοῦ ἐξ ὀφθαλμοῦ αἱ γυναῖκες δὲν ἦτον, ὡς φαίνεται, πάγκοινον, τοῦλάχιστον καθὼς ἐξάγεται ἀπὸ τοῦ τρόπου κατ' ὃν ὁμιλεῖ περὶ τῶν Θηβαίων γυναικῶν ὁ Δικαίαρχος, διότι ἀναφέρει ὡς ἀξιοσημείωτον αὐτῶν ἰδίωμα, ὅτι ἐκάλυπτον τὸ πρόσωπον τοιοῦτοτρόπως, ὡς τε δὲν ἐφαίνοντο αὐτοῦ εἰμῆ οἱ ὀφθαλμοί, ἐπαινῶν αὐτὰς καὶ διὰ τὸ σμῆνόν αὐτῶν ἔθιμα καὶ σχῆμα, δι' ὃ ὑπερέχον, κατ' αὐτὸν, ὅλων τῶν λοιπῶν τῆς Ἑλλάδος γυναικῶν· τοῦτο δὲ συμφωνεῖ ἐντελῶς μετὰ τὴν ὑπὸ τοῦ Πλουτάρχου, ἐμιλοῦντος περὶ τῆς ὑπὸ τῶν Λακεδαιμονίων ἀλώσεως τῶν Θηβῶν, γενομένην ἐν παραδῶν παρατήρησιν, ὅτι αἱ γυναῖκες, λησμονήσασαι πρὸς στιγμήν τὰ πάτρια ἔθη, ἐξῆλθον ἀπὸ τὰς οἰκίας αὐτῶν καὶ ἠρώτησαν τοὺς διαβάτας περὶ τοῦ πρακτέου, μηδένος κωλύοντος ὥστε ἐκίνησαν πάντων τὴν συμπάθειαν καὶ ὑπόληψιν. Ἐλευταίον ὁ τρόπος κατ' ὃν ὁ Δημοσθένης ὁμιλεῖ περὶ τῆς ἐν Θήβαις διατριβῆς τοῦ στρατοῦ τῶν Ἀθηναίων, μαρτυρεῖ αὐ μόνον ὅτι οἱ Θηβαῖοι εἶχον πολλὴν πεποιθήσιν εἰς τὴν ἀρετὴν τῶν γυναικῶν αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ ὅτι αἱ γυναῖκες ἦσαν ἄξια τῆς ἐμπιστοσύνης ταύτης, ἄξιοι δὲ καὶ εἶναι τοὺς ὁποῖους εἰς τὰς οἰκίας αὐτῶν ἐδέχθησαν.

Ὁ νόμος ἀπηγόρευε εἰς τὰς ἐγγάμιους γυναῖκας νὰ παρευρίσκωνται εἰς τὰ Ὀλύμπια ἢ καὶ ἀπλῶς νὰ μεταβαίνωσι πέραν τοῦ Ἀλφειοῦ, κατ' ὄλην τὴν διάρκειαν τῶν ἀγώνων, ἐπὶ παῖνῃ τοῦ νὰ ῥίπτωνται ἀπὸ ἀποκρήνου τινὸς βράχου, μεταξὺ Ὀλυμπίας καὶ Σκυλλοῦντος κειμένου. Ὁ νόμος οὗτος ἐτηρεῖτο πάντοτε ἀσθηρῶς, καὶ ἐγένετο μὲν ὑπὲρ τῆς Καλλικράτους ἐξαιρέσις αὐτοῦ, ὡς προείπομεν, ἀλλὰ ἀντικείμενος διετάχθη τότε, ὅτι εἰς τὸ ἐξῆς οἱ ἀλείπται, δηλαδὴ οἱ διδάσκαλοι τῆς γυμναστικῆς, θέλουν παρουσιάζωνται γυμνοί, ὡς καὶ οἱ μῦθηται αὐτῶν, ἐνώπιον τῶν Ἑλληνοδικῶν, διότι, ἐν σχήματι ἀλείπτου μετημοιωμένη, ἡ Καλλιπείτρα συνώδευσε τὸν υἱὸν αὐτῆς. Ἐπαναλαμβάνομεν ὁμοῦ, ὅτι ὁ αὐστηρὸς οὗτος νόμος δὲν ἀπέβλεπεν εἰμῆ τὰς ἐγγάμιους γυναῖκας, διότι ὁ μνημονίων αὐτοῦ Πανσανίας λέγει ἀλλὰχοῦ που, ὅτι, οὐ μόνον ἡ τῆς Ἀθήνητος ἱερεῖα διετίθει παροῦσα ἐν τοῖς ἀγῶσι καὶ εἶχε μάλιστα ἐν αὐτοῖς θέσιν διακεκριμένην, ἀλλ' ὅτι ἐν γένει πᾶσα παρθένος ἠδύνατο νὰ παρευρήθῃ, ὅθεν ἐξάγεται, νομίζομεν, ἀποχεῶντως, ὅτι αἰτίον τοῦ νόμου

δὲν ἦτο, ὡς τινες ἐφρόνησαν, μήπως προσβληθῇ ἡ αἰδώς τῶν γυναικῶν ἀπὸ τῆς τῶν ἀνδρῶν γυμνώσεως.

Παρακτὸς τούτου, ἡ τοῦ Πανσανίου βεβαίως ἐπικυροῦται καὶ ὑπὸ τοῦ ἔθους κατ' ὃ, ἐπὶ τῶν Ἑραίων, νέαι κόραι, περὶ δρόμου, πρὸς ἀλλήλας συνηγωνίζοντο. Ὅθεν ἐπετρέπετο εἰς τὰς γυναῖκας νὰ πῆμψωσιν εἰς Ὀλυμπίαν τὰ ἄρματα καὶ τοὺς ἵππους αὐτῶν, τῶν ὁποίων νικησάντων, αὐταὶ ἀνεκηρύσσοντο μετὰ τῶν αὐτῶν τελετῶν καὶ ἐν ἰδίῳ ὀνόματι, ὡς καὶ οἱ ἄλλοι νικηταί. Ὅτι δὲ εἰς τὰ Πύθια ἢ τῆς Ἀρτέμιδος ἱερεῖα ἐθράδευσε ποτε τὸν νικητὴν, ὅστις τσοῦτον ἐπλησίασαν ὡς τε ἠδυνήθη νὰ ἀσπασθῇ τὴν δεξιὰν αὐτῆς, κατ' ὃ ἱστορεῖ ὁ Ἡρόδοτος, ταῦτο, ἐν τῶνόντι συνέδη ποτε, συνέδη βεβαίως εἰς ἐποχὴν μεταγενεστέρην.

Φαίνεται δὲ, ὅτι αἱ γυναῖκες δὲν εἶχον τὴν ἀδειαν νὰ παρευρίσκωνται εἰς τὰς θεατρικὰς παραστάσεις, τοῦλάχιστον εἰς τὰς κωμωδίας διότι κατ' ἕσον ἀφορᾷ τὰς τραγωδίας οὐ μόνον δὲν δύναται ν' ἀποδειχθῇ ἢ ἀπαγόρευσις, ἀλλ' ἐξιναντίας ἀπὸ τινῶν χωρίων πιθανώτατον καθίσταται ὅτι ἦσαν παρούσαι, ἀν καὶ πάντοτε κειχωρισμέναι, ὡς νομίζομεν, ἀπὸ τῶν ἀνδρῶν. Ὡς πρὸς τὴν κωμωδίαν ὅμως, τὸ ἄσμενον ἀντικείμενον πολλῶν ἐξ αὐτῶν, καὶ τὸ τοῦ λόγου αἰτιολογῶν, ἤθελεν ἦδη καταστήσει βέβαιον ὅτι δὲν ἐπετρέπετο ἢ ἀκράδαι εἰς γυναῖκας καὶ εἰς κόρας χρηστέας, καὶ ἐν δὲν ὑπῆρχε χωρίον τι τοῦ Ἀριστοφάνους ἐξ ὁδὸν ἀνάμειθα νὰ συμπέρανωμεν, ὅτι ἡ εἰσοδος ἦτο ἀπηγορευμένη εἰς πᾶσας τὰς γυναῖκας ἀδιακρίτως, τὰς τε σφραγισμένας καὶ τὰς μὴ. Βραδύτερον δὲ οἱ Ἕλληνας ἐδείχθησαν ἐπιεικέστεροι κατὰ τοῦτο, μνησθέντες τὰ Ῥωμαίων ἦθη.

Τελευταίον ἡ συνθήκη ἀπέκλειε τὰς γυναῖκας ἀπὸ τῶν ἀνδρῶν συμποσίων. Ὁ Βασίλειος τῆς Μακεδονίας τὸ λέγει, παρ' Ἡροδότου, ῥητῶς εἰς τοὺς παρ' αὐτοῦ ἐπιτιμώμενους πρέσβεις τῶν Περσῶν. Ὁ Οἰόπομπος ἀναφέρει μὲ πολλὴν ἀπορίαν, ὅτι οἱ Ἰλλυριοὶ ἐπέτρεπον εἰς τὰς γυναῖκας αὐτῶν νὰ παρευρίσκωνται εἰς τὰς εὐωχίας. Τὸ δὲ ὅτι οἱ Συβαρῖται ἐκάλουν τὰς γυναῖκας εἰς τὰ συμπόσια αὐτῶν, θεωρεῖται ὡς ἀπόδειξις τρανωτάτης τῆς ἠθικῆς διαφθορᾶς ἣτις ἐπικράτησεν ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ· καὶ αὐτοὶ οἱ Συβαρῖται, αἰσθανθέντες, ὡς φαίνεται, ὅσον ἡ ἀκόλασις αὐτῆς ἐθεώρησαν ἀναγκαῖον νὰ ἐπιτρέψωσιν αὐτὴν διὰ νόμου. Οὐδεὶς ποτε, λέγει ὁ Ἰσαῖος, θέλει κωμάσει (κᾶμει πατινάδα) περὶ τὴν οἰκίαν χρηστῆς γυναικὸς, οὐδὲ γυνὴ τοιαύτη θέλει ποτε συνοδευεῖ τὸν σύζυγον αὐτῆς εἰς δαίπνον, οὐδὲ δεχθῆ ἕνεος εἰς τὴν τράπεζαν αὐτῆς. Τοῦτο ἄλλως ἐπιμαρτυρεῖται ἄφ' ὅλας τὰς εὐωχίας περιγραφὰς τῶν εὐωχιῶν, ἐν αἷς, ἐκτὸς ἐπιμαρτυρῶν καὶ αὐλητρίδων, γυναῖκες ἄλλαι οὐδέποτε μνημονεύονται.

Εἶναι περιττὸν νὰ ἐπιπείρωμεν, ὅτι αἱ γυναῖκες ἀπέκλειοντο τῶν πολιτικῶν ἐκκλησιῶν ὅθεν, ἀφοῦ ἐξεθέσαμεν τοὺς περιορισμοὺς εἰς αὐτὰς ὑπέβαλλον οἱ προπάτορες ἡμῶν, ἢ τοῦλάχιστον ἔξιον νὰ ὑποβάλ-

λωσι, τὰς γυναῖκας, θέλομεν ἤδη ἐξετάσει πάλιν τὴν ἐν τῷ πραγματικῷ βίῳ ἀληθῆ τῶν πραγμάτων κατάστασιν, καὶ ἀναζητήσει, πρῶτον μὲν, ποίας ἀφορμὰς ἐλάμβανον αἱ γυναῖκες νὰ φαίνωνται εἰς τὸ δημόσιον καὶ μέχρι τίνος οἱ ἄνδρες παρέβλεπον τὴν τήρησιν τῶν περὶ τοῦτο πρεσβευομένων γενικῶν κανόνων, δεύτερον δὲ, μέχρι τίνος αἱ γυναῖκες αὐταὶ κατώρθουν ἢ ἀπαλλάττονται τοῦ περιορισμοῦ εἰς τὸν ὅποιον οἱ ἄνδρες ἤθελον νὰ τὰς υποβάλλωσιν.

Ἐν Σπάρτῃ, αἱ νέαι κόραι ἐγυμνάζοντο δημοσίᾳ εἰς τὸν δρόμον καὶ εἰς τὴν πάλιν, φέρουσαι ἔνδυμα τὸ ὁποῖον αἱ σημεριναὶ κυρίαι ἤθελον θεωρήσει ὡς παντάπασιν ἄνεμον· οἱ ὑπανδρῶν γυναῖκες ἦσαν ἐξ ἐναντίας μᾶλλον συνεσταλμένα, καὶ κατὰ τοῦτο ἡ πόλις ἐκείνη διέφερεν οὐσιαστικῶς τῶν ἄλλων Ἑλληνικῶν πολιτειῶν. Καὶ ὅμως αὐταὶ αἱ ὑπανδρῶν γυναῖκες παρευρίσκοντο εἰς τὴν τῶν γερόντων ἐγκαθίδρυτιν, παρηκολούθουν αὐτοὺς ἐν παρατάξει, ἄδουσαι τὸ ἐγκώμιον αὐτῶν, εἰς τοὺς ναοὺς ὅπου προσήρχοντο οὗτοι ἵνα εὐχηθῶσιν εἰς τὰς διαφόρους θεότητας, καὶ ἐπειτα ἤρχοντο πάλιν μετ' αὐτῶν μέχρι τῆς πύλης τοῦ ἐστιατορίου ἐν ᾧ ἐκτελεῖτο τὸ δείπνον τῆς ὑποδοχῆς. Ἐκτὸς τούτων βλέπομεν καὶ εἰς ἄλλας πολλὰς περιπτώσεις τὰς Σπαρτιατίδας παρισταμένας εἰς τὸ δημόσιον.

Ἄλλα καὶ εἰς τὰς ἄλλας Ἑλληνικὰς πολιτείας, αἱ γυναῖκες παρευρίσκοντο πολλάκις ἐνταῦθα πανηγύρεις. Δὲν θέλομεν διηγήσει ἐπὶ τοῦ παρόντος περὶ τῶν ἰδίως ὑπὸ γυναικῶν τελουμένων ἱερῶν, οἷα ἦσαν τὰ Θεσμοφόρια, παρατηρούμεν ὅμως ἐν παρόδῳ, ὅτι οἱ ἄνδρες, καὶ τοὶ ἀποκλειόμενοι ἀπὸ τῶν πανηγύρεων τούτων, εὕρισκον τρόπον νὰ ἀπαντῶνται εἰς αὐτὰς μετὰ τὰς κυρίας. Εἰς τὰς Θεσμοφοριαζούσας τοῦ Ἀριστοφάνους λ. χ. δ Κλεισθένης καὶ ὁ Ἰδριπίδης πληροῦσαι τὰς γυναῖκας, χωρὶς παντάπασιν νὰ κατὰρτίζονται διὰ τοῦτο, ὃ δὲ Μηνσίλοχος δὲν κατηγορεῖται εἰμὴ διότι μετημφισβήτη εἰς γυναῖκα, ὡς παρευρέθη ἐν ἀγνοίᾳ αὐτῶν, εἰς τὰς μυστηριώδεις ἐκίνας τελετάς. Παρεκτὸς τούτου, οἱ κάτοικοι τοῦ Αἰγαίου προσήρχοντο σωρηδὸν εἰς Δῆλον, μετὰ τῶν γυναικῶν καὶ τῶν παιδῶν, ἵνα τελεῶσιν αὐτοὶ ἀπὸ κοινοῦ τὰς ἐορτὰς τοῦ Ἀπόλλωνος. Ἐν Ἀρκαδίᾳ, ἂν δρες καὶ γυναῖκες παρευρίσκοντο ἀπὸ κοινοῦ εἰς τὰς δημοσίας πανηγύρεις καὶ θυσίας, ἐν αἷς ἐχόρευον ἐξισοῦ καὶ νέαι καὶ νέαι. Εἰς Χίον, αἱ κόραι μετεῖχον τῶν νεανικῶν γυμνασίων, ὅπερ, κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Πλουτάρχου, οὐδὲν ἴσως ἐβλάψεν τὴν τῶν ἡθῶν καθαρότητα. Αἱ δὲ τοῦ Μισούντος γυναῖκες προσήρχοντο εἰς Μίλητον, καὶ ἐν καιρῷ πολέμου, ἵνα τελεῶσιν τὰς εἰς Ἀρτεμιν θυσίας· καὶ, ὡς φαίνεται, συναπνητῶντο αὐτοὶ ὑπ' ἄνδρων. Ὅτι δὲ καὶ εἰς τὰς κηδείας παρευρίσκοντο αἱ γυναῖκες, ἐξάγεται ἀπὸ τοῦ πανηγυρικοῦ τὸν ὅποιον, κατὰ Θεουκιδίην, ἐξεφώνησεν ὁ Περικλῆς, ἀπευθύνων τὸν λόγον πρὸς αὐτάς. αἰτινες καὶ τὸν ἰστεφάνωσαν, μετὰ τὸ πέρας τοῦ λόγου, ὡς ἐπιφέρει ὁ Πλούταρχος.

Εἰς τὸν Ἡλιόδωρον, ἡ Χαρίκλεια παρίσταται, ἀνευστολής μηδεμιᾶς, εἰς τὸ δημόσιον, εἰς τοὺς ναοὺς, εἰς τὴν ἀγορᾶν, εἰς τοὺς δημοσίους περιπάτους, χο-

ρὸς δὲ παρθένων ἔρχεται εἰς προὔπαντησιν αὐτῆς· καὶ παρ' Ἀχιλλεὶ Τατίῳ, βλέπομεν ἐλευθέρως ἐξερχομένης, οὐ μόνον γυναῖκας ἠλικιωμένας ὅπως οὖν, ἀλλὰ καὶ νέας, ὥστε ἡ σύζυγος ἀνδρὸς τίνος, ἀρκιτὰ ζηλοτύπου, κατώρθωσε νὰ ἐπισκεφθῆ τὸν ἑραστὴν τῆς ἐν τῇ φυλακῇ αὐτοῦ.

Ὁ δὲ διατάζων νὰ παραδεχθῆ τὰ πλάσματα ταῦτα συγγραφῶν μεταγενεστέρων, ἄς ἀνοίξῃ ἐνα τῶν ἀρχαιοτέρων ποιητῶν, τὸν Σιμωνίδην, καὶ θελήῃ εὔρει, ὅτι, ἐπὶ ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τούτου, ὑπῆρχον γυναῖκες, ὑποδεχόμεναι τοὺς φίλους αὐτῶν μετὰ τρόπον, ὅστις δὲν ἠδύνατο νὰ ἦναι πολλὰ εὐχάριστος εἰς τοὺς συζύγους· ἄς σπουδάζῃ προσηύχεται τί συμβαίνει εἰς τὰς κωμῆμας, τὰς τῶν τῶν πιστῶς εἰκονίζουσας τὰ ἦθη τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, καὶ θελήῃ εὔρει, ὅτι αἱ γυναῖκες οὐ μόνον ἐλευθέρως ἐκύτταζον εἰς τὸν δρόμον καὶ ἐφαίνοντο εἰς τοὺς διαβάτας, ἂν καὶ τοῦτο παντάπασιν δὲν ἀρέσκη τοῖς συζύγοις αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ ὅτι ἐξήρχοντο ἀκωλύτως, καὶ τὰς φίλας αὐτῶν ἐπεσκέπτοντο, καὶ διευκτέρευον μάλιστα ἐκτὸς τῆς οἰκίας.

Ἄλλ' οὐ μόνον αἱ μυθιστορίαι καὶ αἱ κωμῶδιαι, ἡ ἱστορία αὐτὴ μαρτυρεῖ, ὅτι αἱ κόραι καὶ αἱ γυναῖκες ἀπελάμβανον ἐλευθερίαν πλεονα τῆς ἐν τοῖς νόμοις ἐμφαινόμενης καὶ ἐν ταῖς ἀρχαῖς, ταῖς ὑπὸ γονέων ὑπόπτων καὶ συζύγων ζηλοτύπων πρεσβευομένης. Ἡ σύζυγος καὶ ἡ κόρη τοῦ Πεισιστράτου ἐξήρχοντο τῶν τῶν ἐλευθέρως, ὥστε ἡ μὲν πρώτη καὶ ὑβρίζετο δημοσίᾳ, τῆν δὲ δευτέραν ὁ ἑραστής καθ' ὅδον ἠτάζετο· καὶ ἠγανάκτησε μὲν ἡ μήτηρ διὰ τὸ θράσος τοῦτο, ἀλλ' ὁ Πεισιστράτος, ὅστις ἄλλως ἦτο ἀρκιτὰ ἐπιεικῆς, π. χ. πρὸς τὴν ἀτακτον διαγωγὴν τῆς μητρὸς του, ἠρέσθη εἰς τὸ ν' ἀπαντήσῃ, ὅτι ἂν μισήσωμεν τοὺς ἀσπαζομένους ἡμᾶς, τί πρὸς τοὺς μισοῦντας ποιήσωμεν; Αἱ Κυρίαι τῶν Ἀθηνῶν ἔχον μόνον προσέχονται διὰ νὰ ἴδωσι τὰς ἐργασίας τῶν Ἡεροποιῶν, ἀλλ' ὑπὸ τῶν ἀνδρῶν αὐτῶν ὀδηγοῦνται εἰς τὴν Ἀσπασίαν, ἡτις, ἐν τούτοις, πρῶτον τότε καταστήματος τὸ ὅποιον ἀποπον ἤθελον εἶσθαι ἐνταῦθα καὶ νὰ ὀνομάσωμεν. Ἡ μήκωρς ἡ τοῦ τυράννου τῶν Φερῶν Ἀλεξάνδρου σύζυγος δὲν ἐπεσκέπτετο τὸν Πελοπίδαν ἐν τῇ φυλακῇ αὐτοῦ; Αὐτὴ δ' ἡ σὴν καὶ σοβαρὰ Θεανὸν, ἡτις δὲν ἀνείχετο νὰ ἐπαινεῖται τὸ κάλλος τοῦ βραχιόνος τῆς, δὲν ἐπιτέπτετο φίλον αὐτῆς τινα, Ὁραύταντα τὸν μηρόν του, διὰ νὰ πληροφορηθῆ πῶς ἔχει;

Ἐν γένει δὲ μὴ λησμονήσωμεν, ὅτι ὁ κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον πολὺς περιορισμὸς εἰς τὸν ὅποιον ὑπεβάλλοντο αἱ γυναῖκες ἐξηρτάτο κατὰ μέγα μέρος ἀπὸ τῆς δυσκολίας ἢ τῆς εὐκολίας τοῦ χαρακτήρος τῶν γονέων ἢ τῶν συζύγων. Εἰς τὰς ἀρχαίας Ἀθήνας ὑπῆρχον, ὡς καὶ εἰς τὰς νεωτέρας, σύζυγοι Ζηλοτύποι· οἱ τοιοῦτοι ἀπηγόρευον εἰς τὰς γυναῖκας αὐτῶν τοὺς ἐξέργωνται καὶ ἐρροῦρον τὰς πόλεις αὐτῶν τοῦ νὰ ὄσοι ἤθελον τολμήσῃ νὰ πλησιάσωσιν. Ὑπῆρχον ὁμοίως καὶ σύζυγοι ἀποδοκιμάζοντες τὴν τοιαύτην ἀυστηρότητα, ἂν ὅχι δι' ἄλλο τοῦλάχιστον διὰ τὴν πεποιθησὶν ἢν εἶχον, ὅτι ἡ γυνὴ, τῆς ὅποιας ὁ ἀνὴρ δὲν κατώρθωσε νὰ δεσμεύσῃ τὴν καρδίαν διὰ τῆς ἀγαθότη-

τος καὶ τῆς ἐπιεικείας αὐτοῦ, ἢ τῆς ὁποίας ὁ ἀσπαστος χαρακτήρ προτιμᾷ τὴν λατρείαν τῶν ἀφρόνων νέων ἀπὸ τὴν σὴν τῶν συζύγου αὐτῆς ἀγάπην, ἢ τοιαύτη γυνὴ δὲν ἀναγκάζεται εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ καθήκοντος διὰ μοχλῶν καὶ κλειθρῶν, ἀλλὰ, ὡς ἀστραπὴ, διαφεύγει τοὺς πυκνοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ Ἀργου αὐτῆς· τοῦτο τοῦλάχιστον βεβαίαι, παρὰ Μενάνδρῳ, κυρία τις, ἡτις φαίνεται ἐν γνώσει διηλοῦσα·

Ὅστις δὲ μοχλοῖς καὶ διὰ σφραγιμάτων
Σῶζει δάμαρτα, κἂν ἀνὴρ δοκῶν σοφός,
Μάταιός ἐστι καὶ φρονῶν οὐδὲν φρονεῖ.
Ἥτις γὰρ ἡμῶν καρδίαν θύραζ' ἔχει,
Θάσσον μὲν οἴστοῦ καὶ πτεροῦ χωρίζεται,
Λάθοι δ' ἂν Ἀργου τὰς πυκνοφθαλμοὺς κόρας.

Ἐξετάσωμεν ἤδη μέχρι τίνος αἱ γυναῖκες αὐταὶ κατώρθουν νὰ διαφεύγῃσι τὸν περιορισμὸν εἰς τὸν ὅποιον ἤθελον νὰ τὰς καθυποτάξωσι. Πρὸ πάντων παρατηρούμεν ἐνταῦθα, ὅτι οἱ σοφοὶ τῆς Εὐρώπης ἄνδρες διαφωνοῦσι πρὸς ἀλλήλους ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τοῦ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Ἑλλήσι βίου τῶν γυναικῶν. Οἱ μὲν πρεσβεύουσι, ὅτι, ἐπὶ τῶν ἠρωϊκῶν χρόνων, αἱ γυναῖκες ἀπελάμβανον ἐνταῦθα τὴν παρὰ τοῖς δυτικοῖς ἐν γένει ἔθνει ἐπικρατούσαν ἐλευθερίαν καὶ πρὸς τοὺς ἄνδρας ἰσηγορίαν καὶ ὅτι μετέπειτα διεφύλαξαν τὴν τοιαύτην προνομίαν παρὰ τοῖς Δωριεῦσι καὶ ἰδίως παρὰ τοῖς Σπαρτιαταῖς, οἵτινες διέσωσαν ἀκραιφνέστερον τὸν ἀρχαῖον Ἑλληνικὸν χαρακτήρα, οἱ δ' ἐπικρατήσαντες παρὰ τοῖς Ἰωσιν ὅλους ἀνατολικοὶ περιορισμοὶ, εἰς ἧς ἔχθησαν ὡς ἐκ τῆς μετὰ τῶν Ἀσιανῶν ἐπιμειξίας τοῦ ἐμπορικοῦ τούτου φύλου. Ταῦτα ἰδίως ἐπέεσθευεν ὁ περιώνυμος τῶν Δωριῶν ἱστοριογράφος Μύλλερρος. Οἱ δὲ ἀξιοῦσιν, ὅτι ἐξεναντίας, ἐπὶ τῶν ἠρωϊκῶν χρόνων, ἡ ἀυστηρότης τῶν γονέων καὶ τῶν συζύγων ἦτο πολὺ μεγαλύτερα ἢ βραδύτερον, ὅτι ἡ πολλὴ ἐλευθερία τῆν ὅποιαν αἱ γυναῖκες εἰς τὸ μετέπειτα ἀπέλαμβανον, ἀντὶ νὰ ἦναι λείψανον τῶν ἀρχαίων νομίμων καὶ εἰθίμων, προῆλθεν ἐξεναντίας ἀπὸ τῆν αὐξήσιν τῆς πολυτελείας καὶ τῆς τῶν ἡθῶν διαφθορᾶς, καὶ ὅτι ἡ τύχη τοῦ καλοῦ φύλου παρὰ τοῖς Ἰωσι διέφερε πάντοτε οὐσιαστικῶς τῆς παρὰ τοῖς Ἀσιανοῖς αὐτοῦ τύχης, καθότι, κατ' αὐτὴν τοῦ Πλουτάρχου τὴν μαρτυρίαν, αἰετοῦ οἱ Ἕλληνες προσηνήθησαν πρὸς τὰς γυναῖκας εὐγενέστερον καὶ ἐπιεικέστερον τῶν βαρβάρων, καὶ ἰδίως τῶν Περσῶν. Τοιαῦτα μάλιστα ἐδέξασεν ὁ Ὀλλανδὸς Βρουνοϋρ, ἐπὶ τῇ βίᾳ τῆς συγγραφῆς τοῦ ὁποίου συνημολογήσαμεν τὴν παρουσίαν ἔχθειν. Τὸ καθ' ἡμᾶς δὲ, ἀπέχοντες τοῦ νὰ λύσωμεν ἐνταῦθα τὸ σπουδαῖον τοῦτο ζήτημα, παρατηρούμεν ἀπλῶς, ὅτι καὶ νόμοι, καὶ ἀξιώματα, καὶ εἰθίμα παριστάσι τὸν βίον τῶν γυναικῶν ὡς ταμάλιστα περιορισμένον παρὰ τοῖς πλείστοις τῶν Ἑλλήνων, ὅτι ἐν τούτοις πολλὰ, πλείττα ἀναφαίνονται τῶν περιορισμῶν τούτων ἀπανταχοῦ ἐξαιρέσεις, καὶ ὅτι ἡ ἠθικὴ διαφθορὰ συνετέλεσε βεβαίως τὰ μέγιστα εἰς τὴν μᾶλλον ἀνεμμένην ταύτην διαίτην.

Κατὰ δυστυχίαν δὲν εἶναι εὐκόλον νὰ παρακολουθήσωμεν τὸν δρόμον τῆς διαφθορᾶς ταύτης, οὐδὲ νὰ ὑποδείξωμεν τὰς ἀρχὰς αὐτῆς, διότι τὰ ἔχθη τῆς ἀ-

νατρέχουσιν εἰς χρόνους ἀρχαιοτάτους. Οἱ κωμικοὶ ποιηταὶ, οἱ δημολογοῦντες, ὅτι οἱ ἄνδρες διεκρίνοντο τὸ πάλαι ἐπ' ἀνδρείᾳ καὶ σωφροσύνῃ, παριστάσι τὰς γυναῖκας ὡς ἀνέκαθεν ἀνώτους καὶ διεφθαρμένας· ὁ δὲ Σιμωνίδης, ποιητῆς ἀρχαῖος, εἰκονίζει μετὰ χρώματα ζωηρότατα, ἂν καὶ ἴσως ὀλίγον ὑπερβολικῶς, τὴν ἀργίαν, τὴν πολυτέλειαν, τὴν ἀκολασίαν τῶν γυναικῶν τῆς ἐποχῆς του, καὶ μνημονεύει τῶν ἀσμένων λόγων τοὺς ὁποίους ἔλεγον εἰς τὰς συναστροφὰς των. Τὸ πιθανὸν ὅμως εἶναι, ὅτι ἡ ἠθικὴ τῶν γυναικῶν διαφθορὰ συνεπρόσδευσε μετὰ τὴν αὐξήσιν τοῦ πλοῦτου, τῆς πολυτελείας καὶ τῶν παρισπομένων αὐτῇ συνήθως κωμῶν.

Βεβαίαι τοῦλάχιστον εἶναι, ὅτι ἐν τῇ ἐποχῇ τῆς πολιτικῆς τοῦ ἔθνους ἀκμῆς, καθ' ἣν ἤρχηεν ἡδη πλείστη τῶν ἡθῶν ἀκολασία, αἱ γυναῖκες μετέχουσιν ἐν γένει τῆς ἀκολασίας ταύτης. Οἱ κωμικοὶ ποιηταὶ καταντῶσιν ἀναμφισβήτητος εἰς ὑπερβολὰς, καὶ ἡ ἀπαντησις τῆν ὅποιαν ὁ Εὐριπίδης, κατηγορούμενος ὡς παριστῶν αἰετοῦ Φαίδρας καὶ Σθενοβοίας, Πηνελόπας δὲ ποτὲ, δίδει παρ' Ἀριστοφάνει, ὅτι δυσκόλως ἤθελον εὔρεθῆ Πηνελόπη μετὰ τῶν κυριῶν τῆς ἐποχῆς του, εἶναι σκώμμα σατυρικόν, τὸ ὅποιον δὲν πρέπει νὰ ἐκλάβωμεν κατὰ γράμμα. Ἄλλ' ἔταν αἱ κατηγορίαι αὐταὶ ἐπαναλαμβάνονται καθ' ἑκάστην, ὅταν συνεχθῶς ἀκούωμεν μνημονευομένας ἐρωτικὰς σχέσεις, καὶ τὴν ἐπιτηδείτητα τῶν Ἀθηναίων γυναικῶν εἰς τὸ νὰ ἀπατώσι τοὺς συζύγους αὐτῶν, εἰσάγουσαι τοὺς ἑραστὰς εἰς τὰς ἰδίας οἰκίας, καὶ θεραπευομένης διαφθορομένης διὰ νὰ συντρέχωσιν εἰς τὰ τοιαῦτα σχέδια, καὶ ἄλλας μυρίας ὅσας κακίας καὶ ἀσχυρογρίας, ἀνάγκη νὰ ὑποπτεύσωμεν, ὅτι ὀλίγα ἦσαν ἐν Ἑλλάδι αἱ γυναῖκες αἱ ἔχουσαι τὴν ἀφείλιαν τῆς συζύγου ἐκείνης τοῦ Ἰέρωνος τῶν Συρακοῦσῶν, ἡτις, ἐπιπληγθεῖσα ὑπὸ τοῦ συζύγου, διότι οὐδέποτε εἶπεν εἰς αὐτὸν ὅτι εἶναι ἄβαστομος, ὥστε παρ' ἄλλου ἔμαθε τοῦτο, ἀνήτησεν, ὅτι ἐνόμιζε τὸ ἴδιωμα τοῦτο κοινὸν εἰς ὅλους τοὺς ἄνδρας.

(Ἀκολουθεῖ).

Ο ΑΥΤΟΚΡΑΤΩΡ ΣΟΥΛΟΥΚ.

Κατὰ τινὰ γυνίαν τοῦ Ἀτλαντικοῦ Ὀκεανοῦ, πρὸς τὴν νότιον Ἀμερικὴν, κείται ἡ νῆσος Αἴτη. Ὑποκειμένη πρὸς πενήτηντα περίπου ἑτῶν, μέρος μὲν εἰς τοὺς Ἰάλλους, ὑπ' ὧν καὶ νῆσος τοῦ ἁγίου Δομινίκου ἐκαλεῖτο, μέρος δὲ εἰς τοὺς Ἰσπανοὺς, ἀπεσκόπησεν αὐτῶν κατὰ τὸ 1791, ὅτε, ἐκραγείσης τρομερᾶς ἐπαναστάσεως, κατεσφάγη καὶ ἀπεδιώχθη ὀλόκληρος σχεδὸν ἡ σουλὴ τῶν λευκῶν μεταναστῶν. Σήμερον κατοικεῖται ὑπὸ δύο κυρία φυλῶν, τῆς τῶν Αἰθιοπῶν, ἡτις σύκειται ἐν τῶν ἰθαγενῶν καὶ ἐκ δούλων ἀφρικανῶν, καὶ τῆς τῶν μιγάδων, ἢ τῶν γεννηθέντων ἐκ γονέων λευκῶν καὶ μαύρων. Μετὰ πολλὰς καὶ ἀλλεπαλλήλους ἀ-

ναστατώσεις, και αιματοχυσίας και μεταβολάς πολιτικές, ποτέ μὲν ἐπὶ τὸ δημοκρατικώτερον, ποτέ δὲ ἐπὶ τὸ δεσποτικώτερον γυνομένης; ἢ Ἄϊτη, συγχωνεύσασα τὸ 1822 τὰ πολιτεύματα αὐτῆς, συνεκροτήθη ἀνεξάρτητος, διαιρεθεῖσα εἰς δύο Κράτη ἐπίσης δημοκρατούμενα, τὸ τῆς κυρίως Ἀττικῆς, καὶ τὸ Δομινικανόν. Καὶ τὸ μὲν πρῶτον περιλαμβάνει 575,000 κατοίκων, καὶ διοικεῖται ὑπὸ τῶν αὐτοχθόνων μαύρων, τὸ δὲ ἄλλο, 125,000, καὶ ἔχει ἄρχοντας ἐκ τῆς Ἰσπανικῆς φυλῆς. Ἴδου διὰ τί θεωροῦμεν ἀπίθανον τὴν ἐξ ἀμοιβαίας συγκαταθέσεως συνένωσιν τῶν δύο Ἐπικρατειῶν.

Ἡ ἐπικράτεια τῆς Ἀττικῆς ἐκυβερνᾶτο δημοκρατικῶς μέχρι τοῦ 1849 ἔτους, ὅτε, τοῦ τετραετοῦς αὐτῆς προέδρου Σουλῶκ χειροτονήσαντος ἑαυτὸν αὐτοκράτορα, συνεχειροτονήθη καὶ αὐτὴ αὐτοκρατορία δημοκρατικῆ, διότι ὁ νέος ἡγεμὼν, ἐπιθυμῶν νὰ μιμηταί τοὺς Γάλλους, ἐνόμισεν ὅτι ἡ λέξις δημοκρατικὴ δὲ ἦς ἐγκαταστήσαν οὗτοι τὴν πολιτείαν αὐτῶν, ἐδόνατο ἀπαιστώως νὰ προσκολληθῆ εἰς παντὸς ἴδους κολλέτιμα.

Οὐδαίς ὑπάρχει ἴτως μὴ ἀναγκῶς ἢ μὴ ἀκούσας ἀπὸ τριῶν ἐτῶν τὸ ὄνομα τοῦ Σουλῶκ· διότι ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, ὅτε αὐτὸς κολυμβῶν ἐντὸς ὠκεανοῦ αἵματος καὶ πατῶν ἐπὶ πτωμάτων, ἀνεπήδησεν ἀπὸ τῆς εὐτελοῦς ἑδρας προέδρου εἰς τὸν ὑψηλὸν θρόνον αὐτοκράτορος, οὐδ' ἡμέρα ἴσως παρήλαε καθ' ἣν ὁ τύπος τῆς Εὐρώπης δὲν ἐθρήνησεν, ἢ μᾶλλον δὲν διεβρήχθη γελῶν ἐπὶ τῇ ἰδιοβρυμίᾳ, θηριώδη τε συνάμα καὶ πεπολιτισμένη τῆς αὐτοῦ Μεγαλειότητος. Κρατῶν οὐνταγμα ἀνὰ χεῖρας, καὶ ὑπὸ βουλῆς, καὶ γερουσίας, καὶ ἀνεξαρτήτου δικαιοκρατικῆς ἐξουσίας περιστοιχούμενος, δικάζει, καταδικάζει, καὶ σφάζει διὰ στρατοδικειῶν καὶ τοὺς ἀκαλοὺς πολίτας, καὶ ἐν τοσοῦτῳ σεμνύνεται ἐπὶ μακροθυμίᾳ καὶ γενναϊότητι, καὶ ἀπληστος ἐπιζητεῖ τὴν ἐπιδοκιμασίαν τῆς κοινῆς γνώμης τοῦ ἀρχαίου ἡμισφαρίου! Καὶ ὅμως, πρᾶγμα ἀπίστευτον! ὑπὸ τὸν πέλεκυν τοῦ ἐστεμμένου τούτου δημίου εὐρέθησαν ὑπουργοὶ οἵτινες, ἀπαξιῶντες νὰ μολύνωσι τὸ ὄνομα αὐτῶν διὰ τῆς εὐθύνης τοιαύτης παραδόξου συνταγματικῆς κυβερνήσεως, ἐλάκτισαν ἀνδρικῶς τὰς ἑδρας αὐτῶν, καὶ ἄλλοι οἵτινες, ὀνομασθέντες πρόεδροι, ἐβρίψαν κατὰ πρόσωπον τοῦ αἰμοβόρου αὐτοκράτορος τὴν ἀβένωπον ταύτην ἀπάντησιν: « δὲν ἐδώκαμεν εἰς » κἀνένα τὸ δικαίωμα νὰ ὑποθέσῃ ὅτι συγκατατιθέμεθα ὡς ἀντιπροσωπεύομεν εἰς τὴν ξένην, κυβέρνησιν » οὐ τσοσούτω ἐξηχρειωμένη. » (1) Καὶ οἱ ἀπαντήσαντες οὕτως ἦσαν αἰθίοποι!

Ὁ αὐτοκράτωρ Σουλῶκ, ἢ Φαῦστος ὁ Α', ὡς μετωνομάσθη κατὰ μίμησιν τῶν ἡγεμόνων τῆς Εὐρώπης,

(1) « Je n'ai donné à personne le droit de supposer que je pourrais jamais consentir à représenter à l'extérieur un gouvernement aussi avili. » Ἀπόκρισις ἀξιωμαθύνοντος τοῦ David Troy, πρῶτον ὑπουργοῦ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν ἐν Ἀττικῇ. Σημειωτέον ὅτι ἡ ἐπικρατοῦσα ἐκεῖ γλώσσα, εἶναι ἡ Γαλλικὴ.

ὑπῆρξεν ἀληθῶς τέκνον τῆς τύχης. Ἐν αὐτῷ ἐπαλήθευσεν ἀκέραιον τὸ ἀρχαῖον ἐκεῖνο ἀξίωμα τὸ λέγον, « Θέλω τύχης σταλαγμῶν καὶ οὐ φρενῶν πίθον »· διότι, ἀνευ φρενῶν, ἀνευ ἐπιβροχῆς, ἀνευ ὑπηρεσιῶν πρὸς τὴν πατρίδα, ἀνευ τῆς ἐλαχίστης ἱκανότητος, εὐρέθη κυβερνῶν, συνταγματικῶς μὲν τὸ φαινόμενον, τυραννικῶς δὲ τὸ πρᾶγμα, ἐξουσίας περιπυρριχθῆσας λαοῦ, καὶ περιφρουρούμενος ὑπὸ φαλαγγος δουλῶν, καὶ πριγκιπῶν, καὶ κομήτων, καὶ βορῶν, καὶ στραταρχῶν, πρὸς οὓς ἄλλος, προκάτοχος αὐτοῦ, εἶχεν ἐπιδαψιλεύσει τίτλους Τυκοκράτας, Δεσιμοκράτας, Σαλάτας, καὶ Ρεσσελλῶν.

Ὁ αὐτοκράτωρ Σουλῶκ, ἐκ τῆς φυλῆς τῶν αἰθίοπων, ἦτο τὸ 1804 βασιλεὺς στρατηγὸς ἐν τῇ ἰδίᾳ αὐτοῦ πατρίδι, προχειρισθεὶς μετὰ ταῦτα καὶ ἀξιωματικὸς, οὐχὶ κατ' ἀξίαν ἀλλὰ κατ' εὐνοίαν. Ἐκτοτε εἶξεν ἐν γωνίᾳ καὶ παροβύσῳ μέχρι τοῦ 1843, ὅτε, τῆς μῆδ' ἐπαναστάσεως διαδεχομένης τὴν ἄλλην, προήγετο καὶ αὐτὸς, κατὰ τὴν ἀπ' αἰῶνος ἐπικρατοῦσαν φορὰν τῆς τύχης, καθ' ἣν ἐν κειρῶν διχοστασιῶν καὶ οἱ ἐγκατοὶ λαγχάνουσι τιμῆς.

Τὸ 1847 ἐπρόκειτο νὰ πληρωθῆ ἡ χρεώουσα θέσις τοῦ προέδρου τῆς κυβερνήσεως· ἐπειδὴ δὲ ὑποψήφιοι ἦσαν δύο στρατηγὸι μαῦροι, ἐπίσης ἱκανοὶ, ἐκίσης ἐπιθυμοῦντες νὰ κρατήσωσι τοῦ πηδαλίου τῆς πολιτείας, ἀλλὰ καὶ ἐπίσης διαμερίζοντες ὑπὲρ ἑαυτῶν τὰς ψήφους τῆς ἐκλεγούσης τῶν πρέδρων γερουσίας, προετίθη τρίτος ἄλλος, ἀσιμῶς μὲν καὶ ἀγροίκως, ἀλλὰ διὰ τοῦτο μὴ διαρῶν τὰς γνώμας τῶν ἐκλογέων. Οὗτος δὲ ἦτο ὁ Σουλῶκ, ὅστις καὶ ἐξελέχθη.

Ὁ νέος πρόεδρος ἦτο τότε ἐξηκονταετής· ἀλλὰ, διὰ τὸ ἀκτινοβόλον τῶν ἀφθαλιμῶν, τὸ στιλπινὸν τοῦ δέρματος, καὶ τὸ μέλαν τῆς κόμης, ὠμοίωζε τσαρρακοντούτην. Ἡ φυσιογνωμία αὐτοῦ φαίνεται μᾶλλον συγγενεῦσα πρὸς τὴν τῶν εὐρωπαϊῶν· διότι ἔχει φατλάκρωμα σύμμετρον καὶ τακτικόν, εὐθύτητα βίνος, χεῖλη δὲ καὶ μῆλα παρειῶν μετριῶς ἐξέχοντα. Ἀγνοεῖ καὶ τὸ ἀναγκινώσκειν καὶ τὸ γράφειν, δὲν ἐννοεῖ διόλου τί ἐστὶ διοίκησις, καὶ ἡ ἀμάθεια αὐτοῦ φθάνει ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε πιστεύει ὅτι ἡ συνθήκη (concordat) τὴν ὁποίαν διαπραγματεύεται μετὰ τοῦ Πάπα, εἶναι ἀνθρώπος, ἴσως δὲ καὶ καρδιάλιος φορῶν στολήν ἀρχιερατικὴν. Ὁμοιάζει δὲ κατὰ τοῦτο ἄλλον προκάτοχον αὐτοῦ, ὅστις, ἀργισθεὶς διότι καταδικάσθη τις προστατευόμενος ἰδίως ὑπ' αὐτοῦ εἰς τριμηναίαν φυλάκισιν, καὶ ἐνθυμηθεὶς ὅτι ὁ ἀρχηγὸς παντὸς Κράτους ἔχει τὸ προνόμιον τοῦ μεταβάλλειν τὰς ποινὰς, ἔσπευσε χαίρων νὰ μεταβάλλῃ τὴν ποινὴν ταύτην τῆς φυλακίσεως εἰς καταδίκην θανάτου! Φοβεῖται εἰς ἄκρον τὰ σκώμματα· καὶ ὅμως καθίσταται αἰώνιος γελοῖος διὰ τῶν τρόπων, καὶ μάλιστα διὰ τῶν στολισμῶν αὐτοῦ. Εἶναι φιλόπονος, αἰμοχαρὴς, ἄρκαξ, πλεονέκτης, καὶ θιασωτῆς τῆς μαγείας εἰ καὶ χριστιανός.

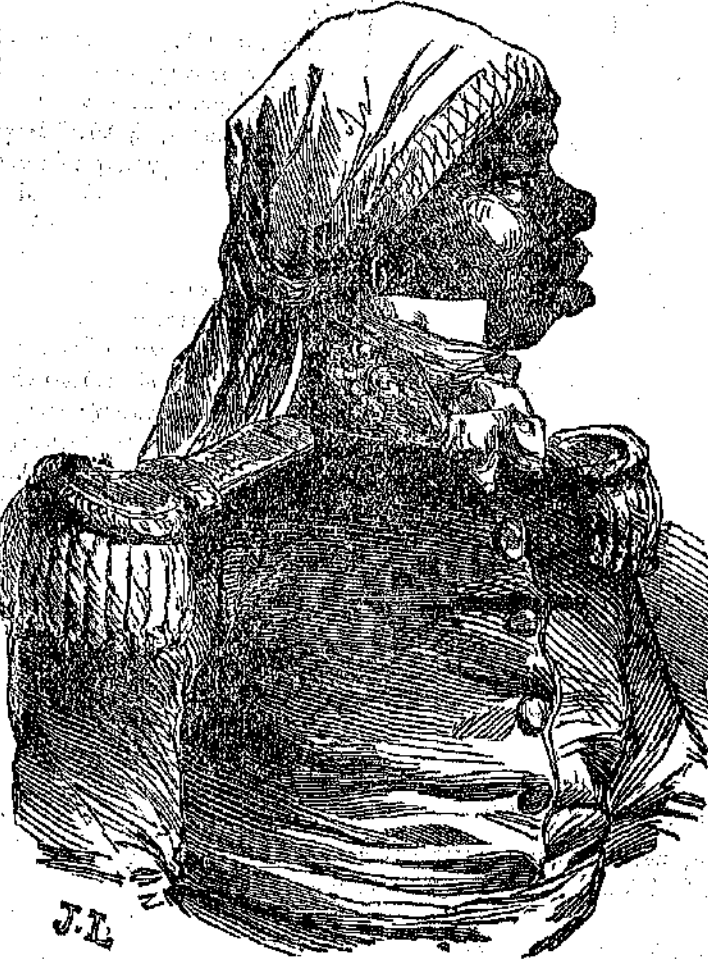
Ὅτε, ἀναγορευθεὶς πρόεδρος, μετέβη εἰς τὸν ναὸν ὅπου ἐμελλε νὰ ψαλῆ, κατὰ τὸ ἔθος, δοξολογία, ἀπεποιήθη νὰ καθύσῃ ἐπὶ τοῦ συνήθους τῶν προέδρων θρανίου, καίτοι πολλακίς προσφερθέντος πρὸς αὐτὸν

ἀλλ' οὐδὲ νὰ κατοικήσῃ θύβησεν εἰς τὸ παλάτιον αὐτῶν· διότι ἡ Κυρία Σουλῶκ, συμβουλευθεῖσα περίφημον τινα πυθίαν, ἣτις ἐβρίσκειν, ὡς λέγομεν, τὰ χαρτία, εἶδε φωνὴν εἰς τοὺς λίθους καὶ τοὺς ὄψεις, διετήρησεν τὰ βρήθη ἀπὸ τοῦ βηχῆς, καὶ ἐξησφαλίζεν ἐφ' ὄρου ζωῆς ἢ ἐπὶ ὀριθιμένον χρόνον τὰς γυναῖκας κατὰ τῆς ἀπειρίας τῶν ἐραστῶν ἢ τῶν συζύγων αὐτῶν, εἶχε μάθει ὅτι πρόεδρός τις, ἐκ τῶν κυβερνητῶν τὴν Ἀττικὴν πρὸ τοῦ ἀγαπητοῦ αὐτῆς συμβίου, εἶχε κρύψει ἐντὸς τοῦ κήπου τοῦ παλατίου μικρὸν νευρόσπαστον, ἐξ αἰτίας τοῦ ὁποίου ὄλοι οἱ οἱ διάδοχοι αὐτοῦ ἀπέθνησκον ἢ ἐδιώκοντο πρὸ τοῦ δεκάτου τρίτου μηνὸς τῆς ἐξουσίας αὐτῶν.

Ποσοίσις, ὅπως εὐρέθη καὶ καταστραφῆ τὸ ἐπικρατοῦν ἐκεῖνο εἰδώλιον, ἐσκάφη καὶ ἀνεσκάφη ὁ κήπος! Ἀλλὰ τὸ νευρόσπαστον δὲν εὐρίσκατο, καὶ ὁ δεισιδαίμων πρόεδρος ἔστρεμεν ὡς ὁ Κάιν καθύστεν ἐπλησίαζεν ὁ 13 μῆν. Ἀλλ' ἀνεκαλύθη τέλος πάντων τὸ ζητούμενον; Ταῦτο μὲν ἀγνωστον μέχρι τῆς σήμερον· γνωρίζομεν μόνον ὅτι ὁ πρόεδρος μίαν τῶν ἡμερῶν, σκιρτῶν, οὐχὶ πλέον ὑπὸ φόβου, ἀλλ' ὑπὸ ἀγαλλίασεως, ἀπεπάσει νὰ ἀναγορευθῆ αὐτοκράτωρ. Γνωρίζομεν προσέτι ὅτι καὶ μίαν ἄλλην ἡμέραν ἢ αὐτόχθων τῶν αἰθίοπων φυλῆ, παρακολουθοῦσα τὸν πρόεδρον ἐπανερχόμενον εἰς τὸ παλάτιον μετὰ στρατιωτικὴν τινα ἐπιθεώρησιν, ἐκραύγαζε ζητοῦσα ν' ἀποβληθῶσι τῶν δημοσίων θέσεων ὄλοι οἱ ἀνήκοντες εἰς τὴν μιγάδα φυλῆν, καθὼ καταγόμενοι ἐξ ἑτεροχθόνων. Σημειωτέον δὲ ἐν παρόδῳ ὅτι ἡ τελευταία αὕτη φυλὴ περιεχε τοὺς ἰκανωτέρους ἄμα δὲ καὶ τοὺς ἐναρτεωτέρους τῶν κατοίκων τῆς Ἀττικῆς. Καὶ εἰσῆκοῦσεν ὁ μαῦρος Σουλῶκ τοὺς κράζοντας, ἃ ἄρον, ἄρον, σταύρωσον αὐτοὺς ν, καὶ ἀπέβαλε, καὶ κατέσφαξεν ὄλους σχεδὸν τοὺς μιγάδας, καὶ πατήσας, ὡς προείπομεν, ἐπὶ τῶν πτωμάτων αὐτῶν ἀνέβη εἰς τὸν θρόνον τοῦ αὐτοκράτορος!

Τὴν 9^η 21 Ἀυγούστου 1849, περιεφέρτετο εἰς τὴν πρωτεύουσιν τῆς Ἀττικῆς, ἀπὸ οἰκίας εἰς οἰκίαν, ἀπὸ καλέσας τὸν πρῶτον ἔμπορον τῆς πόλεως, βιάσας

ἐργαστήριον εἰς ἐργαστήριον, ἀπαράλλακτος ὡς καὶ παρ' ἡμῶν, ἀναφορά πρὸς τὰς Βουλὰς, δὲ ἦς ὁ λαός, ἐπιθυμῶν νὰ διατηρηθῶσιν ἀκέραιοι αἱ ἱεραὶ ἀρχαὶ τῆς ἐλευθερίας αὐτοῦ... ἐκτιμῶν τὰς ἀνεκρούσιαις ἐνεργεσίαις τῶς ὁποίας ἡ αὐτοῦ Ἐξουσίης ἐπιδάψιλευσεν εἰς τὴν πατρίδα... καὶ ὁμολογῶν τοὺς ἀτρότους καὶ ἀνηκούστους ἀγῶνας βίους κατέβαλε πρὸς παλῶσιν τῶν νόμων, ἀπένειμε πρὸς αὐτὸν τὸν τίτλον αὐτοκράτορος. Τίς, καταφρονῶν τὴν ζωὴν αὐτοῦ, ἐτόλμα νὰ μὴ ὑπογράψῃ; Ἡ ἀναφορά, ὑποβληθεῖσα εἰς τὴν βουλήν, ἐγένετο προθύμως δεκτὴ, χάρις εἰς τὸν πέλεκυν τοῦ νέου αὐτοκράτορος, ἡ δὲ γερουσία ἔσπευσε νὰ ἐπικυρώσῃ τὸ θέσπισμα τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ λαοῦ.

Αὐτοκράτωρ Σουλῶκ.

σταθῆσαν εἰς δοξολογίαν, μετ' ἣν περιήλθον μετὰ τοῦ αὐτοκράτορος τὴν βασιλεύουσαν ἐν παρατάξει καὶ πομπῇ, ἐν μέσῳ ἐπευφημιῶν, καὶ πυροβολισμῶν, καὶ ἀψίδων, καὶ ἄλλων ἐμβληματικῶν παριστάσεων τὴν ἐκ διαταγῆς ἀγαλλίωσιν τοῦ λαοῦ. Ὅκτω ἡμέρας διήρκεσαν αἱ φωτοχυσίαι καὶ ἡ εὐθυμία. Ἐν τοσοῦτῳ Φαῦστος ὁ Α', κεκλεισμένος ἐντὸς τοῦ αὐτοκρατορικοῦ αὐτοῦ δωματίου, ἐθαύμαζε γαίμων ἀριθμὸν τινα εἰκόνων, ἐφ' ὧν ἦσαν ἐσκαρπημέναι αἱ τελευταί τῆς στέφους τοῦ Ναπολιόντος. Καὶ ἐπιστεύουσαν τῆς Ἀττικῆς, ἀπὸ οἰκίας εἰς οἰκίαν, ἀπὸ καλέσας τὸν πρῶτον ἔμπορον τῆς πόλεως, βιάσας

Τὴν αὐτὴν ἡμέραν μετέβησαν οἱ γερουσιασταὶ εἰς τὰ ἀνάκτορα. Ὁ πρόεδρος αὐτῶν, κρατῶν στέμμα ἐκ χάρτου χρυσοῦ, ἐπέθηκεν αὐτοῦ ἐλαβῶς ἐπὶ τῆς τριεβᾶστου κεφαλῆς τοῦ ἡγεμόνος, στολίσας καὶ τὸ στήθος αὐτοῦ δι' ἀγνώστου τιμῶνος παρασήμου, καὶ βαλῶν εὐγχερόνως περὶ τὸν τράχηλον τῆς αὐτοκρατορίας ἀλυσίν. Προσεφώνησε δὲ καὶ λόγον, εἰς ὃν ἀπήντησεν ἡ αὐτοῦ Μεγαλειότης ἀνακράζασα ἐντόνω, « Ζητῶ ἢ ἐλευθερία! Ζητῶ ἢ ἰσότης! » Ἐκείθεν μεταβάνας εἰς τὴν ἐκκλησίαν, παιανίζουσης τῆς ὠτοκόπου αἰτείου μουσικῆς, παρε-

αὐτὸν νὰ φέρῃ ἀμέσως ἐκ Παριζίων ἕνδεκα ἀπαρά-
λακτον ὡς τὸ τοῦ αὐτοκράτορος τῆς Γαλλίας. Πα-
ρήγγειλε δὲ καὶ στέμματα δύο, ἐν δι' ἑαυτὸν καὶ ἐν
διὰ τὴν αὐτοκράτειραν, σκήπτρον, σφαίραν, χεῖρα

Ἡ Αὐτοκράτειρα Σουλοῦκ.

δικαιοσύνης, ὄφρον, καὶ ἄλλα ἐπιπλά θμωια ἐκείνων
τὰ ὁποῖα μεταχειρίσθη ὁ Ναπολέων κατὰ τὴν τελετὴν
τῆς στέφσεως.

Πρὸς τὸν τίτλον τοῦ αὐτοκράτορος καὶ τοῦ μεγα-
λειστάτου, Φαῦστος ὁ Α' λαμβάνει καὶ τὸν τοῦ μεγα-
θύμου ἤρωος, ἐνδύξου μεγάλου ἡγεμόνος καὶ τὸν τοῦ
χριστιανικωτάτου. Ἐκάστου νόμου καὶ διατάγματος
προηγείται ὁ τύπος οὗτος: « Ἐν ὀνόματι τοῦ Ἐθνικοῦ
ἡμεῖς Φαῦστος Α' αὐτοκράτωρ εἰς Θεοῦ καὶ δυ-
νάμει τοῦ συντάγματος τῆς αὐτοκρατορίας. » Ὡς
δι' αὐτοῦ δ' εὐφραδῆς αὐτοκράτωρ εὐχαριστεῖ καὶ τοὺς
δημοκράτας, καὶ τοὺς συνταγματικούς, καὶ τοὺς νο-
μιμόφρονας βασιλικούς. Ἀπορῶ δὲ διὰ τί καὶ ὁ πρό-
εδρος τῆς Γαλλίας, ὅπως συμβιβάσῃ τὰς τρεῖς ταύτας
μερίδας, δὲν παρεδέχθη καὶ αὐτὸς τὸν τύπον τοῦτον.
Τὸ πρόσωπον τοῦ αὐτοκράτορος εἶναι ἱερὸν καὶ ἀπα-
ραβίαστον, ἢ δὲ κυριαρχία πηγάει ἐκ τῆς ὀλόγητος

τῶν πολιτῶν. Ἀλλὰ, ποῖων πολιτῶν, ἀγνοῶ! διότι
ἡσάκις ἢ αὐτοῦ Μεγαλειότης καθαιρεῖ τινὰ τῶν εὐγε-
νῶν, ὀνομάζει αὐτὸν πρὸς καταφρόνησιν, πολίτην!
Τὸ ἄιτιον σύνταγμα ἐγγυᾶται, ὡς ὅλα τὰ συντά-
γματα, καὶ τὸ ἀπαρβίαστον τῶν συνειδητέων καὶ τὸ
ἐλεύθερον τῶν συζητήσεων. Ἀλλὰ, κατὰ τινὰ νομο-
λογίαν τοῦ αὐτοκράτορος Σουλοῦκ, ὅστις γερούσια-
στῆς ἢ βουλευτῆς τολμήτῃ νὰ ἐκφράσῃ γνώμην διά-
φορον τῆς τοῦ Μεγαλειοτάτου, στέλλεται ἀμέσως,
πρὸς ἀμοιβὴν βεβαίως τῆς εἰλικρινείας αὐτοῦ, εἰς τὰς
οὐρανίους μονάς. Ὅσοι δὲ διὰ τοὺς κυβερνωμένους, τὰ
ἀστυκὰ καὶ πολιτικὰ αὐτῶν δικαιώματα ἤθελον εἶσθαι
πλήρη, ἐὰν τὸ σύνταγμα ἐδύνατο νὰ ἐξατραλίτῃ ἐν
καὶ μόνον δικαίωμα, τὸ ν' ἀποθνήσκωσι θάνατον φι-
σικόν.

Ἐκαττον μίλιον ἀμφοτέρων τῶν βουλῶν μιθεῖ-
ται διὰ χιλίων δραχμῶν κατ' ἔτος. Ἐπειδὴ δὲ τινες
αὐτῶν, ἐτόλμησαν ποτε νὰ παραστήσωσι τὸ εὐτελὲς
τοῦ μισθοῦ τούτου, ἢ αὐτοῦ Μεγαλειότητος ὀργισθεῖσα
ἠτοιμάσθη ν' ἀπαγοίσι τὸς τολμητίας.

Ὁ μισθὸς ὅμως τῆς αὐτοῦ Μεγαλειότητος δὲν εἶναι
ἐπίσης εὐτελής· διότι ὁ μὲν αὐτοκράτωρ λαμβάνει ἐν
ἑκατομύριον δραχμῶν κατ' ἔτος, ἢ δὲ αὐτοκράτει-
ρα ἐπέκεινα τῶν 300,000, καὶ διακόβεται ἄλλαι πε-
ρίπου χιλιάδες διανεμόνται πρὸς τοὺς πλησιεστέρους
συγγενεῖς τοῦ βασιλικοῦ ζεύγους. Σημειωτέον δὲ ὅτι ὁ
ἀριθμὸς τῶν συγγενῶν τούτων δὲν ὀρίσθη εἰσέτι· διότι
ὁ περὶ τῆς αὐτοκρατορικῆς οἰκογενείας νόμος ἄρχε-
ται οὕτω πως. . . « Ἡ βασιλικὴ οἰκογένεια σύγκει-
ται ἐπὶ τοῦ παρόντος . . . » Ἀλλὰ μήπως καὶ αὐτοὶ
οἱ ἐπὶ τοῦ παρόντος εἶναι ὀλίγοι; Εἰκοσιεπτά ἡγεμόνες
καὶ ἡγεμονίδες ἐξ αἵματος, καὶ θεοὶ καὶ θεῖαι, καὶ
ἄδελφοι καὶ ἐξάδελφοι, καὶ ἀδελφίδαι, καὶ πόσοι
ἄλλοι.

Καὶ οἱ μὲν γονεῖς τοῦ αὐτοκράτορος λαμβάνουσι
τίτλον γαληνοτάτης ὑψηλότητος, αἱ δὲ δύο θυγατέρες
τῶν τὴν μίαν περιστάξ ἢ παρῶσα εἰκῶν, (ἐπειδὴ δὲν ἔ-

Ὀλίβια Φαῦστος.

χει υἱούς), τὸν τῶν αὐτοκρατορικῶν ἡγεμονίδων,
καὶ ὁ λοιπὸς συρφετὸς τῶν ἀδελφῶν καὶ ἀνεψιῶν, κ.λ.
τὸν τῆς αὐτοκρατορικῆς ὑψηλότητος.

Τοιοῦτῃ ἐκλαμπρῶσ ἀλὴ δὲν ἐδύνατο νὰ ὑπάρξῃ καὶ
ἀνευ τάξεως εὐγενῶν, ἐγγόντων τίτλους πριγκίπων,
δουκῶν, κομήτων, βαρόνων καὶ μαρκιῶνων. Ἐπλάσθη-
σαν ἄρα καὶ πληθὸς τοιούτων, προστεθέντων εἰς τοὺς
τῆς Λειμονιάδος καὶ τοῦ Ρεσσαίλου, καὶ ἄλλων πο-
λῶ κωμικωτέρων. Ὑπάρχει δὲ τῆς Τρύπας, δούξ
τοῦ Κ.λυστηρίου, κόμης τοῦ Μεγάλου Λάρνγγος, κό-
μης τοῦ Ἀριθμοῦ δύο, καὶ τὰ παρόμοια.

Οἱ βασιλεῖς τῆς Γαλλίας εἶχον ἄλλοτε, μεταξὺ
τῶν ἀξιοματικῶν τοῦ καλατίου, καὶ τινὰ grand-
panetier ἢ μέγαν ἀρτοποιὸν καλούμενον, καθήκον
τοῦ ὁποῖου ἦτο νὰ διανίμῃ ἄρτον πρὸς τοὺς ἐν τοῖς
ἀνακτόροις καὶ νὰ ἐφορεύῃ τὰ ἀρτοποιεῖα. Ἀπέπειμα
λοιπὸν καὶ ὁ Σουλοῦκ, κατὰ μίμησιν ἐκείνων, τὸν τίτλον
τούτον εἰς τὸν δούκα τῆς Λειμονιάδος. Ἀλλ' ὅταν ὁ
δούξ, μὴ δυνθεῖς νὰ μάθῃ ὁποῖα ἦσαν τὰ καθήκοντα
τοῦ νέου τούτου ὑπουργήματος, ἀπετάθη πρὸς τὸν
αὐτοκράτορα ἐξαίσιτος ἄδελφός, ἢ αὐτοῦ Μεγα-
λειότης, ἀγνοοῦσα ἐπίσης αὐτὰ, ἀπεκρίθη, « κατὶ κα-
λὸν πρᾶγμα θὰ εἶναι. » Συνέστησε δὲ καὶ τάγματα
παρασήμων καὶ λεγεῶνα τῆς τιμῆς, τὴν ὁποῖαν πολ-
λοὶ Γάλλοι δημοκράται, ὡς τοῦλάχιστον βεβαίως τις
συμπολίτης αὐτῶν, ἔλαβον μετὰ πολλὰς καὶ θερμὰς
παρακλήσεις, εἰ δὲ καὶ χρηματικὰς προσφοράς.

Μετὰ τὴν συγκρότησιν τῆς πολυαριθμοῦ καὶ πομ-
πῶδους ταύτης ἀλλῆς, μία μόνη ἐπιθυμία κατατέθει
νωγημέρον τὴν καρδίαν τοῦ αὐτοκράτορος, ἢ ἐπιθυ-
μία τοῦ νὰ στεφθῇ ὡς ὁ Ναπολέων, λειτουργοῦντος
τοῦλάχιστον ἐπισκόπου. Ἴδου διὰ τί πραγματεύεται, ὡς
εἴπομεν, συνθήκην ἐκκλησιαστικὴν μετὰ τῆς Ρώμης, καὶ
διὰ τί παρεσκεύασεν αἰθουσαν μεγαλοπρεπεστάτην, καὶ
μανθῶν μετὰ μελισσῶν χρυσοῦραντων ὡς τὸν τοῦ αὐ-
τοκράτορος τῆς Γαλλίας. Δι' ἐν μόνον ἱμάτιον κατα-
σκευασθὲν ἐν Παρισίοις ἰδαπάνης 35,000 δραχμῶν!
Ἄγαπᾷ δὲ τοσοῦτον νὰ στολιζέται, ὥστε πολλακίς
περιήλθε τὴν πρωτεύουσαν φέρων, τὴν αὐτὴν ἡμέραν,
διάφορον ἔνδυμα λαμπρότερον τοῦ προτέρου.

Ἐχει δὲ καὶ στρατὸν συγκείμεον ἐξ 25,000 ἀν-
δρῶν, πρὸς ἕκαστον τῶν ὁποῖων δίδεται μισθὸς μη-
νιαῖος δραχμῶν δύο. Σημειωτέον ὅτι, διὰ τῆς ποσό-
τητος ταύτης, καὶ τρέφονται, καὶ ἐνδύονται, καὶ προ-
μηθεύονται καὶ καταλύματα! ἢ λιποταξία ἄρα εἶναι
διηκερῆς. Πολλάκις πυροβόλα κείμενα ἐντὸς σκοπιῶν,
φυλάττουσι μόνον τὴν ἐπικράτειαν!

Ἀλλ' ὁ αὐτοκράτωρ Σουλοῦκ καταφλέγεται καὶ ὑπὸ
ἄλλῃς τινὸς ἐπιθυμίας· θέλει νὰ κατακτήσῃ τὸ μικρὸν
Κράτος τοῦ Ἁγίου Δομνίκου· οἱ κάτοικοι ὅμως αὐ-
τοῦ, ὅλοι σχεδὸν ποιμένες, καὶ τοὶ ὀλίγοι πρὸς πολ-
λοὺς, ζωογονοῦμενοι ὑπὸ τοῦ αἰσθηματος τῆς ἡθικῆς
αὐτῶν ὑπεροχῆς, ἀντιτάσσουσιν εἰς τὰς ἐπιδρομὰς αὐ-
τοῦ ἀκατανόητον ἀντίστασιν, καὶ καταστρέφουσι τὸν
αὐτοκρατορικὸν στρατὸν. Ὁ μεταξὺ τῶν δύο τούτων
ἐπικρατειῶν πόλεμος ἐπανελήθη ἐσάτως· ὁ δὲ φι-
λύποπος Φαῦστος ὁ Α', ἐπὶ τῇ ὑποθέσει ὅτι συνεννο-

ῶνται μετὰ τῶν ἐχθρῶν καὶ αὐτοὶ αὐτοῦ οἱ ὑψηκοὶ
τῆς αὐτοκρατορίας ἐκάστην σωρηδὸν εἰς τὸν θάνατον.
Αἱ τελευταῖαι ἐφημερίδες τῆς Εὐρώπης βεβαιοῦσι ὅτι
δὲν ἐρείσθη οὐδ' αὐτῶν τῶν ὑπουργῶν τοῦ στέμματος.

N. Δ.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.

Πραγματεία περὶ παραγωγῆς καὶ διανομῆς τοῦ
πλοῦτος, συνταχθεῖσα ὑπὸ I. A. Σούτσου, τακτικοῦ
καθηγητοῦ τῆς οἰκονομίας ἐν τῷ Ὀθωνεῷ πανεπι-
στημίῳ. Ἐν Ἀθήναις· ἐκ τῆς τυπογραφίας Ἀνδρέου
Κορομηλά. Κατὰ τὴν ὁδὸν τοῦ Ἐρμού, ἀριθ 215.—
1851. Τιμᾶται δρ. 6.

Ὁμολογοῦμεν ὅτι μετὰ διαταγμῆς τινος ἐλάβομεν
ἀνὰ χεῖρας τὴν πραγματείαν ταύτην, διότι, ἅμα ἐκ-
δοθέντος παρ' ἡμῖν νέου τινὸς βιβλίου, ἐξετάζομεν
πρὸ πάντων τὸ χρήσιμον αὐτοῦ, ἐπὶ δὲ τοῦ προκει-
μένου ἐρωτήσαμεν, ἄραγε ἢ Ἑλλὰς λειπανδροῦσα,
καὶ ἀγρηματοῦσα, καὶ πάσης τεχνουργικῆς ἀμοιροῦ-
σα βιομηχανίας, δὲν εἶναι ἄλλοτρία ὡς ἐπὶ
τὸ πλεῖστον τῶν μεγάλων τῆς οἰκονομικῆς
ἐπιστήμης ζητημάτων; Καὶ ὁ δμιλὸν περὶ
πλοῦτος εἰς ἀνθρώπους πένητας, δὲν ὁμοιάζει ὀ-
λίγον μὲ τὸν παρασκευάζοντα τράπεζαν, διακρινο-
μένην μᾶλλον ἐπὶ τῇ πολυτελείᾳ τῶν σκευῶν ἢ ἐ-
πὶ τῇ τῆς τροφῆς ἀφθονίᾳ; Ἀλλὰ κατ' ὅσον προσ-
βαίνομεν εἰς τὴν ἀνάγνωσιν, ὁ διαταγμὸς ἐκείνος
διελύθητο, διότι, ἐκτὸς τῆς ἡθικῆς, τῆς πολιτικῆς, τῆς
κοινωνικῆς διδασκαλίας, οὐκ ὀλίγα εὗρομεν ἐν τῇ
συγγραφῇ ταύτῃ καὶ οἰκονομικὰ ζητήματα, τῶν ὁ-
ποῖων ἢ ὀρθὴ λύσις πρακτικωτάτην δύναται νὰ ἐγγ-
ῆ ἀπὸ τοῦδε παρ' ἡμῖν τὴν ὠφέλειαν.

Πολλοὶ λ. γ. ἀνθρώποι εἰσέτευσαν, ὅτι ἢ ἀπὸ τῆς
ἐγκυβερνήσεως τῆς βασιλείας συμβᾶσα ὑπερτιμῆσις
τῶν προϊόντων καὶ ἐμπορευμάτων προήλθεν ἀπὸ τῆς
μεγάλῃς μονάδος ἢ ἔλαβεν ὡς βάσιν ἢ νομισματικὴ
μεταβῆθιμις, ἀπὸ τῆς ἀντικαταστάσεως, δηλαδὴ τὰς
δραχμῆς ἀντὶ τοῦ γροσίου. Ὁ συγγραφεὺς λαμβάνει
ἀπορρομὴν νὰ ἐξετάσῃ τὸ ζήτημα τοῦτο διὰ μακρῶν
(σελ. 261 — 266) καὶ ἀποδεικνύει ἐναργέστατα, εἰτι
αἰτία τῆς ὑπερτιμῆσεως ταύτης δὲν ὑπῆρξεν ἢ νομι-
σματικὴ μεταβῆθιμις, ἀλλ' ἀπ' ἐνὸς μὲν ὁ σχετικὸς
τῶν νομισμάτων πολυπλασιασμὸς, ἢ-οἱ ἢ ἕτεροι γενο-
μένη ἐπισώρευσις μεταλλικῶν κεφαλαίων ἀνωτέρων
τῆς τῶν ἀνταλλαγῶν ἀνάγκης, ἢ ἐπαγαγούσα φυσικῶ
τῶ λόγῳ, τὴν ἐκπτώσιν τῆς ἀξίας τοῦ νομίσματος.
ἀπ' ἑτέρου δὲ τοῦτο, ὅτι ἀνεπτόγησαν κατὰ τὴν ἐ-
ποχὴν ἐκείνην διὰ μίαν, ὡς ἐκ τῆς ἀνορθώσεως τῆς
εἰρήνης καὶ ἀσφαλείας, καὶ τῆς ἀνεγέρσεως βασιλικοῦ
θρόνου, νείαι χρεῖαι καὶ ἀνάγκαι, εἰς ἃς ἦτον ἀδύνα-
τον νὰ ἐπαρκίσωσιν ἀντικρως αἱ ὑπάρχουσαι παραγωγ.

γικαί δυνάμεις, ώστε παρήχθη έντεϋθεν ανισορροπία προσφοράς και ζήτησεως, επαγαγούσα αναγκάως την υπερτίμηση των έμπορευμάτων έν γένει.

Η μήπως δέν υπεβλήθη και εις την ήμετέραν Βουλήν νομοσχεδίων περί συστάσεως τραπεζικής άναργύρου, τής οποίας τό κεφάλαιον ήθελε σύγκειται εκ 10,000,000 δρ. εις χαρτονομίσμα, έχον άναγκαστικήν κυκλοφορίαν, και δανειζόμενον μέν εις τούς ιδιοκτήτας επί τη βάσει του 1|3 τής αξίας των κτημάτων αυτών, και τη πρώτῃ αυτών ύποθήκη, αποδιδόμενον δέ διά χρεωλυσίου 3 και 4 0|0 και τόκον 3 0|0, και δέν προτεθέν ή αξίωσις, ότι, διά του συστήματος τούτου, ή Ελλάς έμελλε νά αποθή έν βραχυτάτω διαστήματι χρόνου, άντι άπόρου και έιδικούς, εύπορος και πλούσιος; Έν σαλίτι 297—309 ο συγγραφεύς, μετά εύγλωτίας την όποιαν δέν ήθέλωμεν νομίσει συμβιβασμένη μέ τό θετικώτατον του άντικείμενον, αποδεικνύει, ότι τό αληθές χάρτινον έκείνο οικόδομημα έκτίσθη επί τής άμμου, διότι ή μέν αξία των χαρτονομισμάτων τούτων, μή εξαργυρούμενων προχείρως, ώς τά τραπεζικά γραμματίδια, τά έρειδόμενα επί χρηματικού κεφαλαίου αξιολόγου και άλλων βραχυπρόθεσμων και ασφαλών αξιών, θέλει άπαραίτητως έκπέσει, διά δέ την έκπτώσει ταύτην θέλουσιν καιρίως ζημιωθή και οι προηγούμενοι των ιδιοκτητών δανεισταί, και ή Κυβέρνησις, και οι δημόσιοι υπάλληλοι, και πάντες οι συναλλαττόμενοι, μόνοι δέ θέλουσιν ώφελγη ή ιδιοκτήται όσοι πληρώσωσι διά του χαρτονομίσματος έκείνου τάς προηγούμενας αυτών πραγματικές όφειλάς; άλλ' ή ποιότη ώφέλεια θμοιάζει πολύ μέ την ληστεϊαν.

Έν γένει δέ τά περί ύποθηκικών και προεξορλητικών τραπεζών (§ 3 του Κεφ. Θ. του μέρους Α.) παρούσαν έργοισι την ώφέλειαν, διότι, άν και ή τράπεζα ήμίων, άφ' ής τσαυτά και τηλικαύτα έξαρτώνται έσωτερικά και έξωτερικά συμφέροντα, διοικηται συνεντός και επιτηδείως, κατά δυστυχίαν όμως πολλούς έχει και φοβερούς τούς αντιπάλους, αγωνιζόμενος, διά πάσης επιβουλής και συκοφαντίας, νά διασειτάσι την ύπόληψιν αυτης; ώς τε ή έκθεσις των ύγειών άργών ύφ' ών χειραγωγούμενον τό κατάστημα τούτο ύπηρετεί μέν τάς αληθείς του έθνους ανάγκας, έξασφαλίζει δέ τούς τε μεριδούχους και τό κοινόν, συνισφέρει τό μέγιστον εις την κραταιώσιν τής πίστewς και τής ενεργείας αυτου. Βιβαίως δ' έκ των συντελεστικωτάτων εις την ένίσχυσιν τής πίστewς και ενεργείας ταύτης δέν ήθελεν άπαξιώσει ο συγγραφεύς νά θεωρήση και την τεχνικωτέραν και έντελεστεραν των γραμματίων κατασκευήν, άν έγραφε την πραγματείαν αυτου μετά την πρό μικρού γενομένην μεταμφίσει των δεκαδράχμων γραμματίων εις πεντηκοντάδραγμα, την άλλόκοτον εκείνην παραποίησιν, τής οποίας όμοία άλλη δέν αναφέρεται, καθ' όσον ένθυμούμεθα, εις τά χρονικά των ευρωπαϊκών τραπεζών.

Πολλού λόγου άξιον δι' ήμās είναι και τό περί γεωργίας Κεφαλ. Β. του Α. μέρους, ιδίως δέ οι § 1. και 4 αυτου, οι περι τής επικρατεστάτης σημερον εις την Ελλάδα πατριαρχικής και έπιμόρτου καλλιερ-

γίας πραγματευόμενοι. Τα κατά διαφόρους χώρας και περιστάσεις ποικίλα και πολλακίς άντιθετα αποτελέσματα των διαφόρων τής καλλιεργείας τρόπων αντιπαραβάλλονται προς τό έν Ελλάδα βεβαιωθέντα γεγονότα και διδουσι πολλακίς άφορμήν εις διδακτικώτατα διά την γεωργίαν ήμών συμπεράσματα. Παρατηρητέον δ' έν παρόδω, ότι, έν τω περί έπιμόρτου καλλιεργείας παραγράφω, εύρομεν και περιεργόν τε άρμηνείας του περιφήμου χωρίου, έν ω ο Πλούταρχος, περιγράφων την πρό του Σόλωνος οικτράν κατατάσιν των πενιστερών τής Αττικής γεωργών, των καλουμένων γεωμόρων ή διακρίων, λέγει, ότι, γεωργοῦντες, έτέλουσιν εις τούς πλουσίους έκτα των γινομένων, έκτιμήριοι τούτου ένεκα προσαγορευόμενοι. Κατά την μέχρι τούδε υπό των αρχαιολόγων γενομένην έρμηνείαν του χωρίου τούτου, οι γεωργοί ήληρώνον εις τούς κυρίους των τό 1|6 των καρπών; άλλ' είναι πρόδηλον, ότι, τούτου δοθέντος, ή κατάστασις του μορτίτου δέν ήθελεν είσθαι τοσοῦτον έλειν ή δσον ύπό του Πλουτάρχου περισταται, διότι έν έκτον σημαίνει 17' περί τοίς 0|0, σημερον δέ ο μορτίτης πληρώνει κολλαχού τής Ελλάδος πλειότερα, μή θεωρούμενος διά τούτο άπορος. Όστε ο Κ. Σούτσος φρανει, ότι οι γεωργοί, περί των ο λόγος, έπληρώνον τά 5|6 των καρπών, τούτου ένεκα καλούμενοι έκτιμήριοι και νομιζόμενοι, ότι ή γνώμη αυτη είναι ορθότερα.

Ο περί διαμετακομιστικής έμπορίας παράγραφος (§ 3 του κεφ. Ζ του μέρους Α.) έκτίθησι τά αιτία τά συντελεσαντά, πρό τής έπαναστάσεως, εις την αύξησιν του έμπορικου τής Ελλάδος ναυτικού, τής τράπουσ δι' ών κατά την έποχην εκείνην οι Έλληνες, και τοι ύποκειόμενοι εις την δεινότεραν αυθαιρεσίαν, κατώρθωσαν νά ύποστήτωσι τον θαλάσσιον συναγωνισμόν μετά των Ευρωπαϊών, απολαμβανόντων έν Τουρκία προστασίας κραταιάς, και τούς δρους τής έξωτερικής και έσωτερικής πολιτικής, έφ' οις δύναμεθα και του λοιπου νά μη φοβηθώμεν τον συναγωνισμόν τούτον, παραπέμπων εις την περί οικονομικής διοικήσεως πραγματείαν την έρευναν του ζητήματος, διά ποίων θεσμών και διατάξεων δύναμεθα νά θεραπεύσωμεν τάς ούσιωδεστεράς ανάγκας του Έλληνικου ναυτικού.

Αλλ' άρκουσι, νομιζόμενοι, ταυτα, εις πίστωσιν του ότι ούδέν περί θεωρίας φιλης πρόκειται, ούδέν περί άντικειμένων άλλοτρών τη σημερινή Ελλάδα. Περιλαμβάνει δέ ή πραγματεία αυτη, μετά τά προλεγόμενα, μακράν πρώτον εισαγωγήν, διαγράφουσαν την σείσιν τής πολιτικής οικονομίας προς τάς λοιπάς επιστήμας, παριστάσαν την ανάγκην τής σπουδής τής επιστήμης ταύτης, έξετάζουσαν τό περί τής άμέσου και έμμέσου των πραγμάτων χρησιμότητος, όρίζουσαν τί έστι πλούτος και τί παραγωγή, και κατατάσσουσαν την ύλην τής πολιτικής Οικονομίας. Έπειτα τό περί παραγωγής πλούτου Μέρος Α. ένδιαλαμβάνει περί τής παραγωγής των θηρευτικών και των ποιμενικών λαών, περί τής γεωργίας, περί των παραγωγικών έν γένει όργάνων και ιδίως τής εργασίας, περί κεφαλαίων, περγής, πώς διήρηται ή γεωργία και τί έστι μεγάλη

και μικρά καλλιέργεια, όπότερον των δύο συστημάτων, τής μεγάλης και μικράς καλλιεργείας, πάρεχει, εις τής αυτης έκτάσεως και διά τής αυτης διαπάνης, μείζονα καθαράν πρόσodon, περί ανταλλαγών και ιδίως περί έμπορίας, περί ανταλλακτικών όργάνων και ιδίως περί του νομισματος, περί τής βιομηχανικής πίστewς και των πιστωτικών όργάνων και καταστημάτων, άντικειμένου σπουδαιοτάτου, του όποιου διάφορα μέρη, διά πολλών και σωρωτάτων διευκρινήθησαν άλλαχού ειδικών πραγματειών, ούδαμού όμως έρίσκονται, νομιζόμεν, συνημολογημένα πληρέστερον και συστηματικώτερον ή έν τη παρούση συγγραφή; τελευταίον, έν τω μέρει τούτω εκτίθεται τό ζήτημα του πληθυσμού και ανακτύσσειται ή του Μάλλου θεωρία, και καταδεικνυται ή έλλιπή ταύτης μέρη. Τό δέ περί διανομής του πλούτου ή περί προσοδονομίας Μέρος Βον πραγματεύεται περί των εργατικών μισθών, και τής έγχειου προσόδου, και των κερδών των κεφαλαίων, και τής κοινωνικής καταστάσεως, έν ή ο πλούτος διανέμεται δικαιοτέρον και λιουσιλέστερον.

Περιλαμβάνει λοιπόν ή πραγματεία αυτη τον ένα των δύο μεγάλων κλάδων τής πολιτικής οικονομίας, εκείνον, τον όποιον ιδιωτική ή εθνικήν οικονομίαν δύναμεθα νά αποκαλέσωμεν, διότι πραγματεύεται περί των άγώνων, όσους καταβάλλουσιν οι ιδιώται, είτε εις έκαστος, είτε έν κοινώ, προς παραγωγήν του πλούτου, και περί των νόμων, καθ' οις ο παραχθείς όστος πλούτος διανέμεται εις τά κατ' ιδίαν τής κοινωνίας μέλη των δέ έτερον κλάδων, τον όποιον κυβερνητικήν οικονομίαν ονομάζωμεν, διότι ασχολείται περί την συντελεστικωτέραν τής πολιτείας ενεργίαν εις την του πλούτου παραγωγήν και περί την των δημοσίων πόρων διοίκησιν, θέλει πραγματευθή ο συγγραφεύς ιδίως, συμπληρών αυτω δλόκληρον την σειράν τής επιστήμης, ήν εκάλεσαν οι Ευρωπαίοι πολιτικήν οικονομίαν. Διήρσε δέ την ύλην τής ήδη εκδοθείσης, ούχι, ώς άλλοι τινές τής επιστήμης διδάσκαλοι, εις τρία μέρη, την παραγωγήν, την διανομήν, την κατανάλωσιν, άλλ' εις δύο μόνον, την παραγωγήν και την διανομήν; εύλόγως, νομιζόμεν. Δεότι ή κατανάλωσις ή είναι παραγωγική ή είναι άγονος; και ή μέν παραγωγική περιλαμβάνεται εις την περί παραγωγής θεωρίαν, ή δέ άγονος ούδένως άνήκει εις την οικονομικήν επιστήμην, άλλά τό περί αυτης κανονίζονται μάλλον υπό τής ιατρικής, τής φυσιολογίας, τής ύγεινης, τής ήλικής. Αί δέ έν ταις καταναλώσει καταταχθήται υπό των ειρημένων οικονομολόγων δημοσίουσ δαπάναις υπάγονται εις την κυβερνητικήν οικονομίαν.

Διδακτικώτατα, και μάλιστα καλώς νενομημένα και έκπεφρασμένα είναι τά προλεγόμενα, έν οις έκτίθεται ή ιστορία τής πολιτικής οικονομίας από των αρχαιοτάτων χρόνων μέχρι των νεωτάτων. Αντικείμενον τής επιστήμης ταύτης είναι ή δημιουργία του πλούτου και ή δικαία, ή πρόσφορος αυτου εις την όλομυλειαν τής κοινωνίας διανομή. Έν τή αρχαιότητι, και παρ' αυτω τω ήγεμονεύοντι του αρχαίου πολιτισμού έθνεσιν των Έλλήνων, ή μέν δημιουργία του πλούτου ο

πήρξεν άτελής, διά τό έλλιπέσ των περί φυσικής και άνοργάνου και ένοργάνου χημείας γνώσεων, ή δέ διανομή του πλούτου άδικος, διά την καθιέρωσιν τής δουλείας, εκ ής πλειστον τής ανθρωπότητος μέρος εις διηνεκή καταδικάζετο θητεϊαν. Βιβαίως οι μεγαλοφύεις τής αρχαιότητος άνδρες, και ιδίως ο Αριστοτέλης, έπρέσβευσαν, περί πολλών ζητημάτων τής οικονομικής επιστήμης, όξας ορθοτάτας. Ο Αριστοτέλης λ. χ. πρώτος διέκρινε την διττήν των πραγμάτων χρήσιν, την άμεσον και έμμεσον, έθεώρησε δέ άπαραίτητον την γνησιότητα του σταθμού των νομισμάτων, και, περί πληθυσμού όμιλών, συνεντός έδογματίσεν, ότι, όσω δικαίως και άν διανεμηθή ο πλούτος, ή περί την τεκνοποιάν έχράτεια και σωφροσύνη είναι άπαραίτητος, διότι ή δυναμική αύξησις του πληθυσμού είναι άνωτέρα τής των τροφίμων. Έπίσης δέ ο Πλάτων και ο Ξενοφών πρώτοι άνεγώρισαν τά πλεονεκτήματα του καταμερισμού των έργων. Ο συγγραφεύς απονέμει καθ' όλα ταυτα πληρέστατην δικαιοσύνην εις την Έλληνικήν εφύσιν (σελ. 27, 164 κ. επ. 252, 386). Αλλ' ούδέν ήττον άνομιβόλον είναι, ότι έν γένει ή επιστήμη τής παραγωγής και διανομής του πλούτου απέδη άτελής παρά τας αρχαίους διά τε τον πλημμελή κοινωνικόν οργανισμόν, ώς προείπομεν και τό έλλιπέσ των περί τας φυσικάς επιστήμας γνώσεων. Έπρεπε νά έπέλθη ο χριστιανισμός, ο κηρύξας και επαγαγών την των ανθρωπων ισότητα, έπρεπε νά έπέλθη ή κατά τούς νεωτέρους χρόνους τοσοῦτον έξαισία αναδειχθείτα πρόσδος και άκτύπησις των φυσικών επιστημών, διά νά κατορθωθ ή καταπληκτική εκείνη παραγωγική δύναμις, τής οποίας τό μέγεθος και την ακμήν θαυμάζει σημερον ο κόσμος έν τοίς χυσταλλίνους του Λοιδίνου βασιλείοις, νά προαχθ ή και καθεκάστη νά προάγεται ή δικαιοτέρα των αγαθών του κόσμου τούτου διανομή κατά πάσας τάς κοινωνίας. Απασαι αι άναμφισβήτηται αυται αληθείαι έκτίθενται μετά πλειστος κριτικής, ιστορικής και φιλοσοφικής πολυμαθείας.

Αλλ' ή μεγάλη εκείνη προς την άνάπτυξιν τής παραγωγής βροπή άφ' ενός και ή δικαία άφ' έτέρου αξίωσις τής κοινωνίας του νά έπιτύχη την όσον ένδέχεται πλείονα τής εύπορίας ταύτης διαδοσιν, δέν ήτο δυνατόν νά μέν έλθωσιν επί τέλους εις σύγκρουσιν. Και τωόντι, εις τούς καθ' ήμās χρόνους δύο άντιθετοι παρήχθησαν οικονομικά σχόλαι. Η μέν, κύριον τής επιστήμης σκοπόν καταστήσασα την διά τας οικονομικωτέρας μεθόδων όσον ένδέχεται μείζονα παραγωγήν, έύεστησε πάν τό εις την πορευτώδη εκείνην παραγωγήν συντελοῦν, άδιαφοροῦσα άν ώς εκ του πυροξυσμού τούτου των δυνάμεων τής κοινωνίας, έν μέρει μέν αυτη δύναται ν' αύξήση επ' άπειρον τούς πόρους αυτης, έν μέρει δέ νά στερηθ ή και αυτου του έπιουσιου άρτου έύεστησε την μεγαλοκτημοσύνην ώς παραγωγότεραν, άδιαφοροῦσα άν τά μεγάλα κτήματα ουνεπάγεται την άκτημοσύνην των πλειοτέρων; έύεστησε την άπερίοριστον τής τεχνουργικής βιομηχανίας άνάπτυξιν, άδιαφοροῦσα άν διά τής συρόσης μυριάδων έργατων εις τά τεχνουργεία, ή παραγωγή πολλαπλα-

παντήρει εις τὰς επικρίσεις αὐτοῦ, τόσῳ μᾶλλον, ὅσοι αἱ επικρίσεις αὐτὰ καταδεικνύουσι προδήλως ἄνθρωπον, ἀδόκιμον οὐ μόνον ὡς πρὸς τὴν Οἰκονομικὴν ἐπιστήμην, ὡς ὁ ἴδιος ὁμολογεῖ, ἀλλὰ καὶ ὡς πρὸς ἅπαντα τὰ φιλολογικά, ἱστορικά καὶ φιλοσοφικά ζητήματα, ὅσα ἐπεχείρησε νὰ ἐξετάσῃ. Διότι τί σπουδαίον δύναται τις ν' ἀπαντήσῃ εἰς ἄνθρωπον, ὅστις, παραβιάζων τοὺς ἀπλουστεροὺς κανόνας τῆς ἠθικῆς καὶ λογικῆς συζητήσεως, περὶ μὲν τοῦ συγγραφέως πάντοτε ἀπεικονεῖται, τῶν δὲ λόγων αὐτοῦ, ὡν πρὸ πολλοῦ προμελετᾷ καὶ χαλκεύει τὴν ἀνασκευὴν, οὐδόλως μνημονεύει; Τί ν' ἀπαντήσῃ τις εἰς ἄνθρωπον ὅστις, ἀρχόμενος μὲν λέγει, ὅτι τὰ Προλεγόμενά μου εἶναι οὐδὲν ἄλλο ἢ μεταφραστικὰ Βλαγκῆ, προῖόν δὲ ἰσχυρίζεται, ὅτι ἐτεροδοξῶ πρὸς τὸν Βλαγκῆν, ὁ αὐτὸς δὲ μετ' ὀλίγον ἐξυμνεῖ τὰς ἰδέας τοῦ Βλαγκῆ ὡς ἀξιολόγους καὶ ἀδυστάτας, ἐπὶ δὲ τέλους, δι' ἄλλης του τῆς διατριβῆς πρὸςθεύει δόγματα ἀντίθετα πρὸς τὰ τοῦ σοφοῦ Οἰκονομολόγου; Τί πρὸς ἄνθρωπον, ὅστις, καὶ γραμματικῶς καὶ κριτικῶς παρεξηγῶν τὰ κείμενα τοῦ τε Ἡσιόδου καὶ Πλάτωνος, παραγνωρίζει ὁλόκληρον τὸν χαρακτῆρα τοῦ βίου καὶ τοῦ πολιτισμοῦ τῶν ἀρχαίων; Τί πρὸς ἄνθρωπον ἐπὶ τοσοῦτον περὶ τῆς ἐπιφροῆς τῆς θεησεύσεως πραγματιζόμενον, ὥστε νὰ συμπεραίνῃ ἐπὶ τέλους, ὅτι ὁ Χριστιανισμὸς, ὁ μεταβαλὼν τὸν φυσικὸν κόσμον ἐκ προσώτου νοσῶντος καὶ βουλομένου εἰς νοσητὸν ἀντικείμενον, ὁ ἀποσπᾶσας τὴν ἀνθρωπίνην προσωπικότητα ἀπὸ τὰ δεισιματῆς τῆς κοινωνίας, ὁ ἀνορθώσας καὶ ἀγιάσας τὴν φιλοκονίαν, ὁ προκηρύξας διὰ τοῦ στόματος τοῦ Παύλου, « Παρακλιθεὶς ἡμεῖς, ἀδελφοί, ἐργάζεσθε ταῖς ἰδίαις χερσὶν ἡμῶν, καθὼς ἡμεῖς παραγγέλλομεν », καὶ « Εἰ τις οὐ θέλει ἐργάζεσθαι, μηδὲ ἐσθιέτω » ὅτι ὁ Χριστιανισμὸς, λέγω, οὐδόλως ἐπέηργασεν ἐπὶ τοῦ κοινωνικοῦ βίου, ἂν καὶ ὁμολογῇ κακοζήλιος γράφων, ὅτι « συνετέλεσεν εἰς τὴν τελειοποίησιν τῆς ψυχῆς »;

Τί πρὸς τὸν βλασφημῶς ἰσχυριζόμενον, ὅτι « τὰ ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ, ἀγαθὰ πάντα ἄλλη θεησεύσα, (καὶ ἡ ἐπαγγελιομένη εἰς τὴν αἰδοδαρῆ καὶ καταστρεπτικὴν μάχαιραν τοῦ Μουσουλμάνου τῆν αἰωνίαν μακαριότητα), ἦν καὶ εἶναι ἐπιτεθεῖσα νὰ προμηθεύτῃ; »

Τί πρὸς τὸν γράφοντα θαρρόντως, τῷ 1851 ἔτει ἀπὸ Χριστοῦ τὸν κολοσσαῖον τοῦτον παραλογισμὸν, εἰς δὲ δὲν ἤθελε περιπέσει, πιστεύω, οὐδ' αὐτὸς ὁ Ἰουλιανὸς ὁ ἀποστάτης, ἂν ἔξῃ κατὰ τὴν ἐποχὴν ἡμῶν, παραλογισμὸν περιμανέστατον, ἐν ᾧ ἀψευδῶς ἐκτυπῶνται ἡ ἐπιστημονικὴ καὶ κριτικὴ τοῦ ἀνθρώπου τούτου ἰκανότης, ὅτι δηλ. ἐν τῇ ἀρχαιότητι « αἱ ἐπιστήμαι καὶ αἱ τέχναι τοσοῦτον ἐτελειοποιήθησαν, ὥστε δεκακαίδεκα αἰῶνας Χριστιανισμὸς δὲν κατώρθωσεν ἐκπεσοῦσας νὰ ἀναδιθάσῃ εἰς τὴν κοστάσασιν, ἦν (!) ἦσαν τὸ πάλα; » !!!

Τί τελευταῖον ν' ἀπαντήσῃ τις εἰς ἄνθρωπον, ὅστις, ὡς αἱ βλασφημῶν καὶ δήμειοι τοῦ Γαλιλαίου, ἀρνεῖται τὴν κίνησιν τῆς γῆς, ἀρνεῖται, λέγω, τὴν ἀπὸ τοῦ

Χριστιανισμοῦ ἐπὶ τὰ πρότω πορείαν τῆς ἀνθρωπότητος, οὕτω δὲ ἐξελέγχεται ὡς οὐδέποτε ἀσφαλθεῖς εἰς τὴν ἐπιταγῶτάτην ἀποιδίην τῆς ἱστορικῆς ἀναμνηστικῆς τῶν φυσικῶν καὶ πολιτικῶν ἐπισημῶν περὶ ἧς πραγματεύονται τὰ προλεγόμενα, ὡς ἐκείνη ἡ ἀνασκευὴ;

Ἐκτοξεύων δὲ ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου τὰ βέλη ἀναγνώστας μου τὰ πρωτόλειον τῆς ἐπιστήμης, ἀλλὰ τὰς δοκιμωτέρας θεωρεῖται καθ' ὅλων, ὅσα περὶ ἀρχαίότητος καὶ Χριστιανισμοῦ ἐπέρθευσαν οἱ διασημότεροι τῶν Ἀγγλων, Γερμανῶν, Ἰταλῶν καὶ Γαλλῶν συγγραφεῶν.

Ἐβόησεν νὰ μὴ τύχῃ τὸ βιβλίον μου ἐπικρίσεων ἀξιοτέρων ἀπαντήσεως, βεβαίω, ὅτι περὶ τοῦ ἀνθρώπου τούτου, ἡ περὶ τῶν ἔργων αὐτοῦ, οὐδέποτε οὐδὲ λέγειν ἐγγίψα.

Ἐν Ἀθήναις, 2 Σεπτεμβρίου 1851.

I. A. ΣΟΥΤΣΟΣ.

ΑΝΕΚΔΟΤΟΝ ΤΟΥ ΒΕΡΝΑΡΔΟΥΤΟΥ.

Διαρκούσης εἰσέτι τῆς θρακείας τοῦ 1802 ἔτους εἰρήνης, ξένος τις ἦλθεν εἰς τὰς Ἡρακλείους στήλας (Gibraltar) κομιζων συστατήριον ἐκ μέρους ἐμπορικοῦ τινος οἴκου τῆς Ἰταλίας πρὸς ἄλλον τοιοῦτον τῆς πόλεως ταύτης, σκοπὸς τῶν ὁποίων ἦτο ἡ συνδύσις ἀμοιβαίων σχέσεων. Ὁ ἐμπόρος τῶν Ἡρακλείων στήλων, ἀναγκῆς τὰς ἐπιστολάς, ὑπέδωκεν μετὰ πολλῆς εὐμενείας τὸν κομιστήν, καὶ τὸν ἐθεώρησεν ὡς οἰκτεῖον, παρουσιάσας αὐτὸν καὶ πρὸς τὸν διοικητὴν. Ὁ ξένος ἐξέφρασε θαυμασμὸν διὰ τὰ κολοσσαῖα ὄχυρά, προσπεφῆρων ὁμοῦ παρατηρήσεις ἐξ ὧν ἀπεδεικνύετο εἰς ἄκρον ἀμαλῆς περὶ τὴν ὀχυρωματικὴν. Συγχρόνως εἶδε τὴν ἄλλως πολλὰ φυσικῶν περιεργεῖαν τοῦ νὰ ἴδῃ τὰ μᾶλλον ἀξιοπεριεργα τῆς πόλεως, εἰς δὲ καὶ συγκατετίθη προθύμως ὁ διοικητὴς εἰσοδιάνας αὐτὸν εἰς διάφορα μέρη ὡς ἀληθῆς ὁδηγός. Ὁ παράδοξος θαυμασμὸς καὶ αἰγελοδαὶ παρατηρήσεις τοῦ ἐμποροῦ παρεῖχον ἀφορμὰς ἰκανὰς θυμηθῆς πρὸς τὸν διοικητὴν, ὅστις, θαυνοῦντις μετὰ δύο ἢ τρεῖς ἡμέρας νὰ ὁδηγῆ αὐτὸς μόνος τὸν ξένον, ἐπέτρεψεν εἰς αὐτὸν νὰ περιέρχεται ἐλευθέρως τὸ φρούριον μετὰ τῶν σκοπῶν, αἰτίνας συνείθισαν νὰ τὸν θεωροῦν οἰκτεῖον ὡς σκόλον τοῦ συνετάγματος. Μετὰ τινῶν ἡμερῶν διατριβῆν, ἐνᾷ ἐμελλε νὰ ἀναχωρήσῃ, μεταβάς ὁ φιλοξενήσας αὐτὸν ἐμπόρος, ὅστις συνείθιζε ν' ἀγορεύῃ μόνος τὰ καθημερινὰ ἐφόδια τῆς οἰκίας του, εἰς τὸ ἰχθυοπωλεῖον πρὸ τοῦ προγεύματος, εἶδεν ὅτι ἔφορει κατὰ λάθος πῖλον ἔχον καὶ παλαιότερον. Πρατηρήσας δὲ καλῶς αὐτὸν ἐγνωρίσεν ὅτι ἦτο ὁ τοῦ ἰναλοῦ ἐμπόρου, ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ αἰλιος αὐτὸς εἶχε τὴν ἀσθένειαν, τὸν ἐξίχθισα περιεργώτερον, καὶ ἀνεκάλυψεν εἰς ὑπὸ τὸ ἐσωτερικὸν ἐνδυμα αὐτοῦ ἕνα καὶ ἄλλαι ἀξίαι λόγου σημειώσεις ἀφορώσαι τὸ

φρούριον, ἐξ ὧν προέκυκτεν ὅτι ὁ περὶ τὴν ὀχυρωματικὴν ἀμαλῆς ἐκεῖνος ἐμπόρος, ἐγνώριζεν αὐτὴν κατὰ βάθος. Ὁ ἀνακαλύψας τὰ ἐγγραφα ταῦτα ἐπευσε ἀμέσως νὰ εἰδοποιήσῃ τὸν διοικητὴν. Ἀλλ' ἐν τοσοῦτῳ ὁ ἄλλος, μὴ ἐδρὼν τὸν πῖλον του, καὶ ὑποπιεσθῆς μὴ συνέβη τι ἀπεικταῖον ἰκανὸν νὰ ἐμβάλῃ εἰς κίνδυνον καὶ αὐτὴν τὴν προσωπικὴν του ἐλευθερίαν, ἔδραμε πρὸς τὸν λιμένα, ἐπέβη πλοιαρίου, καὶ πρὶν ἢ ὁ φίλος του ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν οἰκίαν του, ἀπεμακρύνθη τοῦ φρουρίου διευθυνόμενος πρὸς τὰ Γάζειρα. Ὅταν δὲ ἐφθασεν εἰς τὴν πόλιν ταύτην, ἐπισκερθεὶς τὸν Πρόξενον τῆς Μεγάλης Βρετανίας, διηγήθη πρὸς αὐτὸν τὸ αἰτίον τῆς αἰφνιδίας ἀναχωρήσεώς του ἐκ τοῦ ἀγγλικοῦ φρουρίου, καὶ τὴν ἀπώλειαν τῶν ἐγγράφων καὶ τῶν σχεδίων του. « Ἀδιάφορον ἔμας, προσέθηκε δακτυλοδεικτῆρας τὸ μέτωπόν του, τὰ ἔχω ὅλα ἐδῶ ἐντὸς αὐτοῦ ὀνομάζομαι Βερναρδοῦτης. » Ἀς ἐνθυμηθῆ ὁ ἀναγνώστης ὅτι ὁ Ναπολεὼν, διαμένων ἐν τῇ Ἀγίᾳ Ἐλένη, ἐδήλωσε τὸν σκοπὸν τὸν ὁποῖον εἶχε τοῦ νὰ ἐκπορήσῃ τὰς Στήλας τοῦ Ἡρακλείου, καὶ ποῖα μέσα ἐμελλε νὰ μεταχειρισθῆ, καὶ ὅπως δυνάμεις, καὶ ὅτι δὲν ἀμφέβαλλε διόλου περὶ τῆς ἐπιτυχίας. Ἐννοεῖται δὲ ὅτι ἡ κειροποιήσις του προήρχετο ἐκ τῶν πληροφοριῶν τὰς ὁποίας ἐδωκεν ἐκεῖνος ὅστις ἔφερε μετὰ ταῦτα τὸ στέμμα τῆς Σουηδίας.

Ἐκ τῆς Naval and Military Gazette.

ΔΙΑΦΟΡΑ.

ΑΝΤΙΑΔΟΤΟΝ ΑΠΤΑΙΤΟΝ κατὰ τῶν νόσων τῶν δημοσίων ὑπηρετιῶν.

Ὅτε ὁ Κ. Κόρουϊν, ὀνομάσθη κατὰ πρῶτον ὑπογραμματεὺς τῆς ἐπικρατείας τοῦ ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργείου ἐν τῇ ἀρκτιῶ Ἀμερικῇ, παρετήρησεν ὅτι ἔλοι οἱ ὑπηρετοῦντες παρὰ τῷ ὑπουργεῖῳ τούτῳ, ἐνόσων, κατὰ μέσον θρον, τὸ ἦμισυ τοῦ ὄρισμένου πρὸς ἐργασίαν χρόνου, καὶ ὅτι, εἰ καὶ νοσῶντες τοσοῦτω συνεχῶς, δὲν ἀπέθνησκον ὁμοῦ πάποτε οὐδεὶς ἐξ αὐτῶν. Ἡ τελευταία αὐτῆ παρατήρησις ἐπέπευσε πρὸς αὐτὸν τὴν ἰδέαν τοῦ νὰ αὐτοσχεδιασθῇ ἰατρὸς, καὶ νὰ ἐκδίδῃ συνταγὰς πρὸς θεραπείαν τῶν ἀσθενῶν.

Ἡ πρώτη του συνταγὴ διελάμβανεν ὅτι, ὅστις τῶν δημοσίων ὑπηρετιῶν δὲν ἔλθῃ εἰς τὸ ὑπουργεῖον ἐπὶ τινα ῥητὸν ἀριθμὸν ἡμερῶν, ἐξ αἰτίας νόσου, νὰ καθυποβάλλεται εἰς ἐλάττωσιν ἀνάλογον τοῦ μειθοῦ του ὅστις δὲ παρατείνῃ τὴν ἀκουσίαν του πλεον τοῦ χρόνου τούτου, νὰ ἀναγκάζεται ἢ νὰ ἀποθνήσκῃ, ἢ νὰ παραιτῆται τῆς θέσεώς του. Τὸ εἶδος τοῦτο τῆς θεραπείας κατέφθασεν ἀμέσως τέρατα καὶ σημεῖα διότι, ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν, ἔλοι ἀνεξαιρέτως ἰάθησαν, καὶ δὲν ἠσθένησε πλέον κανεὶς. Καὶ τὸ περιεργώτερον, ὁ Κ. Κόρουϊν διεκήρυξεν, ὅτι ποτὲ ἄλλοτε δὲν ὑπῆρξαν

δημόσιοι ὑπηρετῆται τόσῳ ὑγιεῖς καὶ τόσῳ ἐργοδιώκται ὅσοι τοῦ ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργείου.

Τὴν ἀποτελεσματικωτάτην ταύτην συνταγὴν συνίσταμεν θερμῶς εἰς τοὺς ὑπουργοὺς τῆς Ἑλλάδος.

ΜΑΓΕΒΙΑ. Ἡ Βυρῶπη καὶ ἰδίως ἡ Γαλλία, κομπάζουσιν ἀδικαίως ἐπὶ σοφίᾳ καὶ προκοπῇ τῶν φώτων καὶ τοῦ πολιτισμοῦ καὶ ὁμοῦς πολλὰ πολλάκις συμβαίνουσιν ἐν αὐταῖς, ἅτινα οὐδὲ πιστεύονται παρ' ἡμῶν, ολίγες καὶ ἀμαθέστεροι καὶ ἤττοι πεπολιτισμένοι ἐκείνων ἐκείθα. Ἰδοὺ τί ἀνέγνωμεν ἐν τιτῶν τελευταίων Γαλλικῶν ἐφημερίδων

« Ἡ ἀστυνομία τῶν Παρισίων καταρίνεται εἰς τὴν ἀνάκρισιν ὑποθέσεως ἐξ ἧς ἀποδεικνύεται μέχρι τίνος ἡ εὐπιστία καὶ ἡ γρητεία ἰσχύουσι καὶ κατὰ τὸν λεγόμενον σοφὸν τοῦτον αἰῶνα. Τυνή τις, Σ. . . τὸ ὄνομα, κατοικοῦσα εἰς τὴν ἔδδον Ἰσκουάρ, κατερίνεται δημοσίᾳ, ὡς τοῦλάχιστον ἦτο γνωστὸν κατὰ τὴν συνοικίαν ἐκείνην, εἰς ἰατρικὰ καὶ μαγνητικὰ ἔργα ἄλλ' ἰδίως ἔλεγεν εἰς πολλοὺς ὅτι ἐκοινοῦνε μετὰ τῶν καταχθονίων πνευμάτων, ὅτι ἐξώρχιζε τὰ δαιμόνια, ὅτι συνετέλει εἰς τὸ νὰ εὐδοκίμησῶσιν ἢ ν' ἀποτύχῶσιν αἱ ἐπιχειρήσεις, καὶ τὰ τοιαῦτα.

« Ἀλλ' ἂς μὴ νομίση ὁ ἀναγνώστης ὅτι τὸ πελατικὸν τῆς μάγου ταύτης συνέκειτο ἐξ ἀνθρώπων ἐνδεῶν πνεύματος καὶ χρημάτων ἔξ ἐναντίας, μετὰ τῶν προσερχομένων ἦσαν καὶ ἔμποροι, καὶ ἰδιοκτῆται, καὶ γυναῖκες ἐκ τάξεως ἐπιφανοῦς τῆς κοινωνίας. Δι' ἕκαστον δὲ συμβούλιον ἐλάμβανε δρ. 5. καὶ λ. 58, καὶ ἄλλας τόσας συμπληρωτικὰς διὰ ριθλίον περιέχον θαυμασίον ἰατρικόν, τὸ ὁποῖον, ὑποβληθὲν εἰς χημικὴν ἀνάλυσιν, ἀνεγνωρίσθη ὡς ἀπλοῦν ὕδωρ πιτύρου.

« Ἡ ἀστυνομία, ἐνεργήσασα κατ' οἶκον ἐρευνᾶν, κατέσχε, πλὴν τοῦ θαυμασίου ἰατρικοῦ, πλήθος βιβλίων ἀλλογοριῶν, ὡς π. γ. Τὰ μυστήρια τῆς Λευκῆς μαγείας, Τὸν κόκκινον δράκοντα, Τὸ κλειδίον τῶν οὐρανῶν, καὶ ἄλλα παρόμοια. Μετὰ ταῦτα δὲ ἀνέκρινε καὶ τινὰς τῶν πελατῶν αὐτῆς.

« Θέλομεν ἀναφέρει μίαν μόνην ἐξ ὧν τῶν καταθέσεων, ἐπειδὴ αὐτὴ ἀρκεῖ νὰ πληροφρήσῃ τὸν ἀναγνώστην περὶ τοῦ εἶδους καὶ ὧν τῶν ἄλλων. Κύριός τις, Α. . . καλούμενος, ἰδιοκτῆτης, μαθὼν τὴν μυστηριώδη δύναμιν τῆς Σ. . . τὴν ἐσυμβουλεύθη περὶ τῆς πενθερίας του ἧτις, καθὰ εἶπεν αὐτὸς, κατεσπαράσαστο ὑπὸ ὀπτασίῶν ὑπερφύων. Ἡ νόσος ἦτο σπουδαϊοτάτη ἡ Κυρία Σ. . . συνδιελέχθη μετὰ τοῦ συνήθους πνεύματος ἄλλ' αὐτὸ ἐδήλωσεν ὅτι δὲν εἶχεν ἰκανὴν ἰσχύν διὰ νὰ καταβάλλῃ τὸν πειράζοντα τῆς πενθερᾶν δαίμονα. Ἀνάγκη ἄρα νὰ προστρέξωσιν εἰς ἀνωτέραν τινὰ δύναμιν μόνη δὲ δυσκολία ἦτο ὅτι ἔπρεπε νὰ δαπανηθῶσι πρὸς τοῦτο πλεοτέρα. Ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ Κύριος Α. . . εἶπεν ὅτι ἦτο ἐτοιμὸς νὰ ὑποβληθῆ καὶ εἰς νέας θυσίας, ἀπεφασίσθη νὰ ἐπανέλθῃ τὴν ἐπιούσαν.

Τὴν ἡμέραν ταύτην ἡ Κυρία Σ. . . παρουσίασεν εἰς τὸν πελάτην τῆς ἀνθρωπίνου τινα φέροντα ἐνδυμα ἀλλόκοτον, εἰπούσα ὅτι ἦτο ὁ ἐπίσκοπος τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Ὁ Παναγιώτατος, ἐξετάσας μετὰ προσοχῆς τὰ μυστικὰ του βιβλίου, ἀνέγνω ἐξορκισμοὺς,